

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

2024. VI. évfolyam 12. szám

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!

MENEDZSER ÉRTEŚITŐ
STATISZTIKÁK
FELHÍVÁSFIGYELŐ
HIRDETMÉNYEK
HATÁROZATOK

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

2024. VI. évfolyam 12. szám

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ

Dr. Kovács László PhD

Közbeszerzési Hatóság, elnök

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. Kovács László PhD

Közbeszerzési Hatóság, elnök

TISZTELETBELI SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI TAGOK:

Dr. Varga Zs. András

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar
tanszékvezető, egyetemi tanár

Dr. Navracsics Tibor

Közgazgatási és Területfejlesztési miniszter

Dr. Tátrai Tünde

Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi tanár

Prof. Dr. Boros Anita

Greenology Zöldinnovációs Fenntarthatósági Tudásközpont,
egyetemi tanár

Prof. Dr. Herbert Küpper

Institute of East European Law, Managing Director

Prof. Gustavo Piga

Professor of Economics at University of Rome Tor Vergata

Dr. György László

Gazdaságstratégiai feladatokban való szakmai közreműködésért és a
Tanítsunkunk Magyarországot program koordinációjának ellátásáért
felelős kormánybiztos

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkárs

Szerkesztők:

Dr. Várhomoki-Molnár Márta PhD

Nemzeti Fejlesztési Központ,
Közbeszerzési Szabályozási Főosztály,
főosztályvezető

Olvasószerkesztő:

Dr. Kovács Dóra

Közbeszerzési Hatóság, kabinetvezető

Szerkesztőségi titkár:

Lónyainé Kaczur Piroska

Tördelés és

Online megjelenés:

Kovács Judit

Közbeszerzési Hatóság, képzési
asszisztens

Lektorok:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkárs

Dr. Várhomoki-Molnár Márta PhD

Nemzeti Fejlesztési Központ,
Közbeszerzési Szabályozási Főosztály,
főosztályvezető

A Közbeszerzési Értesítő Plusz havi rendszerességgel
megjelenő lapszámaiban szereplő cikkek lektorálása
a nyílt lektorálás elvével történik.

TARTALOM

Szerkesztőbizottsági köszöntő (Dr. Kovács László PhD) 2

A Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásai
(Dr. Magyar Adrienn)..... 3

Jogorvoslati aktualitások (Dr. Horváth Éva LL.M.)..... 15

A Döntőbizottság D.555/19/2023. számú határozata 15

Közbeszerzési iránymű..... 24

A közbeszerzési jogorvoslati ügyfélképesség – a
kérelmezői beleszólásszabadság határai egy sajátos
közigazgatási hatósági eljárásban III. rész

(Dr. Pfeffer Zsolt PhD)..... 24

Statisztika (Mikó Zsófia)

Eljárásalapú és szerződésalapú közbeszerzési

statisztikák a 2023-as év vonatkozásában..... 45

ISSN 2676-8860 (Nyomtatott)

ISSN 2631-1135 (Offline)

Honlap: <https://ertesitoplusz.kozbeszerzes.hu/>
Szerkesztőségi email cím: ertesitoplusz@kt.hu

Nyomdai előkészítés:
Classmate Studio Kft.

Nyomdai munkák:
Pátria Nyomda Zrt.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI KÖSZÖNTŐ

A Közbeszerzési Értesítő Plusz 2024. év decemberében megjelenő tizenkettedik számának a Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásait bemutató rovata – egyebek mellett – a következő témákkal összefüggésben nyújt eligazítást a jogalkalmazók számára: a mélyépítési tevékenység fogalma, keretszerződés módosítása, az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzététele, tartalékkeret felhasználása valamint az eljárás részvételi szakaszának újraindítása.

A jogorvoslati aktualitásokat bemutató rovatban ismertetett, a bíróság által is vizsgált jogeset a kérelmező ügyfélképességének, továbbá a közbeszerzési eljárás feltételrendszere körében az arányos alkalmassági feltétel és az értékelési szempontok, valamint súlyszámok tartalmi meghatározásának kérdéskörével kapcsolatos.

A Közbeszerzési iránytű rovatban publikálásra kerülő írás a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban megjelenő ügyfélképesség fogalmát elemző cikksorozat harmadik része. Az ügyfélképesség mint eljárási akadály kérdése a közbeszerzési jogorvoslati eljárásokban különleges hangsúlyt kap, hiszen ez a tételes jogban meg nem jelenő, ugyanakkor az elméletben, illetve a joggyakorlatban széles körben használt fogalom határoolja be, hogy mely kérelmezők jogosultak kérelmet benyújtani a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz. A magyar közbeszerzési jog meglehetősen szűkszavú, a történeti tényállások rendkívül sokféleségére tekintettel óriási jelentősége van a vonatkozó joggyakorlatnak, valamint az általa kimunkált, ügyfélképességi elveknek nevezhető rendező megközelítéseknek. A tanulmány ezen elvek leírására, rendszerezésére és részletes bemutatására törekszik a joggyakorlat minél teljesebb körű feldolgozásával, a szükséges elméleti kitekintésekkel, valamint a vonatkozó feltevések megtételével.

A Közbeszerzési Hatóság statisztikáit 2024 első félévétől kezdődően a korábbiakhoz képest új módszertan alapján készíti. A váltásra azért volt szükség, mert az Európai Bizottság 2019/1780 Végrehajtási Rendelete nyomán valamennyi európai uniós tagállamban kötelezővé vált az elektronikus hirdetményminták (eForms) használata az uniós közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárások során. A módosítás következtében a közbeszerzési statisztikák alapját jelentő hirdetmények megjelenítése és technikai felépítése megváltozott, így azok alapján minden tagállamban azonos, összehangolt statisztikai adatfeldolgozás történhet. A Statisztika rovat az eljárásalapú és szerződésalapú közbeszerzési statisztikákat mutatja be a 2023-as év vonatkozásában.

Dr. Kovács László PhD
felelős szerkesztő
Közbeszerzési Hatóság

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Magyar Adrienn, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.12.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

1.1. *Az állásfoglalás-kérésben ismertetett tényállás szerint egy gazdasági társaság uniós forrásból támogatott (KAP program) beruházásra nyújt be pályázatot. A beruházás értéke 10 milliárd Forint, így az uniós értékhatárt meghaladja. A támogatás mértéke 50 % feletti, nagyságrendileg 55%. A beruházás istálló épületek építésére, fejőház létesítésére vonatkozik, és kis százalékban tartalmaz mélyépítési tevékenységet is. A kérdés arra irányul, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontját hogyan kell értelmezni, az mely mélyépítési tevékenységeket foglalja magában?*

1.2. *A kérdező álláspontja szerint minden épület építése (ami döntő többségében magasépítés) tartalmaz csekély mértékű mélyépítést. Kérdés, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az abban az esetben alkalmazandó, ha a beruházás fő tárgya, vagyis meghatározó %-a mélyépítési tevékenységre irányul?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

1.1.-1.2. A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja a Kbt. 1. melléklete (a 2014/24/EU Irányelv II. melléklete) szerinti mélyépítési tevékenységeket foglalja magában. A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról – az egyéb jogszabályi feltételek teljesülése esetén – akkor beszélhetünk, ha az adott beruházás fő tárgya, azaz meghatározó része mélyépítési tevékenység. Amennyiben a beruházás fő tárgya magasépítés és csak kis mértékben tartalmaz mélyépítési tevékenységet, úgy nem áll fenn a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja alapján a közbeszerzési kötelezettség.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Amennyiben egy adott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (1) bekezdése alapján ajánlatkérőnek, úgy a támogatásból megvalósuló beszerzései során a támogatás mértékére és a beszerzés tárgyára figyelemmel kell vizsgálnia az ajánlatkérői minőségének a fennállását. Vagyis a támogatott szervezetek ajánlatkérői minősége nem általános, hanem csak az előírt mértékű támogatásból megvalósuló, meghatározott tárgyú beszerzéseik vonatkozásában áll fenn. A támogatott szervezet tehát a támogatás tényénél fogva csak egyes építési beruházások, illetve az azokhoz kapcsolódó szolgáltatásmegrendelések esetén minősül ajánlatkérőnek, uniós értékhatárokat elérő, illetve meghaladó értékű beszerzés esetén többségi, ezt el nem érő, de nemzeti értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű beszerzés esetén 75%-ot meghaladó mértékű – a Kbt. 5. § (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy részéről történő közvetlen – támogatás esetén. Amennyiben valamelyik feltétel nem teljesül, abban az esetben a támogatott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (2) bekezdés alapján ajánlatkérőnek.

Amennyiben egy szervezet a felmerült beszerzési igényének valamennyi releváns körülményét megvizs-

gálva arra a megállapításra jut, hogy vonatkozásában a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja vizsgálendő, és az általa megvalósítani kívánt beszerzés – annak tárgyát, tartalmát tekintve – a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjában felsorolt beszerzési tárgynak megfelel, valamint a beszerzés támogatásból valósul meg, abban az esetben két további körülményt szükséges vizsgálat alá vetnie. Egyrészt, hogy a beszerzés Kbt.-nek megfelelően megállapított becsült értéke eléri, illetőleg meghaladja-e a nemzeti vagy az uniós közbeszerzési értékhatárt, másrészt pedig, hogy a támogatást a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy nyújtja-e, és ha igen, akkor milyen mértékben. Amennyiben a beszerzés becsült értéke eléri, vagy meghaladja az uniós közbeszerzési értékhatárt, és a beszerzést többségi részben – azaz több, mint 50 %-ban – a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy támogatja, abban az esetben fennáll a közbeszerzési kötelezettség, ha a beruházás fő tárgya a Kbt. 1. melléklete szerinti mélyépítési tevékenység.

Az állásfoglalás kérésből megállapítható, hogy az építési beruházás értéke eléri az uniós közbeszerzési értékhatárt és a beruházást többségi részben (~55%-ban) a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott szervezet támogatja. Így jelen esetben azt kell vizsgálni a közbeszerzési kötelezettség fennállásának megállapításához, hogy a beruházás fő tárgya, meghatározó része mélyépítési tevékenységnek minősül-e.

Az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelv (a továbbiakban: 2014/24/EU Irányelv) 13. cikkének a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ezt az irányelvet a következő szerződések odaítélése során kell alkalmazni:

a) az ajánlatkérő szervek által 50 %-ot meghaladó mértékben közvetlenül támogatott, építési beruházásra irányuló szerződések, amelyek héa nélküli becsült értéke eléri az 5 186 000 EUR összeget, amennyiben ezek a szerződések az alábbi tevékenységek valamelyikére vonatkoznak:

- i. a II. mellékletben felsorolt mélyépítési tevékenységek,*
- ii. kórházak, sportlétesítmények, szabadidős és szórakoztató létesítmények, iskolák és felsőoktatási épületek, illetve közigazgatási rendeltetésű épületek építési munkái”.*

A két jogszabály [Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pont és a fenti irányelvi rendelkezés] együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy egy építési beruházás a Kbt. 1. melléklete (valamint a 2014/24/EU Irányelv II. melléklete) szerinti mélyépítési tevékenységet akkor foglal magában, ha mélyépítésre vonatkozik, tehát, ha az építési beruházás alapvetően mélyépítési tevékenységre irányul, amennyiben azonban a mélyépítési tevékenység nem meghatározó egy építési beruházás során, például egy épület alapozása során, akkor az nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya alá. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) pontjában felsorolt építési munkák (kórház, sportlétesítmény, szabadidős és szórakoztató létesítmény, iskola, felsőoktatási épület vagy közigazgatási rendeltetésű épület építési munkái) főszabály szerint tartalmazznak mélyépítési elemeket is, azonban, ha az lett volna a jogalkotó célja, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya bármilyen csekély arányú mélyépítési munka esetén megállapítható legyen, akkor szükségtelen lett volna kiemelni ezeket az építési munkákat, mint a Kbt. alkalmazását megalapozó körülményt.

A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról tehát akkor beszélhetünk, ha az adott – egységes – beszerzés fő tárgya mélyépítési tevékenység. A fő tárgy mindekelőtt a beszerzés szakmai tartalma alapján vizsgálendő, így, amennyiben például a beszerzés célja valamely épület építése, amelyhez szükségszerűen csatornázási munkák is kapcsolódnak, azaz a beszerzés fő tárgya nem csatornaépítés, nem állapítható meg a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállása.

Az, hogy az építési beruházás tartalmaz-e mélyépítési tevékenységet, olyan szakkérdés, amelyet a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése, illetve a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Épber.) 4. §-a szerinti szakembernek kell megválaszolnia. Amennyiben tehát az ajánlatkérő által az eljárás előkészítésébe a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése és az Épber. 4. § (1) bekezdése szerint bevont szakember vagy szakemberek akként nyilatkoznak, hogy az adott beszerzés tárgya nem mélyépítési munka, továbbá a beszerzés tárgya nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti körbe sem, akkor a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó támogatott szervezet megalapozottan jut arra a következtetésre, hogy nem szükséges közbeszerzési eljárást lefolytatni.

2. kérdés

2.1. *Ha közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött szerződésben az ajánlatkérő részéről a teljesítés igazolására jogosult személy konkrétan, név szerint – és nem az általa betöltött tisztség szerint – került meghatározásra, és a teljesítés időpontjára ezen személy jogviszonya megszűnt, akkor az ajánlatkérő részéről miként lehetséges (ha egyáltalán lehetséges) a teljesítést igazoló okirat kiállítása, ha nem került sor a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés módosításra?*

2.2. *Ha az 1. pont szerint a szerződés módosítása nélkül az ajánlatkérő részéről a teljesítést igazoló okirat kiállítása nem lehetséges, akkor lehetséges-e az ajánlatkérő kötelező szerződéses nyilatkozatának (teljesítést igazoló okirat) bírósági ítélet útján történő pótlása, és ez megfelel-e a Kbt. előírásainak?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

2.1. A Közbeszerzési Hatóság az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő között létrejött szerződés tartalmáról nem rendelkezik információval. A teljesítés igazolására, illetőleg a szerződésben megnevezett személyek változására, a felek adataiban bekövetkezett változásokról való értesítés módjára elsődlegesen a szerződés tartalma az irányadó. Amennyiben a szerződés tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a felek, illetőleg kapcsolattartói adataiban bekövetkezett változás nem eredményezi a szerződés módosítását, az esetben elég egy írásbeli tájékoztatás az ajánlatkérő részéről a szerződést kötő másik fél felé a teljesítést igazoló személyének megváltozásáról. Amennyiben a felek az előzőek szerint nem rendelkeztek a szerződésben a kapcsolattartók változásairól és a szerződés még hatályos, az esetben a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szerződésmódosítás lehetőségével is élhetnek a felek a teljesítést igazoló személy tekintetében bekövetkezett változással összefüggésben.

Amennyiben a szerződés teljesítése során felmerülő kérdéseket a szerződés nem rendezi, akkor mögöttes jogszabályként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) rendelkezései az irányadók, valamint az ajánlatkérő belső szabályzata.

2.2. A közbeszerzési törvény nem tartalmaz rendelkezést a jognyilatkozatok bírói ítélettel történő pótlása tekintetében, ekörben a Kbt. mögöttes jogszabályként a Ptk. rendelkezései az irányadók. A Ptk. rendelkezé-

seinek értelmezésére a Közbeszerzési Hatóság hatásköre nem terjed ki.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. és az Épber. a teljesítés igazolásáról egyebekben nem rendelkezik, annak módjáról a felek a szerződésben rendelkeznek a hatályos Ptk. szabályai szerint.

A Közbeszerzési Hatóság elsődlegesen javasolja megvizsgálni a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés tartalmát, annak a teljesítésigazolásra és a kapcsolattartó személyek adataiban bekövetkezett változások közlésére vonatkozó rendelkezéseit. Amennyiben a szerződés nem kezeli az állásfoglalás-kérésben szereplő esetet, esetleg azóta nem került betöltésre a jogi osztályvezető pozíció, az esetben az ajánlatkérő felelősségi körökre, teljesítésigazolásra vonatkozó belső szabályzatát, illetve helyettesítési rendjét szükséges megvizsgálni. Az állásfoglalás-kérésből nem derül ki a beszerzés tárgya, de építési beruházás esetén pl. az építési napló adatai alapján a műszaki ellenőr igazolhatja a teljesítést az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX.15.) Korm. rendelet szerint.

Amennyiben még hatályos a szerződés, az esetben a Kbt. 141. § (6) bekezdésében foglalt szerződés-módosítási jogalap alkalmazható a teljesítést igazoló személyének megváltozására.

Arra vonatkozó információ nem állapítható meg az állásfoglalás-kérésből, hogy csak adminisztratív akadály van a teljesítés igazolásának, avagy az ajánlatkérő megtagadta a teljesítés igazolását. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint önmagában a jogi osztályvezető személyének megváltozása – szerződésszerű teljesítés esetén – nem indokolja a teljesítés igazolásának ajánlatkérő általi jogszerű megtagadását. Amennyiben pedig az ajánlatkérő – a szerződésszerű teljesítés ellenére – megtagadja a teljesítés igazolását, úgy a Ptk. 6:184. §-a feltételei fennállásának vizsgálata szükséges, amely nem tartozik a Közbeszerzési Hatóság hatáskörébe. Amennyiben tervezési szolgáltatás vagy építési beruházás a beszerzés tárgya, az esetben az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről, és egyes törvényeknek az építésügyi lánctartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő

módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény alapján a Teljesítésigazolási Szakértői Szervhez is fordulhat az érdekelt fél.

3. kérdés

Ajánlatkérő a nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött 12 hónapos keretszerződés időbeli hatályát a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alapján további 12 hónappal meghosszabbította. A keretszerződés 24 hónapos meghosszabbított időtartama alatt sem merült ki a keretösszeg. A kérdés arra irányul, hogy megfelelően jár-e el az Ajánlatkérő, amennyiben a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szerződésmódosítás keretében a keretszerződés időtartamát – a keretösszeg és egyéb feltételek változatlanul hagyása mellett – további 3 hónappal, mindösszesen 27 hónapra módosítja?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A szerződés időtartamának módosítása a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint általában lényeges körülménynek minősül a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerint. Keretszerződés esetén, amennyiben kizárólag a szerződés időtartama változik nem jelentős mértékben, a módosítás az eset összes körülményének tükrében nem lényegesnek is minősülhet, azonban azt, hogy a szerződés-módosítás lényeges feltételt érint-e, mindig az adott eset összes körülményét mérlegelve kell egyedileg megítélni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Döntőbizottság D.86/9/2017 számú határozata szerint „a szerződés teljesítési határidejének meghosszabbítása lehet lényegtelen, ha az az eredeti határidőhöz képest nem nagymértékű, nem érinti a közbeszerzési eljárásban lezajlott értékelést és az eredeti határidő sem volt olyan rövid, hogy az sok érdeklődőt elriaszthatott az eljárásban való indulástól. Lényegesnek minősülhet viszont a teljesítési határidő módosítása például akkor, ha az eredeti határidő az adott eljárásban sürgős munkavégzést követelt volna meg, és a hosszabb határidő ismeretében feltehetőleg mások is érdeklődtek volna a közbeszerzés iránt.”

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről 72. cikke „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” cím alatt a következőket rögzíti:

„(4) Egy szerződés vagy keretmegállapodás módosítása annak időtartama alatt akkor tekintendő lényegesnek az (1) bekezdés e) pontjának értelmében, ha a szerződés vagy keretmegállapodás jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest. Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényegesnek tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik vagy több teljesül:

a) a módosítás olyan feltételeket vezet be, amelyek alapján – ha azok az eredeti közbeszerzési eljárás részét képezték volna –, lehetőség lett volna az eredetileg kiválasztott részvételre jelentkezőktől eltérő jelentkezők részvételének az engedélyezésére, az eredetileg elfogadott ajánlattól eltérő ajánlat elfogadására, vagy amelyek további résztvevőket ösztönöztek volna a közbeszerzési eljárásban való részvételre;

b) a módosítás a szerződő fél javára megváltoztatja a szerződés vagy keretmegállapodás gazdasági egyensúlyát, olyan módon, amelyről az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás nem rendelkezett;

c) a módosítás jelentősen kibővíti a szerződés vagy keretmegállapodás hatályát;

d) amennyiben új szerződő fél lép annak a félnek a helyébe, akinek az ajánlatkérő szerv eredetileg odaítélte a szerződést az (1) bekezdés d) pontjában szereplő esetektől eltérő esetekben.”

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló Útmutatója (2023.05.25.; továbbiakban: Útmutató) szerint „A Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti lényeges módosítás körébe tartozik jellemzően az olyan jellegű szerződés-módosítás is, amely a szerződés egyéb elemeinek változatlanul hagyása mellett a szerződés időbeli hatályát terjeszti ki további teljesítési időszakokra, tekintettel arra, hogy az ajánlattevők az ajánlati árukat az eredeti időtartamra kalkulálták, a meghosszabbított időtartam azonban már más ár kalkulációt indokolhatott volna, ami alapján esetlegesen más ajánlattevők is tehettek volna ajánlatot. A piaci szereplők számára egy hosszútávra szóló, biztos forrást jelentő szerződés elnyerése mindenképpen előnyt jelent és vonzóvá teszi azt más potenciális ajánlattevők számára is. Természetesen ebben az esetben is csak az adott szerződés tárgyát, annak konkrét feltételeit és piacát figyelembe véve állapítható meg, hogy a szerződés időbeli hatályának adott módosítása versenytorzító hatással járna-e.”

Az Útmutató kiemeli, hogy a Miniszterelnökség ellenőrzési gyakorlata szerint keretszerződés esetében tekinthető nem lényegesnek a módosítás, ha az eredeti időtartam alatt nem került a keret kimerítésre, és a mennyiség nem, csak az időtartam módosul nem jelen-

podás jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest. Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényegesnek tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik vagy több teljesül:

tős mértékben. Azonban annak megítéléséhez, hogy milyen időtartam-módosítás tekinthető nem lényegesnek, az eset összes körülményének mérlegelése szükséges.

A szerződés módosítása lényeges, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg, megváltoztatja a keretszerződés jellegét. A keretszerződés jellegét a Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információk alapján nem változtatja meg a tervezett szerződésmódosítás, amennyiben az egyéb szerződéses feltételek változatlanok maradnak. A Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információk alapján a keretszerződésen belüli lehívások/eseti megrendelések teljesítési határideje vélhetően nem nőtt meg a keretszerződés időtartamának meghosszabbításával, ezáltal a nyertes ajánlattevő rendelkezésére álló teljesítési időtartam nem változik ténylegesen. Az állásfoglalás-kérésben szereplő információk szerint új elemre, feladatra nem került kiterjesztésre a szerződés tárgya, továbbá a szerződés gazdasági egyensúlya nem változott a módosítás által, tekintettel arra, hogy az egységárak – és az egyéb teljesítési feltételek – a kérdező tájékoztatása szerint nem változtak. A Közbeszerzési Hatóság ugyanakkor arról nem rendelkezik információval, hogy a tervezett módosítás érinti-e a megelőző közbeszerzési eljárásban a szerződés odaítélése tekintetében lezajlott értékelést.

Az eredeti 12 + 12 hónapos szerződéses időtartam a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint kellőképpen hosszú ahhoz, hogy felkeltse a gazdasági szereplők érdeklődését és vélhetően az eljárásban részt vevők körére nincsen kihatással, hogy a keretszerződés időtartama 24 vagy 27 hónap. Amennyiben a keretszerződés egyéb feltételei – különösen az ajánlati ár – nem változnak, – az eset összes körülményének figyelembevételével – adott esetben jogszerű lehet a keretszerződés határidejének további 3 hónappal történő meghosszabbítása a Kbt. 141. § (6) bekezdésére tekintettel. A Közbeszerzési Hatóság ugyanakkor felhívja a figyelmet a Kbt. 141. § (7) bekezdésére, miszerint ilyen esetben is hirdetményt kell közzétenni a szerződés módosításáról.

4. kérdés

4.1. A Kbt. 114. § (11) bekezdése alapján fenntartott eljárásban tehet-e érvényesen ajánlatot, vagy lehet-e kapacitást nyújtó szervezet vagy alvállalkozó olyan gazdasági szereplő (ajánlatkérő eljárása esetében magánszemélyként

bevont kapacitást nyújtó szervezet), amely vonatkozásában az árbevétel nem értelmezhető, illetve az árbevételről szóló nyilatkozat benyújtása nem lehetséges?

4.2. *Magánszemély vonatkozásában közbeszerzés-jogi értelemben értelmezhető-e az árbevétel fogalma, azaz a magánszemély adott bevétele (például munkabér, osztalék, befektetések utáni kamat, esetleges ingatlan bérbeadásából származó bevétel, öröklés, kölcsön, ajándékozás, hitelfelvétel, stb.) megfeleltethető-e a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti általános forgalmi adó nélkül számított árbevétel fogalmának?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

4.1. A Kbt. 114. § (11) bekezdésének előírása esetén is lehet magánszemély ajánlattevő, alvállalkozó vagy kapacitást nyújtó személy, amennyiben az előző évi általános forgalmi adó nélkül számított árbevétele nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket, mivel a Kbt. szerinti gazdasági szereplő fogalmába a természetes személy is beletartozik. A Kbt. nem tesz különbséget a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerint fenntartott eljárások és az egyéb közbeszerzési eljárások között a gazdasági szereplő fogalmának meghatározása tekintetében. A Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti előző évi árbevétel nemcsak a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szerinti árbevételről szóló nyilatkozáttal, hanem az ajánlatkérő által előírt más módon, így pl. az előző évi adóbevallás benyújtásával is igazolható. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 114. § (11) bekezdése tekintetében nem alkalmazandók kötelezően a Korm. rendelet előírásai, mert jelen esetben nem alkalmassági követelményről vagy kizáró okról van szó. Amennyiben a Kbt.-ben és végrehajtási rendeletében, valamint a közbeszerzési dokumentumokban foglalt előírásoknak maradéktalanul megfelel, úgy magánszemély is tehet érvényesen ajánlatot vagy lehet kapacitást nyújtó személy. A gyakorlatban jellemzően nem magánszemélyek vesznek részt gazdasági szereplőként a közbeszerzési eljárásokban az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására tekintettel, ezért a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti előző évi árbevétel ajánlatkérő által elfogadott igazolási módját javasolt előre egyértelműen rögzíteni a közbeszerzési dokumentumokban. Amennyiben pedig az ajánlatkérő által előírt igazolási mód nem fed le valamely konkrét esetet, azt

kiegészítő tájékoztatás-kérés formájában javasolt jeleznie a gazdasági szereplőnek az ajánlatkérő felé még az ajánlattételi szakaszban. Amennyiben az ajánlatkérő előre nem rendezte az adott helyzetet, akkor a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint annak a rendezőlvnek a mentén javasolt vizsgálnia a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti feltételt, hogy az üzletszerű gazdasági tevékenység bevételeit veszi figyelembe.

4.2. Annak megítélése, hogy mely tételek minősülnek magánszemély esetében bevételnek, nem tartozik a Közbeszerzési Hatóság hatáskörébe, e tekintetben a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Sza tv.) tartalmaz rendelkezéseket. A Közbeszerzési Hatóság magánszemély gazdasági szereplő esetén kizárólag az üzletszerű gazdasági tevékenységből származó bevételt javasolja figyelembe venni. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint természetes személy gazdasági szereplő esetén az Sza tv. szerint megállapított - üzletszerű gazdasági tevékenységből származó - bevétel objektív módon történő igazolása megfelelő a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti árbevétel igazolásához.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 65. § (7) bekezdése alapján kapacitást nemcsak szervezet gazdasági szereplő, hanem természetes személy is nyújthat. A Kbt. 3. § 1., 2. és 10. pontjának definíciói alapján gazdasági szereplő természetes személy is lehet, így ajánlattevő, alvállalkozó és kapacitást nyújtó is lehet magánszemély, ha egyébként a Kbt.-ben és a közbeszerzési dokumentumokban foglalt feltételeknek megfelel. A Kbt. 114. § (11) bekezdése gazdasági szereplőről rendelkezik, amelyből a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint nem zárhatók ki a természetes személyek sem a Kbt. 3. § 10. pontjára tekintettel, amennyiben előző évi nettó árbevételük nem érte el árubeszerzés és szolgáltatás esetén a százmillió forintot, építési beruházás esetén az egymilliárd forintot.

A rendelkezés célja, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát fenntartsa a kis- és középvállalkozások számára, így a jogalkotói célnak is megfelel a magánszemély, mint gazdasági szereplő eljárásban való részvétele, a jogalkotó nem szűkítette a Kbt. 114. § (11) bekezdése kapcsán érintett személyi kört a „működési forma” alapján. A Kbt. 114. § (11) bekezdése alkalmazásának feltétele, hogy sem az ajánlattevő, sem az alvállalkozó, sem a kapacitást nyújtó személy

nettó árbevétele nem érheti el árubeszerzés és szolgáltatás esetén a százmillió forintot, építési beruházás esetén pedig az egymilliárd forintot.

A közbeszerzési eljárásban való részvétel Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartásához szükséges a jogszabályban foglalt feltételek teljesülése és az árbevételi adatok vizsgálata, enélkül ezen jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható. A Kbt. és végrehajtási rendelete azonban nem határozza meg, hogy a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartás esetén az ajánlatkérőnek milyen módon kell vizsgálnia az árbevételi adatokat.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 114. § (11) bekezdésében szereplő, az árbevételre vonatkozó - maximum - előírás az ajánlat érvényességéhez szükséges feltétel, tehát nem minősül kizáró oknak vagy alkalmassági követelménynek, ezért a Korm. rendeletben foglaltak sem irányadók rá. Erre való tekintettel az árbevétellel összefüggő követelménynek való megfelelés igazolásának a módját az ajánlatkérőnek szükséges egzakt módon - előzetesen - megadnia a közbeszerzési dokumentumokban.

Magánszemély esetében is értelmezhető a bevétel fogalma, a bevétel megállapítása tekintetében az Sza tv. ad iránymutatást és pl. az előző évi adóbevallással igazolható az elért - üzletszerű gazdasági tevékenységből származó - árbevétel.

5. kérdés

A Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, egy ajánlattevővel megkötött keretmegállapodás alapján végzett közvetlen megrendelések tekintetében szükséges-e a Kbt. 37. § (4) bekezdése szerinti negyedéves eredménytájékoztató hirdetemény közzététele?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, amennyiben a Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti keretmegállapodásból történt közvetlen megrendelés az érintett negyedévben, az esetben a Kbt. 37. § (4) bekezdése alkalmazandó és tájékoztató hirdetemény közzététele szükséges a megelőző negyedév során lehívott közvetlen megrendelésekről. Amennyiben valamely keretmegállapodás alapján az adott negyedévben nem valósult meg beszerzés (közvetlen megrendelés), az esetben az ajánlatkérő nem köteles eredménytájékoztató feladására.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 37. § (1) bekezdése szerint „Az ajánlatkérő hirdetmény útján köteles közzétenni:

h) az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót”.

A Kbt. 37. § (4) bekezdése szerint „Az ajánlatkérő a (2) bekezdéstől eltérően az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a keretmegállapodás alapján, vagy a dinamikus beszerzési rendszer keretében kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ebben az esetben a hirdetményt a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő húsz napon belül kell megküldeni közzétételre.”

A Kbt. 37. § (4) bekezdése a keretmegállapodás alapján megkötött szerződésekről írja elő negyedéves tájékoztató hirdetmény közzétételét, de a Kbt. 37. § (4) bekezdése vonatkozásában szerződésen a közvetlen megrendelést is érteni kell. A jogintézmény célját – nyilvánosság biztosítása, statisztikai célú adatszolgáltatás a Közbeszerzési Hatóság részére – tekintve közvetlen megrendelés esetén is alkalmazandó a Kbt. 37. §-a.

A közbeszerzési alapelvek között a Kbt. 2. § (1) bekezdése rögzíti a nyilvánosság alapelvét, ezen túlmenően a Kbt. 187. § (2) bekezdése rögzíti a Közbeszerzési Hatóság statisztikai célú adatgyűjtési kötelezettségét is. Annak érdekében, hogy a Hatóság eleget tudjon tenni statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségének, szükséges az eredménytájékoztató hirdetmény közzététele a megelőző negyedév során lehívott közvetlen megrendelésekről, amennyiben történt beszerzés.

Amennyiben nem történt közvetlen megrendelés az érintett negyedévben, az esetben a Hatóság álláspontja szerint nem szükséges ún. „nullás” tájékoztató hirdetmény feladása. Azon közvetlen megrendelést nem kell tartalmaznia a Kbt. 37. § (4) bekezdése szerinti negyedéves tájékoztatónak, amelyről az ajánlatkérő a Kbt. 37. § (2) bekezdése szerint tájékoztató hirdetményt adott fel.

6. kérdés

6.1. Egy közbeszerzési szerződés teljesítése során a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjával definiált esetkörben alkalmazható a Kbt. 141. § (4) bekezdésének egyéb rendelkezése (természetesen a Kbt.-ben rögzített feltételek fennállása esetén) is, ha az esetkörhöz egyéb, a szerződésben előre nem meghatározott körülmény kapcsolódik?

6.2. Amennyiben az 1. kérdésre a válasz igen, úgy a termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódóan kizárt-e a szerződéses ár módosítása, ha azt a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja által alátámasztott körülmények indokolttá teszik?

6.3. Amennyiben a 2. kérdésre a válasz igen, úgy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának alkalmazásával lehetséges a gyártó által egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül végrehajtott – az elmúlt időszak hatásaitól lényegesen eltérő mértékű – áremelés, ha annak ténye és körülményei kétséget kizáróan alátámasztottak?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

6.1.-6.3. A szerződésmódosítás azon elemeire, amelyek a szerződésben automatikus szerződésmódosulási indokként előzetesen rögzítésre kerültek, a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alkalmazandó, a szerződésmódosítás azon elemei tekintetében pedig, amelyek nem kerültek előzetesen rögzítésre a szerződésben, a Kbt. 141. § szerinti egyéb jogcímek alkalmazandók, amennyiben alkalmazási feltételeik fennállnak. Amennyiben teljesülnek a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában meghatározott szerződésmódosítási feltételek, úgy alkalmazható ezen jogalap a szerződéskötéskor előre nem látható, a szerződésben előzetesen nem rögzített körülmények tekintetében, akár a termékváltást vagy az ár változását érintő körülmények esetén is.

A megajánlott termék helyett azzal egyenértékű helyettesítő termék – változatlan áron történő – szállítása (termékváltás) abban az esetben tekintendő a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti, hirdetményfeladást nem igénylő szerződésmódosulásnak, ha a termékváltásra a közbeszerzési dokumentumokban e tekintetben előre meghatározott termékeket érintően kerül sor, és a helyettesítő termék megfelel a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott egyenértékűségi követelményeknek. A termék helyettesítésre tehát akkor kerülhet sor a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alapján, ha előre rögzítve van a közbeszerzési dokumentumokban, hogy mely termékekkel kapcsolatban lehetséges helyettesítő termékre történő csere, illetve fontos azt is rögzíteni, hogy milyen paramétereknek való megfelelés esetén állapítható meg a korábbi és az új termék egyenértékűsége.

A termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódóan akkor lehet megalapozott a szerződéses ár közös megegyezéssel történő módosítása, amennyi-

ben a megajánlottal egyenértékű, azaz azonos vagy jobb minőségű terméket szállít a nyertes ajánlattevő és az árváltozást olyan körülmények indokolják, amelyek a felek által a szerződéskötéskor – a legnagyobb gondosság mellett – nem voltak előre láthatók és maradéktalanul fennállnak a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt szerződés-módosítási feltételek.

A gyártó által egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül végrehajtott áremelés főszabály szerint, a szerződés ilyen irányú rendelkezése hiányában nem minősül a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés-módosításnak, mivel a szerződésmódosítás főszabály szerint kétoldalú jogi aktus, ahhoz valamennyi szerződő fél akarata szükséges. Egyoldalú áremelés kizárólag a szerződésben előzetesen – a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pont szerinti feltételekkel összhangban – rögzített esetekben, így például indexálás esetén lehetséges. Amennyiben a gyártó személye eltér a nyertes ajánlattevő személyétől, a nyertes ajánlattevőt akkor is köti a közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlatában megajánlott és a megkötött szerződésben rögzített ár. A szerződéses árat a felek főszabály szerint csak közös megegyezés alapján, szerződésmódosítással tudják változtatni, amennyiben a szerződésmódosítás Kbt. 141. §-ában foglalt feltételei fennállnak.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti feltételek esetén a szerződésben előre rögzített szerződéses elemek változása a szerződés automatikus módosulását eredményezi a Kbt. 141. §-ában foglalt jogalapok vizsgálata nélkül. A gyártó termékpalettájának változása esetén az árváltozás nélküli – a megajánlott termékkel egyenértékű – termékváltásra, valamint az árfolyam változása miatti árváltozásra (a szerződésben meghatározott időszakonként és mérték esetén) alkalmazható a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti módosulás, amennyiben az a szerződésben előzetesen rögzítésre került. Az egyéb szerződéses elemek változására a Kbt. 141. §-ában foglalt egyéb jogcím – így a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja – alkalmazandó, amennyiben az alkalmazás jogszabályban foglalt feltételei maradéktalanul fennállnak.

A Kbt. 141. § több jogalapot is meghatároz a szerződés módosításának jogszerűségét illetően, amelyek közül egynek a fennállása is megalapozza a szerződés módosításának lehetőségét új közbeszerzési eljárás lefolyo-

tatása nélkül. A Kbt. 141. § (4) bekezdésében foglalt jogalapok közül elegendő egynek a fennállása a szerződés-módosításhoz, amennyiben az előírt feltételek a módosítás minden elemére értelmezhetők. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló útmutatójában (2023. május 25.) kimondja, hogy *„ha valamely, a szerződés módosítására szolgáló jogalap sérül ugyan, de más jogalap szerinti feltételek fennállnak, akkor a szerződés módosítása jogszerű”*.

A termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódó ármódosításra, áremelésre kizárólag a Kbt. 141. § szerinti szerződésmódosítás keretében van jogszerű lehetőség. Ez esetben tipikusan nem a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti, előzetesen, egyértelműen rögzített árváltozást eredményező módosulásról, hanem – az áremelés mértékétől függően – a Kbt. 141. § (2) bekezdése vagy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti szerződésmódosításról beszélünk.

A Kbt. 2. § (8) bekezdése értelmében a közbeszerzési szerződésekre is a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni a Kbt.-ben foglalt eltérésekkel, a közbeszerzési szerződés módosításához is szükséges természetesen a felek egybehangozó akarata, közös megegyezése – egyoldalú módosítása a szerződésnek csak a Ptk.-ban foglalt esetekben lehetséges. A Ptk. 6:191. § (1) bekezdés kimondja, hogy a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét. A fentiekből következik, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő fél nem jogosult egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül áremelésre. A Közbeszerzési Hatóság arról nem rendelkezik információval, hogy a gyártó megegyezik-e a nyertes ajánlattevővel. Ajánlatkérő a nyertes ajánlattevőként szerződő gazdasági szereplővel áll szerződéses jogviszonyban, egy esetleges szerződésmódosítás feltételeiről a nyertes ajánlattevőnek az ajánlatkérővel kell megállapodnia. A nyertes ajánlattevő által megajánlott ár tekintetében beállt az ajánlati kötöttség, az ár a felek által megkötött szerződésben rögzítésre került, az a szerződés időtartama alatt csak az ajánlatkérő hozzájárulásával módosítható akkor is, ha a – nyertes ajánlattevőtől esetlegesen különböző – gyártó egyoldalúan árat emel. Az állásfoglalás-kérésben hivatkozott, a szokásostól eltérő mértékű áremelés csak indokolt esetben,

közös megegyezés eredményeként létrejött szerződés-módosítással lehetséges a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt korlátok között, figyelemmel a Kbt. alapelveire is.

7. kérdés

7.1. *Tekinthető-e előre megismerhető módon történő tartalékkeret-felhasználás lehetséges esetei rögzítésének az, ha a szerződésben annyi kerül rögzítésre, hogy tartalékkeret van és annak az összege, valamint az, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Kbt., a Ptk. és az Épber. rendelkezései az irányadók?*

7.2. *Elegendő-e a szerződésben az Épber.-re, a Kbt.-re és Ptk.-ra hivatkozni ahhoz, hogy a tartalékkeret szerződésmódosítás nélkül felhasználható legyen a teljesítéshez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges munkák ellenértékének elszámolására?*

7.3. *Tekinthető-e előre megismerhető módon történő tartalékkeret-felhasználás pénzügyi feltételei rögzítésének az, ha a szerződés ezzel összefüggésben kizárólag annyit rögzít, hogy a megadott összegű tartalékkeret fedezete megrendelőnél rendelkezésre áll?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

7.1.-7.3. A tartalékkeret felhasználása akkor nem von maga után szerződésmódosítást, illetve új közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettségét, ha a szerződés egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzíti a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit és a felhasználás pénzügyi feltételeit. A szerződésmódosítás elkerülése érdekében nem elegendő kizárólag a tartalékkeret összegét rögzíteni a szerződésben és a vonatkozó jogszabályokra hivatkozni, hanem mind a tartalékkeretből elszámolható munkáknak, mind pedig a fizetendő ellenérték összegének a szerződéses rendelkezésekből levezethetőnek kell lenniük. A szerződésben részletesen meg kell határozni, hogy a tartalékkeret mely munkákra használható fel és hogyan történik a tartalékkeret terhére végzendő munkák megrendelése és elszámolása. Nem elegendő a szerződésben azt rögzíteni, hogy a tartalékkeret fedezete az ajánlatkérő rendelkezésére áll, konkrétan rögzíteni szükséges a tartalékkeret terhére megrendelésre kerülő munkák elszámolásának pénzügyi feltételeit is.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az Épber. 20. § (1) bekezdése szerint a közbeszerzési dokumentumok részét képező szerződéstervezetben részletesen kell rögzíteni a tartalékkeret felhasználásának szabályait és meg kell adni a tartalékkeret mértékét. Az Épber. 20. § (2) bekezdése meghatározza a tartalékkeret maximális mértékét, a rendelet 20. §-ának (3) bekezdése pedig, hogy mely munkákra használható fel a tartalékkeret.

Az Épber. 20. § (4) bekezdése szerint „A (3) bekezdésben meghatározott keretek között a tartalékkeret felhasználása a Kbt. alapján nem vonja maga után szerződésmódosítás vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának szükségességét, a szerződésben azonban egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzíteni kell a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit és pénzügyi feltételeit.”

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások szabályairól (2023. május 25.) (a továbbiakban: Beruházási Útmutató) az Épber. 20. § (4) bekezdésében rögzített előírás vonatkozásában kimondja, hogy a szerződés rendelkezéseiből mind a tartalékkeretből elszámolható munkáknak, mind az azért fizetendő ellenérték összegének levezethetőnek kell lennie, nem elegendő a változtatási javaslatok kezelési mechanizmusát rögzíteni a szerződésben. Fontos továbbá, hogy a tartalékkeret kizárólag az Épber. 20. § (3) bekezdése szerinti tevékenységekre használható fel, erre tekintettel szükséges megfogalmazni a vonatkozó szerződéses előírásokat.

A tartalékkeret felhasználása akkor nem vonja maga után a szerződés módosításának szükségességét, ha az az építési beruházás teljesítéséhez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges munkákra kerül felhasználásra és a szerződés egyértelműen rögzíti a tartalékkeret felhasználásának eseteit és pénzügyi feltételeit. Az Épber. 20. § (4) bekezdésére tekintettel nem elegendő a tartalékkeret felhasználásának pénzügyi feltételei helyett azt rögzíteni a szerződéstervezetben, hogy a tartalékkeret pénzügyi fedezete az ajánlatkérő rendelkezésére áll, rögzíteni szükséges a részletes pénzügyi feltételeket, így a tartalékkeret felhasználásának elszámolási módját, az esetleges pótmunkák elszámolásának módját is.

Az Épber. 20. § (5) bekezdése szerint „A tartalékkeret a szerződés teljesítése során szükségessé váló, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:244. § (2) bekezdése szerinti pótmunka elvégzésére is felhasználható, feltéve, hogy a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelel.”

Pótmunka elsősorban tehát a vállalkozási szerződés részét nem képező, különösen termódosítás miatt szükségessé váló plusz feladatok tekintetében merülhet fel. Erre tekintettel a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit javasolt a Ptk. 6:244. § (2) bekezdésével összhangban minél konkrétabban, akár példalázó jellegű felsorolással meghatározni.

Az Épber. 20. § (1) bekezdésében előírt tartalékkeret-felhasználás szabályai körébe tartozik továbbá különösen a pótmunka költségeinek igazolása, azok jóváhagyási folyamata, a pótmunkára vonatkozó számlázási és elszámolási szabályok rögzítése.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló útmutatója kiemeli, hogy ha az ajánlatkérő a Kbt. 20. § (4) bekezdésének megfelelően jár el, akkor a tartalékkeret felhasználása a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti szerződés módosulásnak tekinthető. A tartalékkeret felhasználási szabályainak tehát meg kell felelniük a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjának. Ennek az előírásnak nem felel meg az, hogy a tartalékkeret a rendeltetészerű és biztonságos használathoz szükséges munkák ellenértékéül szolgál, mint ahogy a vonatkozó jogszabályokra általánosságban történő hivatkozás sem. Pótmunka megrendelésekor (és a tartalékkeret felhasználásához) tehát – ha az ajánlatkérő nem rögzíti a szerződésben részletesen a tartalékkeret felhasználásának konkrét feltételeit – szerződést kell módosítani a Kbt. 141. § alapján, vagy – amennyiben a Kbt. 141. §-ában szereplő szerződés-módosítási jogalapok egyike sem áll fenn – új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni.

A Beruházási Útmutató szerint „a tartalékkeret terhére – függetlenül attól, hogy a polgári jog szabályai szerint pótmunkáról vagy olyan többletmunkáról beszélünk, amellyel kapcsolatos költségeinek megtérítésére a vállalkozó jogosult – csak az építési beruházás teljesítéshez, a rendeltetészerű és biztonságos használathoz szükséges munkák számolhatók el.

A 322/2015. Korm. rendelet 20. § (4) bekezdése szerint a (3) bekezdésben meghatározott keretek között a tartalékkeret felhasználása a Kbt. alapján nem vonja maga után szerződés-módosítás vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának szükségességét, és az (5) bekezdés szerint a tartalékkeret pótmunka elvégzésére is felhasználható. Ez természetesen nem vonatkozik általánosan valamennyi pótmunkára, csak arra, amely a 322/2015. Korm. rendelet 20. § (3) bekezdésének keretei között marad. Vagyis a feleknek abban az esetben nem kell a szerződésüket módosítani, amennyiben a tartalékkeret felhasználására a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdésének keretei között kerül sor, ugyanis amennyiben egy előre nem rögzített, ennél fogva előzetesen nem megismerhető eset bekövetkezésére tekintettel, illetve pénzügyi feltétel mellett kívánják a felek a tartalékkeretet felhasználni, ehhez a szerződés módosítása – a választott jogalap feltételeinek fennállása igazolása mellett – elengedhetetlen.”

A fentebb hivatkozott elvárásokra figyelemmel érdemes lehet a közbeszerzési dokumentumokban meghatározni, hogy milyen objektív, ellenőrizhető, beszerzés tárgyához kapcsolódó feltételek megvalósulása esetén és mely, a nyertes ajánlatban már beárazott munkatételeket érintően minősül az elvégzendő feladat az Épber. 20. § (3) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő - és így a tartalékkeretből megvalósítható - munkának, amennyiben ezt a beszerzés tárgya szerinti teljesítés természete lehetővé teszi. A fentiek szerinti munkákért fizetendő ellenszolgáltatás megállapítása tekintetében jó megoldás lehet, ha a nyertes ajánlat vonatkozó egységárait veszik alapul a felek azzal, hogy a munka volumenének, mennyiségi számainak a megállapítási módszerét, továbbá a tartalékkeret terhére történő megrendeléssel kapcsolatos javaslat indokolási kötelezettségét, annak igazolási és jóváhagyási folyamatát, valamint dokumentálásának rendjét is javasolt szabályozni a közbeszerzési dokumentumokban. Lényeges továbbá, hogy a tartalékkeret terhére történő megrendelés folyamata nem járhat a szerződési feltételek újratárgyalásával.

Amennyiben a beszerzés támogatásból valósul meg, úgy a támogatás terhére történő elszámolásra vonatkozó ajánlatkérői igény fennállása esetén a támogató elvárásait is szükséges érvényesíteni a tartalékkeret kikötésével, illetve a tartalékkeret felhasználásával kapcsolatban.

8. kérdés

Az állásfoglalás-kérésben szereplő tényállás szerint a Kbt. 5. § (1) bekezdés f) pontja szerinti nem központi ajánlatkérő a Kbt. 51. §-a alapján a Kbt. 86. § (2) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatóval tárgyalásos eljárást hirdetett meg. Ezt követően a szándéknyilatkozatokat határidőben benyújtó gazdasági szereplőknek megküldte a tárgyalásos eljárást megindító közvetlen részvételi felhívást. A közvetlen részvételi felhívásban megjelölt részvételi határidő még nem telt el. A kérdés arra irányul, hogy amennyiben Ajánlatkérő a részvételi határidő eltelte előtt visszavonja a részvételi felhívását, úgy jogszerűen küldhet-e újabb közvetlen részvételi felhívást a szándéknyilatkozatokat benyújtott gazdasági szereplőknek a Kbt. 82. § (3) bekezdés szerinti (12 hónapos) határidőben? Tehát ugyanazon előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén jogszerű-e a visszavonást követően újraindítani az eljárás részvételi szakaszát?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Ajánlatkérő jogszerűen küldhet ki az előzetes tájékoztató közzétételét követő 12 hónapon belül – a visszavont helyett – újabb közvetlen részvételi felhívást a szándéknyilatkozatokat határidőre benyújtott gazdasági szereplőknek, amennyiben az előzetes tájékoztatóban foglalt feltételek, a közbeszerzés tárgya nem változik és az új részvételi felhívás tartalma nem befolyásolja a gazdasági szereplők eljárásban való részvételi szándékát. Az új részvételi felhívás tartalmának összeállításánál figyelemmel kell lenni a Kbt. alapelveire is.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 53. § (1) bekezdése alapján a részvételi határidő lejártáig visszavonható az eljárást megindító felhívás, a törvény e tekintetben nem tesz különbséget az egyes eljárás típusok, illetve eljárás meghirdetési módok között, így a részvételi felhívás visszavonására előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén is sor kerülhet.

A Kbt. 50. § (1) bekezdése alapján a közvetlen részvételi felhívás is eljárást megindító felhívásnak minősül. Az előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén a részvételi szándék jelzésére szándéknyilatkozatok benyújtásával kerül sor az előzetes tájékoztatóban megadott jelentkezési határidő figyelembe vételével. A részvételi szándéknyilatkozatok benyújtására nyitva álló határidő eltelte után új gazdasági szereplő eljárásban való részvételére nincsen lehetőség, így a

közvetlen részvételi felhívás jelentkezési határidőt követő kiküldése, visszavonása, majd ismételt megküldése nem befolyásolja a gazdasági szereplők eljárásban való részvételi szándékát, amennyiben ajánlatkérő nem módosít az előzetes tájékoztatóban meghatározott feltételeken, a közbeszerzés tárgyán. Ugyanakkor a részvételi felhívás ismételt kiküldése során is figyelemmel kell lenni a Kbt. 50. § (4) bekezdésére.

A részvételi felhívás – mint eljárást megindító felhívás – előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén is ismételten kiküldhető, azonban ez esetben az ismételt kiküldésre az előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele napjától számított tizenkét hónapon belül kell, hogy sor kerüljön és valamennyi szándéknyilatkozatot benyújtó gazdasági szereplőnek meg kell küldeni az újabb részvételi felhívást is. Az előzetes tájékoztató hirdetmény közzététele nem vonja maga után az eljárás lefolytatásának kötelezettségét, így ajánlatkérő dönthet a részvételi felhívás visszavonása mellett. Amennyiben nem kerül lefolytatásra a közbeszerzési eljárás, az esetben az ajánlatkérőnek erről a hirdetményt kell feladnia és közvetlenül is értesítenie kell erről a részvételi szándékukat jelző gazdasági szereplőket a Kbt. 53. § (3) bekezdésében foglaltak szerint. A Kbt. 53. § (2) bekezdése alapján a közvetlen részvételi felhívás visszavonásáról egyidejűleg, közvetlenül tájékoztatni kell a gazdasági szereplőket a részvételi határidő lejárta előtt. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ajánlatkérő Kbt. 53. § (2) bekezdése szerinti értesítési kötelezettsége akkor is fennáll, ha az ajánlatkérő egy másik időpontban le kívánja folytatni a közbeszerzési eljárást és a részvételi felhívást az előzetes tájékoztató közzétételétől számított 12 hónapon belül ismételten megküldi a részvételi szándékukat jelzett gazdasági szereplőknek. Jogi akadálya tehát nincsen a részvételi felhívás ismételt megküldésének.

9. kérdés

Meghívásos közbekkerzési eljárásban az alkalmassági követelmények vonatkozásában rögzített szakemberek alkalmasságon felüli többlet szakmai tapasztalata kerül értékelésre, három értékelési részszerpont keretében. Az eljárás részvételi szakaszában az egyik jelentkező benyújtotta mindhárom alkalmassági követelményként előírt és egyben értékelés alá eső szakember szakmai önéletrajzeit. Az értékelési részszerpontokra vonatkozó adattartalommal történő szakmai önéle-

rajz részvételi szakaszban történő csatolása megalapozza-e a jelentkezés Kbt. 73. § (3) bekezdés szerinti érvénytelenségét?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Az értékelési szempontokra vonatkozó adattartalmat – jelen esetben szakmai többlet tapasztalatot – is tartalmazó szakmai önéletrajz részvételi szakaszban történő csatolása önmagában nem alapozza meg a részvételi jelentkezés érvénytelenné nyilvánítását a Kbt. 73. § (3) bekezdésére hivatkozva. Az állásfoglalás-kérés nem tartalmaz a felolvasólap és a jelentkezés egyéb dokumentumainak adattartalmára vonatkozó információt, így a rendelkezésre álló információk alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a jelentkező a részvételi szakaszban valóban ajánlatot tett-e.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 82. § (1) bekezdése alapján egy meghívásos közbeszerzési eljárás első, részvételi szakaszában tehát az ajánlatkérőnek döntenie kell a részvételre jelentkező alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról a Kbt. 69. §-ával összhangban. A részvételre jelentkező alkalmasságának előzetes vizsgálatára már a részvételi szakaszban sor kerül, a Kbt. 69. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a gazdasági szereplő már a részvételi jelentkezésében benyújtsa az alkalmasság igazolásokat, – így a szakmai önéletrajzot is –, azonban a részvételi szakaszban az ajánlatkérő ezen dokumentumokat nem köteles vizsgálni. A Kbt. az ajánlatkérő döntésére bízta, hogy a részvételi szakaszban figyelembe veszi-e az alkalmasság igazolására benyújtott iratokat, így a szakmai önéletrajzot.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az a körülmény nem írható a jelentkező terhére, hogy az ajánlatkérő – saját döntése alapján – már a részvételi szakaszban vizsgálja az alkalmasság igazolására benyújtott iratokat, akár az alkalmasság megállapításához szükséges mértéket meghaladóan is (például az alkalmasság igazolásához szükséges szakmai tapasztalon felüli további tapasztalat vizsgálata). Annak megítélésére, hogy történt-e ajánlattétel, a teljes részvételi jelentkezést összességében szükséges vizsgálni. A Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információkból nem dönthető el egyértelműen, hogy történt-e ajánlattétel a részvételi szakaszban, így az sem, hogy a Kbt. 73. § (3) bekezdésében hivatkozott érvénytelenségi ok fennáll-e. A kérdező által hivatkozott szakmai önéletrajz tartalma a Közbeszerzési Hatóság számára nem ismert, így azzal összefüggésben konkrét megállapítások nem tehetők. Az állásfoglalás-kérésben szereplő konkrét esetben a részvételi jelentkezés érvényességének vagy érvénytelenségének megítéléséhez a részvételi jelentkezés további részeinek vizsgálata is szükséges annak érdekében, hogy egyértelműen eldönthető legyen, hogy a részvételi szakaszban valóban történt-e ajánlattétel, tekintettel arra is, hogy a szakemberek szakmai önéletrajza egyben az alkalmasság igazolására is szolgálhat, illetve arra, hogy az értékelési szempontokra vonatkozó adatokat tartalmazó szakmai önéletrajz részvételi szakaszban történő csatolása önmagában nem alapozza meg a részvételi jelentkezés érvénytelenné nyilvánítását.

JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

Dr. Horváth Éva LL.M., közbeszerzési biztos, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.12.2

A Közbeszerzési Értesítő Plusz jelen számában ismertett, a bíróság által is vizsgált jogeset a kérelmező ügyfélképességének, továbbá a közbeszerzési eljárás feltételrendszere körében az arányos alkalmassági feltétel és az értékelési szempontok, valamint súlyszámok tartalmi meghatározásának kérdéskörével kapcsolatos.

A Döntőbizottság D.555/19/2023. számú határozata

A jogorvoslati ügyvel érintett tárgyak: A kérelmező ügyfélképessége fennáll, mert a kérelemben megjelölt jogsértések közvetlenül kihatással vannak arra, hogy a kérelmező a tárgyi közbeszerzési eljárásban képes-e ajánlatot benyújtani. A referenciakövetelmény előírása mennyiségi meghatározással akkor megfelelő és ellenőrizhető, ha az a közbeszerzés tárgyához, mennyiségéhez hozzámérhető. Az értékelési alszempont tényleges jelentőségének a súlyszámban meg kell jelennie.

Tényállás

Az ajánlatkérő (kórház) 2023. november 22. napján a Kbt. Harmadik Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított betegétkeztetés biztosítása, konyha üzemeltetésével szolgáltatás megrendelése tárgyában.

Az eljárást megindító felhívás meghatározta a vonatkozó jogszabályokat.¹

A felhívás rögzítette a közbeszerzés tárgyát.

A felhívás szerint az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást a Kbt. 21. § (2) bekezdésével összhangban a Kbt. Harmadik Részének alkalmazásával folytatja le, tekintettel

arra, hogy a közbeszerzési eljárás tárgya a Kbt. 3. melléklete szerinti szolgáltatás.

A felhívás szerint a szerződés időtartama 24 hónap. A szerződés további egy alkalommal, további 24 hónapos időtartammal meghosszabbítható a 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet előírásaival összhangban.

A felhívás az alábbiak szerint határozta meg az alkalmassági követelményeket:

M/1. Műszaki, illetve szakmai alkalmasság.

Alkalmatlan az ajánlattevő, ha nem rendelkezik a felhívás feladásának napjától visszafelé számított 36 hónapban befejezett, szerződésszerűen és az előírásoknak megfelelően legalább 12 hónapon keresztül folyamatosan, kórházi és/vagy fekvőbeteg ellátást nyújtó intézmény részére teljesített étkeztetésre vonatkozó referenciával, amely összesen legalább 50 000 db/év normál ebédadag és legalább 50 000 db/év diétás ebédadag elkészítését foglalta magában.

A felhívás szerint az értékelési szempontok többek között:

Minőség

4. Annak vállalása, hogy a táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendelet előírásaiban foglalt gyakoriságon felül szolgáltat zöldséget, gyümölcsöt (igen-nem) - súlyszám: 5;

5. Annak vállalása, hogy a táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendelet előírásaiban foglalt gyakoriságon felül szolgáltat teljes kiőrlésű gabona alapú élelmiszert (igen-nem) - súlyszám: 5;

Ár

¹ 2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről, 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól, 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról, 68/2007. (VII. 26.) FVM-EÜM-SZMM rendelet az élelmiszer-előállítás és forgalomba hozatal egyes élelmiszer-higiéniai feltételeiről és az élelmiszerek hatósági ellenőrzéséről, 852/2004/EK rendelet az élelmiszer-higiénéről, 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet - a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről.

6.1. Normál és könnyű vegyes étrend nettó egységár (nettó Ft/adag) - súlyszám: 25

6.2. Diétás étrend I. (műtött, vizsgálati étrendek) nettó egységár (nettó Ft/adag) - súlyszám: 25

6.3. Diétás étrend II. nettó egységár (nettó Ft/adag) - súlyszám: 25

Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban szerepeltette a műszaki specifikációt, útmutatót az ajánlattételhez, szerződéstervezetet, alaprajzokat, és egyéb dokumentumokat.

A műszaki specifikáció « Szakszerű étkeztetés biztosítása » pontjában rögzítette az ajánlatkérő:

b) Ajánlattevőnek figyelembe kell vennie a külön felsorolt összes diéta fajtát.

c) Az ellátottnak napi ötszöri étkezést kell biztosítani.

A dokumentációban az ajánlatkérő meghatározta, hogy az ajánlattevőnek miként kell az egyes étkezések nettó árát külön megadni.

Az ajánlatkérő a kapacitás igényéről tájékoztató adatokat közölt.

A dokumentációban kiadott szerződéstervezet rendelkezett egyebek mellett a helyettesítő konyháról is, a következők szerint:

"42.) A Vállalkozó a bérbe vett konyhában saját költségére és veszélyére köteles elvégezni a szerződésben rögzített felújítási és beruházási munkákat. Vállalkozó vállalja, hogy az átalakítási, felújítási és beruházási munkák elvégzését úgy ütemezi, hogy a Szolgáltatás a betegétkeztetést tekintve folyamatosan biztosítható legyen. Az alkalmazotti étkezés vonatkozásában a vállalkozó jogosult a rekonstrukció ideje alatt, szükséges mértékben, időszakosan, az alkalmazotti ellátás nyitva tartási idejét és a férőhelyek számát lecsökkenteni, illetve köteles az ellátás folyamatossága érdekében a jogszabályi előírásoknak megfelelő helyettesítő konyhát biztosítani."

Az ajánlattételi határidő időpontjáig két ajánlat érkezett. A kérelmező nem nyújtott be ajánlatot.

A kérelmező az ajánlattételi határidő lejárta előtt előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be az ajánlatkérőhöz a jogorvoslati kérelemmel egyező tartalommal, melyet az ajánlatkérő elutasított.

A jogorvoslati kérelem

A kérelmező három kérelmi elemet rögzített a kérelmében, megsértett jogszabályi rendelkezésekként a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdését, valamint a 76. § (9) bekezdés a)-c) pontját jelölte meg.

A kérelmező az ügyfélképesége alátámasztása körében előadta, hogy a közbeszerzés tárgyával érintett piacon működő gazdasági szereplő, azonban a kérelmében bemutatott jogsértések elzárták a sikeres és érvényes ajánlat benyújtásától. Ezen körülmény a jogos érdekét közvetlenül sérti.

Az ajánlatkérő észrevétele

Kérte a jogorvoslati kérelem elutasítását, alaptalanság miatt.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a határozatában megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 65. § (3) bekezdését és a Kbt. 76. § (9) bekezdés a), b) pontját, ezért megsemmisítette a közbeszerzési eljárást megindító ajánlati felhívást és azt követően a vizsgált közbeszerzési eljárásban hozott valamennyi ajánlatkérői döntést.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 10.000.000.-Ft bírságot szabott ki.

A határozat indokolása a következőket rögzítette:

Az ajánlatkérő tárgyi közbeszerzési eljárását 2023. november 22. napján indította meg, így a tárgyi jogorvoslati eljárásra anyagi jogi szempontból a Kbt. ezen a napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni, míg eljárásjogi szempontból a jogorvoslati kérelem benyújtásakor, 2023. december 11. napján hatályos Kbt. szabályai szerint kell eljárni.

A Döntőbizottság elsődlegesen – az ajánlatkérő eljárásjogi kifogására figyelemmel – a kérelmező ügyfélképeségét vizsgálta, fennáll-e a kérelem vonatkozásában a kérelmező közvetlen jogos érdeksérelem.

A Döntőbizottság és a bíróságok egységes és következetes gyakorlata szerint a jogorvoslati kérelem előterjesztésének törvényi feltételeként meghatározott jogvagy jogos érdeksérelem a kérelmező vonatkozásában közvetlenül kell, hogy fennálljon az adott közbeszerzéssel összefüggésben.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező tárgyi közbeszerzési eljárás tárgya szerinti szolgáltatás

nyújtásával foglalkozó gazdasági társaság, így érdeke fűződik tárgyi közbeszerzési eljárásban való részvételhez, az ajánlattételhez és a szerződés elnyeréséhez. A kérelmező által hivatkozott műszaki, illetve szakmai alkalmassági minimumkövetelmény, az értékelési szempont tartalma és súlyszáma befolyásolják az ajánlattétel lehetőségét és annak tartalmát. A kérelmező által az M.1. műszaki, illetve szakmai alkalmassági minimumfeltétel tekintetében megjelölt jogsértés közvetlenül kihatással van arra, hogy a kérelmező tárgyi közbeszerzési eljárásban képes-e ajánlatot benyújtani. Ugyanígy a kérelmező által sérelmezett 4. és 5. értékelési szempont tartalmi meghatározása és súlyszáma, valamint a 6.2. értékelési szemponthoz rendelt arányos súlyszám előírása közvetlenül érinti a kérelmező ajánlattételét.

A kérelmező részletesen bemutatta, alátámasztotta ügyfélképességét az egyes kérelmi elemek tekintetében, mely érveket a Döntőbizottság elfogadott.

A helyettesítő konyhára a szerződés teljesítése során lesz szükség, így tárgybani jogorvoslati kérelem vonatkozásában az ügyfélképességre nincs kihatással.

Míndezen alapján a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet érdemben vizsgálta.

A Döntőbizottságnak a kérelem első eleme kapcsán abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlati felhívásában az M.1. pontban előírt műszaki, illetve szakmai minimumkövetelmény megfelel-e a Kbt. rendelkezéseinek, a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdésének.

A Kbt. irányadó rendelkezései értelmében az ajánlatkérő a törvény keretei között maga határozhatja meg azokat a feltételeket, amelyek alapján az ajánlattevőket a szerződés teljesítésére alkalmassá, illetve alkalmatlanná minősíti. Az ajánlatkérőnek azonban biztosítani kell, hogy az adott beszerzés elnyeréséért valamennyi lehetséges, a szerződést ténylegesen teljesíteni képes ajánlattevő versenyezhesen. Alkalmatlanságot egyetlen olyan feltétel se eredményezhesen, amely előírás túlterjeszkedik a beszerzéshez megkívánt mértéken.

Egy adott alkalmassági feltétel megfelelését, szükségességét az adott közbeszerzési eljárás tárgyára vonatkozó összes körülmény figyelembevételével lehet megítélni, amelyek a szerződésszerű teljesítést befolyásolják.

Tárgybani eljárásban az ajánlati felhívásban meghatározott M.1. referenciakövetelmény Kbt. 65. § (3) és (5)

bekezdésének való megfelelésének megítélése érdekében meg kell vizsgálni a beszerzés tárgyát, mivel az alkalmassági követelmények meghatározását a közbeszerzés tárgyához kell igazítani és a referencia mennyiségi követelményét a beszerzés tárgyához, mennyiségéhez kell mérni.

Tárgybani közbeszerzés tárgya betegétkeztetés kórházban és fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben. Az ajánlatkérő a közbeszerzés tárgya és mennyisége meghatározása tekintetében hangsúlyozta, hogy a beszerzendő mennyiséget nem tudja pontosan meghatározni, mert az függ majd a betegek létszámától, betegségétől, a betegek állapotától, ezért az ajánlatkérő a felhívásban a beszerzendő étkezések tárgya és mennyisége vonatkozásában tájékoztató jelleggel bemutatta a 2022. július - 2023. június között megrendelt étkezések, azon belül az ebéd megrendelés számát, valamint a beteg étkezés átlag napi adagszámát, valamint éves viszonylatban a legkevesebb és legtöbb adagszámot. Ezek körében kiemelte az ajánlatkérő, hogy ezek csak tájékoztató adatok, mert konkrét megrendelési mennyiséget csak aktuálisan a megrendelés időszakában fog tudni megjelölni az aktuális betegellátás függvényében. Ezen belül a megrendelendő étrend típusát, azt, hogy normál vagy diétás étrendet kér, szintén aktuálisan a megrendelés időszakában fogja tudni megjelölni.

Ezen, ajánlatkérő által megadott tájékoztató adatok azonban nem mutatják a beszerzés pontos tárgyát, mennyiségét, amiből a referenciakövetelmény meghatározása kapcsán ki kellene indulni.

Az ajánlatkérő által hivatkozott, és az ajánlati felhívásban megjelölt évi keretösszeg megjelölése sem mutatja, hogy mennyi és milyen típusú étkezéseket fog az ajánlatkérő megrendelni, a megjelölt keretösszegeből vagy annak lehívási kötelezettséggel terhelt 70 %-ából megrendelhető mennyiséget befolyásolják majd az egyes étkezés típusok tekintetében megajánlott egységárak.

A betegétkeztetés ezen sajátosságára figyelemmel, miszerint a beszerzés mennyisége előre nem határozható meg konkrétan, a referenciakövetelmény mennyiségi előírása nem mérhető a beszerzés tárgyához, mennyiségéhez. A referenciakövetelmény előírása mennyiségi meghatározással akkor megfelelő és ellenőrizhető, ha a közbeszerzés tárgyához, mennyiségéhez hozzámérhető.

Mindezek alapján tárgybani esetben az előírt referenciakövetelmény mennyiségi meghatározása nem felel meg a Kbt. 65. § (3) bekezdésnek.

A Döntőbizottság a második kérelmi elem kapcsán azt vizsgálta, hogy a 6.2. Diétás étrend I. értékelési szemponthoz rendelt súlysúly szám megfelel-e a Kbt. 76. § (9) bekezdés a)-b) pontjaiban foglalt rendelkezéseknek.

Az előírt értékelési szempontok és alszempontok vonatkozásában rögzíti a Kbt., hogy azokhoz hozzá kell rendelni, meg kell határozni az értékelési szempont/alszempont tényleges jelentőségével arányban álló súlysúly számot.

A kérelem alapján a 6.2. Diétás étrend I. értékelési alszemponthoz rendelt 25-ös súlysúly szám mértéke volt vitatott. A kérelmező szerint ezen értékelési alszempont súlysúlya túl magas volt, figyelemmel az ajánlatkérő által tájékoztatásul megjelölt diétás étrend I.-nek a teljes évi mennyiségen belüli nagyon alacsony mértékére, ezáltal a Diétás étrend I. értékelési alszemponthoz rendelt súlysúly szám nem állt arányban annak tényleges jelentőségével, ezáltal a versenyt torzíthatja.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy az értékelési szempontok/alszempontok súlysúly számainak meghatározása a nyertes ajánlattevő személyének kiválasztása szempontjából kiemelt relevanciával bír, mivel az eltérő nagyságú szorzószámok jelentősen befolyásolják a különböző tartalmú értékelési szempontokra tett vállalások érvényesülését. Erre tekintettel követeli meg a Kbt. mind a részszempontok, mind az alszempontok tekintetében, hogy a súlysúly számokat a rész, illetve alszempontok tényleges jelentőségével arányban kell meghatározni. A Kbt. előírása objektív és kógens. Az értékelésre kerülő különböző ajánlati tartalmi elemek relevanciáját, fontosságát kell megítélni egyrészt külön-külön, másrészt összességében, egymáshoz viszonyítottan is.

Az ajánlati ár értékelési szempont az egyik legjelentősebb szempont az ajánlatok értékelése során. Tárgybani esetben az ajánlatkérő 3 alszempontra bontotta az ajánlati ár értékelését, a normál étrend, a diétás étrend I. és diétás étrend II. alszempontokra és mindegyikhez 25-ös súlysúly számot rendelt.

A Döntőbizottság egyetértett az ajánlatkérővel abban, hogy az ajánlati ár az egyik legfontosabb értékelési szempont, azonban ha az alszempontokra megbontásra kerül, akkor alszempontként kell vizsgálni az adott

alszempont tényleges jelentőségével arányban álló súlysúly szám mértékét. Tárgybani esetben az ajánlatkérő által ismertetett korábbi (2022. jún.-2023. júl.) megrendelések szerint az egyes alszempontok esetében jelentős mértékben eltérő volt a megrendelés volumene, mennyisége. A normál étrend 184.920 adag, a diétás étrend I. 5.510 adag, a diétás étrend II. 175.549 adag volt.

Amennyiben ilyen jelentős mértékű eltérés várható a további beszerzés, megrendelés során, úgy ezen arányú eltérés az egyes étrendek megrendelési mennyiségében fejezi ki az értékelési alszempont tényleges jelentőségét, melynek ebből kifolyólag a súlysúly számban meg kell jelennie.

Az értékelési alszempont tényleges jelentőségét adja az ajánlati ár szemponton belül az alszempontok egymáshoz való viszonya, egymáshoz való aránya, jelentős mennyiségbeli eltérése.

A Döntőbizottság álláspontja szerint a várhatóan, kalkulálhatóan ilyen jelentős mértékű mennyiségi eltérésnek meg kell jelennie a súlysúly szám mértékében, mert úgy fejezi ki a súlysúly szám az alszempont tényleges jelentőségét. Mindezek alapján a 6.2. Diétás étrend I. értékelési alszemponthoz rendelt 25-ös súlysúly szám mértéke nem felelt meg a Kbt. 76. § (9) bekezdés b) pontjában foglaltaknak.

A harmadik kérelmi elemében sérelmezte a kérelmező a 4. és 5. értékelési szempontok kapcsán azt, hogy ezen értékelési szempontokhoz kapcsolódó feltételrendszer részletszabályai nem kerültek kidolgozásra, nem került rögzítésre, hogy mit kell érteni többlet alatt, továbbá nem állapítható meg, hogy az ajánlatkérő hogy ellenőrzi majd az ajánlattevői megajánlást a szerződés teljesítése során, ezáltal nem biztosított az esélyegyenlőség az ajánlattevők számára.

Az ajánlatkérő által hivatkozott 37/2014. EMMI rendelet rögzíti, hogy naponta egy főre legalább hány adag zöldséget vagy gyümölcsöt kell biztosítani, illetve hogy a napi három adag gabona alapú ételmiszerből legalább egy adagnak teljes kiőrlésűnek kell lennie, azonban az ezen felüli többlet megajánlás tartalma a rendeletből nem következik. Ezen rendelet rendezzi a kötelezően előírt mértéket, azonban a többlet meghatározását nem. A többlet megítéléséhez szükség van annak rögzítésére, hogy a többlet milyen rendszerességet jelent, a többlet milyen egységre vetítve értékeli és kéri megajánlani az ajánlatkérő. A többlet minimum egy alkalmat jelent, de

szükséges meghatározni, hogy milyen egységre vetítve kell értékelni, a többletet napi, heti vagy évi viszonylatban kell-e megajánlani. Tehát a rendeletben foglalt gyakoriságon felüli szolgáltatás tartalmát szükséges konkrétan meghatározni annak érdekében, hogy a megajánlások összehasonlíthatók legyenek, illetve a szerződés teljesítése során számonkérhető, ellenőrizhető, megvalósíthatók legyenek. Az értékelési szempont pontos tartalma elengedhetetlen az ajánlattétel és az ajánlatok értékelése érdekében, az átláthatóság és összehasonlíthatóság érvényesüléséhez.

A fentiek hiánya miatt a 4. és 5. értékelési szempont nem felel meg a Kbt. 76. § (9) bekezdés a) pontjában foglalt előírásnak, miszerint az ajánlatkérő köteles meghatározni az értékelési szempontokat, azok pontos tartalmát, tartalmi elemeit.

A Döntőbizottság határozata ellen az ajánlatkérő nyújtott be keresetet a bírósághoz.

A Fővárosi Törvényszék a 2024. október 16-án kelt 106.K.700.929/2024/20. számú ítéletével a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása a következőket rögzítette:

A bíróságnak elsőként abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az alperes jogsértően állapította-e meg az érdemi döntéshozatal eljárásjogi akadályának hiányát.

Az Alkotmánybíróság – a felperes által hivatkozott – 3224/2017. (IX. 25.) AB határozata a [32] pontjában kimondta, hogy az ügyféli minőség jogszabályba ütköző megtagadása sérti az érintettnek a tisztességes hatósági eljáráshoz és a jogorvoslati joghoz való alapvető jogát.

A 2007/66/EK irányelv 1. cikkének 3. pontja rendelkezik arról, hogy a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott vagy ennek kockázata fennáll. Ennek megfelelően rendelkezik a Kbt. 148. § (2) bekezdése az ügyfélképességről.

A törvényi előírás alapján fennálló jogorvoslati jogosultságot, ügyfélképességet, már számos bírósági döntés értelmezte.

A Kúria Kfv.II.37.487/2017/3. számú ítélete ezzel összefüggésben mondta ki, hogy a Kbt. 148. § (2) bekezdésének sem rendszertani, sem szerkezeti, sem nyelvtani

értelmezése nem tesz lehetővé olyan szűkítő értelmezést, hogy csak akkor lehetne az ajánlattevő ügyfélképességét megállapítani, ha a jogsértés megállapítása esetén a kérelmező az eljárás nyertesévé válhatna. Az eljárásból jogerős határozattal kizárt ajánlattevőre vonatkozóan megfogalmazott elvet, miszerint a jog- és érdeksérelme akkor közvetlen, ha a jogsértés megállapítása esetén az ajánlattevőnek az adott közbeszerzési eljárásban reális esélye lenne a szerződés elnyerésére, nem lehet valamennyi ajánlattevőre alkalmazni, különösen nem olyannyira szűkítő értelmezésben, hogy csak akkor rendelkezne az ügyfélképességgel, ha a jogsértés megállapításának eredményeképpen a kérelmező mintegy automatikusan szerződéskötési helyzetbe kerülne.

A Kúria Kf.37.383/2019/5. számú ítélete a jogszabályhely indokolásából kiindulva rögzítette a [47] bekezdésben, hogy a közbeszerzési eljárás ajánlattevőjének ügyfélképessége külön is speciális részkérdés (...) egységes a bírói gyakorlat abban, hogy döntően és fő szabály szerint az ajánlattevő ezen státusza akkor alapozza meg az ügyfélképességet, ha a kérelmező igazolni tudja, hogy jogszerű eljárás esetén kedvezőbb helyzetbe kerülhet/kerülhetett volna. A Kúria Kf.37.835/2019/4. számú – a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.851/2018/22. számú ítéletét helybenhagyó – ítélete [27] bekezdésében rögzítette, hogy „nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha - figyelemmel az Irányelvben foglaltakra is - az ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerül kedvezőbb helyzetbe. (...) Márpedig jogorvoslati kérelmet csak az terjeszthet elő, akinek a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél teljesülése esetén, azaz a jogszabályoknak megfelelő elbírálás esetén reális esélye lenne az adott közbeszerzési szerződés elnyerésére.”

A bíróság egyetértett a Fővárosi Törvényszék 103.K.707.826/2020/10. számú ítéletében kifejtett azon állásponttal, miszerint „Jelentősége van ugyanakkor a kellően közvetlenség, mint feltétel meghatározásakor annak, hogy a jogorvoslati kérelmet előterjesztő milyen közbeszerzési magatartásokat, döntéseket támad, vagy éppen nem kifogásol, mert azok befolyásolhatják annak eldöntését, fennáll-e (fennállt-e) közvetlen jog, vagy jogos érdeksérelme. A közvetlenség kétségtelenül a jogorvoslati kérelmet előterjesztő személyéhez kapcsoltságot kell jelentsen (...)”.

A Kúria – felperes által is hivatkozott – Kfv.III.37.647/2020/5. számú ítéletében is a fenti

kiforrott értelmezést követte, és kifejezetten az egyéb érdekelt vonatkozásában rögzítette, hogy „Egyéb érdekeltként olyan lehetséges ajánlattevő is felléphet, aki éppen a közbeszerzési jogsértő magatartás miatt nem tud ajánlatot tenni. Az ilyen személynek azt kell igazolnia, hogy a jogsérelme közvetlenül a közbeszerzési eljárásból, illetve meghatározott közbeszerzési döntésből fakad. A lehetséges ajánlattevő igényét tehát csak azon jogsértések tekintetében érvényesítheti, amelyekkel kapcsolatban közvetlenül kimutatható a jog-, vagy érdeksérelme. Nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha – figyelemmel a Jogorvoslati Irányelvben foglaltakra is – a lehetséges ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerülne kedvezőbb helyzetbe. A jogorvoslati kérelem előterjesztésének feltétele tehát az, hogy az egyéb érdekelt a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél teljesülése esetén, azaz, ha a jogszabályoknak megfelelő közbeszerzési eljárás esetén reálisan esélye legyen a szerződés elnyerésére.” ([30] bekezdés) Ugyanezen kúriai ítélet a döntés elvi tartalmaként rögzítette, hogy „Ha az egyéb érdekelt jogorvoslati kérelmében azt vitatja, hogy az ajánlatkérő eljárásfajta választása a Kbt.-be ütközik, akkor igényérvényesítési jogosultsága alátámasztására azt kell igazolnia, hogy lehetséges ajánlattevő, gazdasági tevékenysége alapján reálisan indulhatott volna a közbeszerzési eljáráson.”

A fenti jogértelmezési gyakorlatot a jelen ügyre alkalmazva megállapítható, hogy a kérelmezőnek abban az esetben állapítható meg az igényérvényesítési (ügyféli) jogosultsága, ha a jogorvoslati kérelemmel támadott ajánlatkérői felhívás eredményes megtámadása esetén reális lehetősége lett volna arra, hogy a közbeszerzésen ajánlattevőként indulhasson. A jogorvoslati jog gyakorlásához és az ügyfélképesség meglétéhez a kérelmező közbeszerzési eljárásban való részvételének lehetősége és a kérelmi elemek kapcsán a kérelmező közvetlen érdeksérelmének fennállta szükséges.

Az ajánlati felhívás előírásainak vitatása esetén a közbeszerzés tárgyának és a támadott rendelkezések vonatkozásában fennálló érdeksérelmeknek a vizsgálata szükséges, vagyis azon összefüggés fennállása, hogy az ajánlati felhívás előírásainak sikeres megtámadása esetén a kérelmező számára lehetővé válik a közbeszerzési eljárásban való részvétel, és ezáltal a közbeszerzés elnyerésének lehetősége. A feltétel fennállása a jogorvoslati kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálendő, ebben a bíróság egyetért a Fővárosi Törvényszék K.

701.470/2023/10. számú ítéletével ([20] bekezdés). Továbbá arra is figyelemmel kell lenni, hogy a jogosultságnak a közbeszerzés tárgyára nézve és minden kérelmi elem tekintetében fenn kell állnia.

A jelen ügyben hangsúlyos körülmény, hogy a kérelmező épp az alkalmassági követelményként előírt referenciakövetelményt támadta, és egy sikeres jogorvoslat esetén a jogsértő előírások követelményeinek való megfelelés nem terheli, amely egyértelműen kihat az ajánlattétel lehetőségére.

A Kúria Kf.37.835/2019/4. számú ügyben nyílt közbeszerzési eljárásban az ajánlattevő öt ajánlat közül négyet érvénytelennek nyilvánított, köztük a kérelmező ajánlatát. A jogorvoslati kérelem a nyertes ajánlatának érvénytelenné, a közbeszerzési eljárás eredménytelenné nyilvánítására irányult, azonban saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását nem támadta. A Kúria megállapította, hogy az érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevő, ha elfogadja ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról szóló döntést, akkor általában nem tudja a Kbt.-ben előírt közvetlen jog- vagy érdeksérelmet valószínűsíteni, hiszen bármi is lenne a közbeszerzési eljárás kimenetele, ő előnyösebb helyzetbe nem kerülne, a nyeresre nem lenne esélye ([28] bekezdés), illetve, hogy az eljárást lezáró döntés megsemmisítésével a felperesnek továbbra is csak az érvényes ajánlatot kellene elbírálnia ([31] bekezdés). Erre tekintettel mondta ki azt, hogy az eljárás eredménytelensége esetére feltételezett újabb közbeszerzési eljárás megindítása egy olyan jövőbeni, bizonytalan szempont, amely nem igazolja, hogy a jogsértés megállapítása az ajánlattevő jogi helyzetét pozitívan befolyásolná.

A Fővárosi Törvényszék 103.K.707.826/2020/10. számú ítéletének is eltérő volt a tényállása. Nyílt közbeszerzési eljárásban két ajánlattevő volt, a nyertes és a kérelmező, a kérelmező ajánlatának bírálatát az ajánlatkérő nem végezte el, mert ajánlati ára duplája volt a fedezetnek. A kérelmező jogorvoslati kérelmében azt sérelmezte, hogy a nyertes ajánlattevőt az ajánlatkérő nem zárta ki az eljárásban, ezáltal más eljárásban versenytársa lehet, azonban sem saját ajánlatának érvénytelenné nyilvánítását, sem az eljárás eredménytelenné nyilvánítását nem sérelmezte. Erre tekintettel állapította meg azt a bíróság, hogy „az, hogy a felperes által jogszerű ajánlatkérői döntésként hivatkozott kizárás jelen közbeszerzési eljáráson túlmutató következményeiből a felperesnek a gazdasági életben milyen, számára kedvező pozícióvál-

tozások következnek be, csak közvetett jogi, gazdasági érdek, mely jelen jogorvoslati eljárásban nem alapozhatta meg az ügyfélképességét. Az ajánlatkérő szuverén döntése az, hogy a beszerzési igénye miatt a korábbi eljárás eredménytelenné nyilvánítását követően indít-e új közbeszerzési eljárást, illetve ezt mely tartalommal teszi. A felperes e körben előadott várakozásai jelen eljárásbeli ügyfélképességére nincsenek kihatással.” A felperes tehát alapvetően tévesen értelmezte az irányadó döntések elvi tartalmát, és olyan döntések alkalmazhatóságára hivatkozott, amelyek tényállásai lényegi eltérést mutattak a jelen ügyével.

Az ügyfélképesség vizsgálata körében eleve nem az a feladata az alperesnek, hogy azt vizsgálja meg, a kérelmező megfelel-e majd az ajánlatkérő által előírt minden egyes alkalmassági feltételnek, kizáró oknak és szerződéses feltételnek, mert ez jóval túlmutat az ügyfélképesség fogalmán a bíróság megítélése szerint is, ezek vizsgálata majd az ajánlatkérő feladatát képezik a közbeszerzési eljárása során. Különösen nem feladat ez abban az esetben, amelyben éppen ezen feltételek jogszerűsége a jogorvoslat tárgya. Az alperes ezért helytállóan hivatkozott arra, hogy az ügyfélképesség fennállása körében nem volt szükség minden alkalmassági feltételnek, előírásnak, szerződéses feltételnek való megfelelés igazolására, így azokat neki sem kellett a jogorvoslati kérelem befogadása körében az eljárásban tisztáznia. Megalapozatlanul kérte ezért számon a felperes az ügyfélképesség körében azt az alperesen, hogy nem vizsgálta megfelelően, hogy a kérelmező meg tud-e felelni a referenciakövetelményként előírt ebédadagszámoknak. Az ügyfélképesség szempontjából nem volt relevanciája annak sem, hogy a kérelmező a jogorvoslati kérelem benyújtásakor rendelkezik-e helyettesítő konyhával, illetve azt hogyan fogja majd biztosítani. A helyettesítő konyha biztosítása is egy szerződéses feltétel, így annak vizsgálata sem tartozik az ügyfélképesség fennállta körébe.

Az alperes a szükséges körben vizsgálta, és helytállóan rögzítette is, hogy a kérelmező a tárgyi közbeszerzési eljárás tárgya szerinti szolgáltatás nyújtásával foglalkozó gazdasági társaság, ily módon a jelen ajánlati felhívásra ajánlatot tehet, és annak jogszerűségét is vitathatja. A cégnyilvántartás nyilvános adatai alátámasztják a megállapítása helytállóságát, mert a kérelmező főtevékenységi körébe tartozik az 5629 TEÁOR számú egyéb vendéglátás, mely szakágazatba tartozik a

konyhaüzem ételszolgáltatása, és – egyebek mellett – az ételszállítás, üzemi étkezdék, menzák, kantinok és kávézók üzemeltetése koncesszióval (pl. üzemben, irodában, kórházban vagy iskolában). A kérelmező gazdasági tevékenysége tehát megfelel a közbeszerzés tárgyának. Nincs jelentősége annak, hogy a kérelmező volt-e korábban betegétkeztetési tárgyú közbeszerzési eljárás nyertese, ezért az alperest nem terhelte kötelezettség az EKR adatbázis ezirányú vizsgálatára. A kérelmező nyilatkozatot tett arról, hogy kórházi betegétkeztetés körében is végzett már tevékenységet, mely ügyféli nyilatkozatot az alperes a Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ákr. 62. §-a, 63. §a és 64. § (1) bekezdése alapján figyelembe vehette. A felperes által a perben csatolt, kórház élelmezésvezetőjének nyilatkozata szerint – jelenleg – nincs betegétkeztetési tárgyú szerződése, az élelmezési szolgáltatásokat saját intézményeiben, saját főzőkonyháiról, saját teljesítés keretében látja el, nem cáfolja és nem zárja ki, hogy a kérelmező, illetve kapacitást nyújtó szervezete ne rendelkezhetne referenciával korábbi időszakról. E nyilatkozat alapján az ügyfélképesség jogszerűen nem megtagadható. Ez alapján nem állapítható meg, hogy a kérelmező az adott piacon nincsen jelen vagy nem prosperál.

Az első kérelmi elem tekintetében az alperes helytállóan és okszerűen mutatta ki a kérelmező közvetlen érdek-sérelmét azon az alapon, hogy az M.1. műszaki, illetve szakmai alkalmassági minimumfeltétel tekintetében megjelölt jogsértés közvetlenül kihatással van arra, hogy a kérelmező a tárgyi közbeszerzési eljárásban képes-e ajánlatot benyújtani, az állított jogsértés megállapítása esetén kedvezőbb helyzetbe kerülne és az ajánlattételre képessé válhatna és ezáltal közvetlen esélye lenne a tárgyi közbeszerzési eljárás megnyerésére és a szerződéskötésre. Ugyanezen összefüggést helytállóan mutatta ki a második és harmadik kérelmi elem vonatkozásában is, mert a kérelmező által sérelmezett 4. és 5. értékelési szempont tartalmi meghatározása és súlyszáma, valamint a 6.2. értékelési szemponthoz rendelt arányos súlysúlyszám előírás közvetlenül érinti az ajánlattételt, annak tartalmát.

A bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy érdemben jogsértő döntést hozott-e az alperes.

Az első kérelmi elem, a referenciaelőírás jogsértő jellege tekintetében mindenképp kiemelendő, hogy az alperessel szemben alappal nem kifogásolható, hogy a Kbt.

tételes és kógens előírásait az ajánlatkérőkön számonkéri és a jogorvoslati kérelmet a Kbt. előírásainak mentén értékeli.

Nem vitatható, hogy a referenciakövetelmény előírásának célja mindig a teljesítési képességről való meggyőződés. A felperes vitatott előírásáról is megállapítható a felperes azon törekvése, célja, hogy meggyőződjön az ajánlattevők teljesítési képességéről. Ugyanakkor ez kizárólag a Kbt. kógens előírásainak megfelelően írható elő. A Kbt. követelményei szerint a referenciaelőírás akkor jogszerű, ha a közbeszerzés tárgyára vonatkozik, legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig tart, amely mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át, egyébként a közbeszerzés értékének legfeljebb 75%-át érheti el. Ezzel összefügg a Kbt. 58. § (1) bekezdésében rögzített azon előírás, mely szerint az ajánlatkérő köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét – adott esetben a szerződéstervezetben foglaltaknak megfelelő mennyiségi eltérés vagy opcionális rész megadásával – az eljárást megindító felhívásban.

A jelen közbeszerzés tárgya a felperes tulajdonában lévő konyha rendeltetésszerű működtetése, a konyha épület felújítása, javító, valamint karbantartó feladatainak biztosítása, ellátotti körébe tartozó betegek szakszerű étkeztetésének biztosítása, továbbá meglévő személyi állomány továbbfoglalkoztatása. A betegétkeztetést a felhívás szerint 24 hónap időtartamra a mindenkor hatályos jogszabályi előírások szerint a keretösszeg kimerüléseiig kell biztosítani.

Jelen esetben a felperes a mennyiségi meghatározás szerinti referenciakövetelménnyel élt. Ugyanakkor a felhívásban rögzítette és a perben is hangsúlyozta, hogy megrendelési kötelezettséget csak a keretösszeg 70%-áig vállal. A felhívásban ismertetett ételadag adatok vonatkozásában rögzítette, hogy azok „csak tervezettek”, illetve „tájékoztató” adatok, és azok tekintetében lehívási/megrendelési kötelezettség nem terheli, amit többször is hangsúlyozott az eljárás során. Az előzetes vitarendezési kérelmet elutasító döntése szerint „nem határozott meg keretmennyiséget, és nem mennyiségre, hanem a keretösszegre vállalta a lehívási kötelezettséget”; „nem rögzített a nyertes ajánlattevő által kötelezően teljesítendő mennyiségi értékeket”. Ugyanezen nyilatkozatban egyértelművé tette, hogy az ételadagok előre nem prognosztizálhatóak és a keret-összeget

sem kizárólag a korábbi adagszámok, hanem költségvetése alapján határozta meg. A jogorvoslati észrevételében is úgy nyilatkozott, hogy a keretösszeget csak részben befolyásolta a 2022. évi adagszámok szerinti kalkuláció, azonban a költségvetési fedezetének mértékével is számolnia kellett, amelynek korlátozott rendelkezésre állása alakította ki a keretösszeg pontos mértékét; a beérkező ajánlati árak fogják meghatározni azt, hogy a keretösszeg milyen mennyiség megrendelésére elegendő. Az adagszámok megadását azzal indokolta, hogy a Kbt. 58. § (1) bekezdésének, illetve a Kbt. 65. § (5) bekezdésének kívánt ezzel megfelelni. Az ebédre vonatkozóan a felhívásban megadott adatok szerint a „tervezett” átlagos ebédadag 1086 adag/nap, ami megegyezik a „jelenlegi átlagos” ebédmennyiséggel. A 2022. éves adatok alapján tájékoztató adatként ugyanakkor az is rögzítésre került, hogy az alap+kímélő kategóriában 73.930 db, míg a diétás kategóriában 72.425 db volt az éves mennyiség, tehát összesen 146.355 db/év. Ez az előző adattal csak úgy hozható összhangba, ha ebédet a betegek az év hozzávetőleg egyharmadában kapnak, mert az 1086 napi adagszám az év 365 napjára 396.390 adagot tenne ki. Ugyanígy elosztva a 2022. éves tényleges adatokat 365-tel, napi 401 adag jön ki. Tehát a megadott adatok egymással valóban nincsenek összhangban, melyre az alperes is helytállóan utalt.

A fentiek alapján tehát a felperes a közbeszerzés mennyiségét kizárólag a keretösszeg 70%-os mértékében határozta meg, az ajánlattevői szolgáltatás mennyisége azonban sem ebből, sem a bemutatott étel adagok adatai alapján nem került meghatározásra. A betegétkeztetés ezen sajátosságára figyelemmel, miszerint a beszerzés mennyisége előre nem határozható meg konkrétan, a referenciakövetelmény mennyiségi előírása nem mérhető a beszerzés tárgyához, mennyiségéhez.

A felperes által alkalmazott referenciakövetelmény, a legalább 50 000 db/év normál ebédadag és legalább 50 000 db/év diétás ebédadag – a fentiekben kifejtettek szerint – nem mérhető hozzá a közbeszerzés mennyiségéhez, ezért a felperes megalapozatlanul érvelt azzal, hogy az 50.000 Ft/év mennyiségű ebédadagszállítás a várható mennyiség 67,63%-át, illetve 69,03%-át jelenti, így megfelel a Kbt. 65. § (5) bekezdése szerinti követelménynek. A referenciakövetelmény előírása épp azáltal vált jogsértővé, hogy a felperes úgy írt elő mennyiségi meghatározást, hogy az nem volt hozzámérhető

a közbeszerzés tárgyához, mennyiségéhez. Ennek hiányában azonban nem állapítható meg, hogy az előírt referenciakövetelmény megfelel a Kbt. 65. § (3) bekezdése szerinti, a közbeszerzési szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges mérték követelményének.

A második kérelmi elem (diétás étrend I. értékelési szemponthoz rendelt súlyszám) vonatkozásában megállapította a bíróság, hogy az alperes ez esetben is a Kbt. kógens előírásának [Kbt. 76. § (9) bekezdés b) pont] betartását vizsgálta.

A bíróság egyetértett a Döntőbizottságnak azzal az érveléssel, hogy az értékelési alszempont tényleges jelentőségét adja az ajánlati ár szemponton belül az alszempontok egymáshoz való viszonya, egymáshoz való aránya, jelentős mennyiségbeli eltérése. Az alperes helytállóan állapította meg, hogy a felperes által közölt adatok alapján – amely szerint 2022. évben a normál étrend 184.920 adag, a diétás étrend I. 5.510 adag, a diétás étrend II. 175.549 adag – jelentős mértékű eltérés várható az egyes étrendek között a további beszerzés során is. Ebből okszerűen következtetett arra, hogy az ezen eltérést nem tükröző súlyszámok használata (a jelentős, több nagyságrendi eltérés ellenére mindhárom megrendelésre azonosan 25-ös súlyszám alkalmazása) nem felel meg a Kbt. előírásának, mert azok nem állnak arányban azok tényleges jelentőségével.

A harmadik kérelmi elem (két minőségi értékelési szempont tartalmának pontos meghatározása) vonatkozásában a bíróság hangsúlyozta, hogy az értékelési szempont pontos tartalmának meghatározása alapvető követelmény, mely az egyenlő esélyű ajánlattétel garanciája. A Kbt. 76. § (9) bekezdés a) pontjában foglalt kógens előírás alapján az ajánlatkérő köteles meghatározni az értékelési szempontokat, azok pontos tartalmát, tartalmi elemeit.

A felhívásában a felperes a „táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló” EMMI rendeletre hivatkozott.

E rendelet előírásaiból azonban nem állapítható meg egyértelműen, hogy „a rendelet előírásaiban foglalt gyakoriságon felüli” zöldség, gyümölcs, illetve teljes kiőrlésű gabona alapú élelmiszer szolgáltatása pontosan

milyen gyakoriságot jelent, ugyanis az EMMI r. előírása még aszerint is differenciált, hogy maga az étkezés szolgáltatása milyen napi gyakoriságú. Azt a felperes csak az alperesi tárgyaláson adta elő, hogy „a többlet az 1 alkalmat tud jelenteni naponta”, ugyanakkor a perben tett nyilatkozatában az előírt gyakoriságon felüli vállalás minimális mennyiségeként a „legalább egy alkalom” meghatározására tért vissza. A bíróság értelmezése szerint különbség van e kettő között is, mert az első egyértelműen egy napi gyakoriságot határoz meg, ez esetben egyértelmű a „napi egy alkalommal több” mennyiségű a vállalás, míg a második meghatározás lehet akár az év meghatározott napjain (akár egy bizonyos napon) szolgáltatott többlet is. Ez utóbbi értelmezés lehetőségét megerősíti a felperes védíratra tett észrevételében előadott azon érve, miszerint „nem célja a szolgáltatás tartalom olyan volumenű bővítése, amely pénzügyileg nem fedezhető kiadásokat generál számára”. Mivel az EMMI r. rögzíti ugyan a kötelezően előírt mértéket, azonban a 676/2020. Korm. r. nem rögzíti a többlet meghatározását, mindenképpen szükség van annak a felhívásban történő egyértelmű rögzítésére, hogy a többletet milyen egységre vetítve értékeli és kéri megajánlani az ajánlatkérő. E nélkül az ajánlattevők nem tudják meghatározni a vállalásuk pontos tartalmát és az a szerződés teljesítése során sem számonkérhető, ellenőrizhető, amelyet az alperes is helytállóan állapított meg a határozatában.

Tekintettel tehát arra, hogy magából a felhívásból nem következik az, hogy a többletmegajánlás kizárólag a napi gyakoriságot jelenti, sőt ezzel ellenkezőleg, az még számos formában bekövetkezhet, az alperes okszerűen állapította meg, hogy ilyen feltételek mellett az ajánlatok értékelése során nem tud érvényesülni az esélyegyenlőség, az ajánlatok összehasonlíthatósága, az értékelés megfelelősége sem, ezért a 4. és 5. értékelési szempont nem felel meg a Kbt. 76. § (9) bekezdés a) pontjában foglalt előírásnak.

A fentiekre figyelemmel a törvényszék a felperes teljes körben alaptalan keresetét – a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

A közbeszerzési jogorvoslati ügyfélképesség – a kérelmezői beleszólásszabadság határai egy sajátos közigazgatási hatósági eljárásban III. rész

Client capability for public procurement legal remedies - the limits of the applicant's freedom of intervention in a specific public administrative authority procedure Part III.

Dr. Pfeffer Zsolt PhD, Felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, Egyetemi adjunktus; Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pénzügyi Jogi és Gazdasági Jogi Tanszék

DOI: 10.37371/KEP.2024.12.3

Címszavak: közbeszerzési jogorvoslat, eljárási akadály, ügyfélképesség, Közbeszerzési Döntőbizottság, kérelmező

Keywords: public procurement remedy, procedural obstacle, client capability, Public Procurement Arbitration Board, applicant

Absztrakt

Az ügyfélképesség (*actoratus realis*) mint eljárási akadály kérdése a közbeszerzési jogorvoslati eljárásokban különleges hangsúlyt kap, hiszen ez a tételes jogban meg nem jelenő, ugyanakkor az elméletben, illetve a joggyakorlatban széles körben használt fogalom határolja be, hogy mely kérelmezők jogosultak kérelmet benyújtani a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz. A jogorvoslati alapjogot korlátozza a jogalkotó az ügyfélképességre vonatkozó szabályok megalkotásakor, így az csak arányos és szükséges lehet. Az Európai Unió irányelvi szabályainak megfelelően kell kialakítani a tagállami előírásokat. A magyar közbeszerzési jog meglehetősen szűkszavú, a történeti tényállások rendkívül sokféleségére tekintettel óriási jelentősége van a vonatkozó joggyakorlatnak, valamint az általa kimunkált, ügyfélképességi elveknek nevezhető rendező megközelítéseknek. A tanulmány ezen elvek leírására, rendszerezésére és részletes bemutatására törekszik a joggyakorlat minél teljesebb körű feldolgozásával, a szükséges elméleti kitekintésekkel, valamint a vonatkozó feltevések megtételével.

Abstract

The issue of client capability (*actoratus realis*) as a procedural obstacle holds special significance in public procurement remedy procedures. Although this concept does not explicitly appear in statutory law, it is widely used in theory and legal practice to delineate which applicants are entitled to submit requests to the Public Procurement Arbitration Board. The legislator restricts the fundamental right to remedies when establishing rules on client capability, meaning these rules must be proportionate and necessary. National regulations must be aligned with the European Union's directive-based rules. Hungarian public procurement law is relatively concise, and given the wide variety of historical situations, the relevant jurisprudence and the guiding principles on client capability hold great importance. This study aims to describe, systematize, and present these principles, providing a comprehensive analysis of the legal practice, necessary theoretical insights, and the related hypotheses.

Az időpont és az időtényező

Az ügyfélképesség egyik sajátos vetülete az időpont, vagyis arra a kérdésre is választ kell adni, hogy *mikor kell azt vizsgálni*. A jogszabály időbeli hatályával kapcsolatban egyébként általános elv, hogy a „[j]ogorvos-

lati eljárás lefolytatására a jogorvoslati kérelem benyújtása idején [...] hatályos Kbt. eljárásjogi rendelkezései az irányadók.”¹ Az ügyfélképességre vonatkozó törvényi szabályok évek óta változatlanok (a joggyakorlat vi-

¹ A KDB D.424/14/2024. számú végzése, [57].

szont nem), így az időbeli hatály kérdése általában nem szokott értelmezési kérdéseket felvetni. (Összehasonlításképpen, a jogvesztő határidők kapcsán a jogszabály gyakrabban változik, némely esetben alkotmányossági aggályokat is felvet a hatálybaléptetés.)²

Alapvető kiindulópont, hogy „A kérelmezők ügyfélképessége a jogorvoslati kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálendő.”³ Ez kézenfekvőnek és rendkívül egyszerűnek tűnik. Azonban természetesen mint oly sok más jogi kérdés megítélését, ezt is befolyásolhatja az *idő múlása*, különösen akkor, ha sor kerül egy jogorvoslati eljárásra, és a kérelmező nem ért egyet a KDB döntésével, amelyet ennél fogva újabb bírósági, döntőbizottsági döntések követnek, elhúzva ezzel a jogi folyamatot, miközben a közbeszerzési eljárás haladt előre,⁴ megváltozott az eljárás fázisa, vagy már le is zárult, a szerződést is megkötötték.

Ha a szerződést az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő megkötötték, akkor a jogsértés már nem is reparálható, hiszen a KDB ajánlatkérői döntést már nem semmisíthet meg,⁵ így adódik a kérdés, hogy kerülhet-e a kérelmező kedvezőbb helyzetbe? Ha a válasz nemleges, akkor felvetődik az *ügyfélképesség „elenyészésének”* lehetőségére vonatkozó megközelítés alkalmazása, szemben azzal a kiindulóponttal, amely szerint a jogorvoslati kérelem benyújtásának az időpontja irányadó. Érdeemes megvizsgálni ezt a kérdést egy konkrét jogvitán keresztül.⁶

A kérelmező jogorvoslati kérelmet nyújtott be, a hiánypótlást azonban nem megfelelően teljesítette a kérelmi elemek számához kapcsolódóan, így a KDB végzéssel visszautasította azt.⁷ Ezt követően az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő a szerződést megkötötték. A kérelmező azonban bírósághoz fordult, amelynek ered-

ményeként a végzést a bíróság megsemmisítette és a KDB-t új eljárásra kötelezte, mivel a bíróság azt állapította meg, hogy a KDB jogsértő módon utasította vissza a jogorvoslati kérelmet. A KDB a megismételt eljárását megindította, azonban ezúttal ügyfélképesség hiányát állapította meg. Végzésében a következőket rögzítette:

- Mivel a szerződést megkötötték a felek, ezért az összegezés nem semmisíthető meg, „[í]gy a kérelmező nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy az ajánlatkérő vele szerződést kössön.”
- A KDB megvizsgálta a kérelmező azon érvét, amely szerint a megkötött szerződéstől elállhatnak a felek jogsértés megállapítása esetén. A következő megállapítást tette ezzel kapcsolatban a KDB: „Tényként rögzíthető a Döntőbizottság rendelkezésére álló adatok alapján, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás eredményét megállapító összegezésben nem nevezett meg második legkedvezőbb ajánlattevőt, sőt a kérelmező ajánlatának bírálatát el sem végezte a Kbt. 81. § (5) bekezdése alapján, így a kérelmező a vélt jogsértés megállapítása esetén sem kerülhet nyertes ajánlattevőként szerződő pozícióba, és a bírálat elvégzése ezen közbeszerzési eljárásban már nem pótolható.” A végzésen kívül érdemes ezzel az érveléssel kapcsolatban megemlíteni, hogy mivel az összegezés nem semmisíthető meg, ezért nem helyezhető vissza a bírálat fázisába az eljárás. Emellett azt is érdemes figyelembe venni, hogy ha meg is nevezte volna a kérelmezőt az ajánlatkérő az összegezésben második helyezettként, viszont a szerződés létre-

² Ld. az Alkotmánybíróság 9/2020. (V. 28.) számú határozatát.

³ A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.470/2023/10. számú ítélete, [20]. A megismételt eljárásról ld. a KDB D.563/12/2023. számú határozatát.

⁴ Kivéve pl. a Kbt. 166. § (5) bekezdése szerinti felfüggesztés alkalmazásának esetét.

⁵ Ld. a Kbt. 165. § (3) bekezdés b) pontját: „Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában jogsértést állapít meg, megsemmisítheti az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során hozott vagy azt lezáró döntését, ha e döntés alapján a szerződést még nem kötötték meg.”

⁶ Ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.702.682/2023/9. számú ítéletét.

⁷ Ld. a KDB D.112/7/2023. számú – a D.112/8/2023. számú végzéssel kijavított – végzését.

jött, akkor az ajánlatkérő nem jogosult e második helyezettel szerződést kötni.⁸

- Továbbá a KDB rámutatott arra, „[h]ogy a jogorvoslati eljárásban a Kbt. 137. § (4) bekezdés szerinti semmisség megállapítása is eshetőleges, illetve a közpénzek hatékony felhasználása alapelvei rendelkezés megsértése azért nem értelmezhető, mivel a legalacsonyabb ajánlati árat tartalmazó ajánlat került nyertesként kihirdetésre, aminél a kérelmező nettó 99.000.000.-Ft-tal magasabb ajánlati árat ajánlott.”
- Valamint „[a] kérelmező Kbt. 177. §-a szerinti polgári jogi igény érvényesítése kapcsán előadott hivatkozásával kapcsolatban a Döntőbizottság rögzíti, hogy ez a kérelmezői igény sem minősül közvetlen jogi érdeknek, hiszen a bírósági eljárás indításának lehetősége nem a szerződés elnyerése, mint közvetlen cél elérését eredményezi, így az másodlagos, közvetett jogi érdeknek minősül. [...] A jogsértés esetleges megállapítását követően esetlegesen érvényesíthető kártérítési igény nem tekinthető kellően közvetlen érdeknek a tárgyi közbeszerzési eljárás tekintetében, amely megalapozná a kérelmező közvetlen jogos érdekét.”
- Végül megállapították, hogy a „[m]egelőző eljárásban a kérelmező ügyfélképessége azért nem volt vitatott, mert az ajánlatkérő szerződéskötése a Döntőbizottság előzményi végzését követően jogszerűen történt, így a kérelmező ügyfélképességének hiányát magalapozó körülmény az előzményi végzés meghozatalakor még nem állt fenn.”
- Összegezve a fentieket: „Mindezek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképességgel, hiányzik a jogorvoslati kérelem benyújtásához szükséges közvetlen jogos érdekséremlme, mint a kérelem előter-

jesztéséhez szükséges törvényi feltétel, hiszen a szerződés elnyerésére nincs reális esélye, ezért a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet érdemben nem vizsgálta.”⁹

A kérelmező nem értett egyet ezzel az indokolással, és ismét bírósághoz fordult, amely ismét a kérelmezőnek adott igazat. A KDB úgy érvelt, hogy „Az irányelvek egyértelműen szabályozzák a jogorvoslati eljárás kereteit, ezeken kívül a jogorvoslati jog elenyészik.” A bíróság szerint egyrészt nem volt helytálló a KDB azon döntése, „[m]ely az ügyfélképesség fennállását nem a jogorvoslati kérelem benyújtásának, hanem a megismételt eljárás megindításának időpontjában vizsgálta, másrészt a KDB a szerződés megkötésének is tévesen tanúsított olyan jelentőséget, hogy azzal a [kérelmező] ügyfélképessége megszűnt, 'elenyészett'. [...] A [KDB] jogszabálysértő döntéséhez azon téves kiindulópont vezetett, hogy a jogorvoslati kérelmet benyújtó [kérelmező] ügyfélképességét a megismételt eljárás kezdetén fennálló adatok alapján kell vizsgálni.” Továbbá hivatkozott a bíróság a Kúria Kfv.V.35.057.2022/5. számú ítéletére, amely „[a]zt hangsúlyozta, hogy a megismételt eljárás nem teremt új ügyet. Ez azt jelenti, hogy a korábbi, a bíróság által jogszabálysértőnek tartott hatósági döntés megsemmisítését követően a [kérelmezőnek] a jogorvoslati kérelem benyújtásakor fennálló ügyfélképessége nem 'enyészett el', ezt a [KDB] tévesen állította. A [kérelmezőnek] a jogorvoslati kérelem benyújtása időpontjában fennálló ügyfélképessége ugyanis nem veszik el azáltal, hogy a hatósági eljárás megismétlésének szükségessége folytán a közbeszerzési eljárás aktuális állapota megváltozott.”¹⁰

A megismételt eljárásban – immár a kérelmezői ügyfélképesség birtokában – a KDB érdemben megvizsgálta a jogorvoslati kérelmet, és azt elutasította.¹¹

⁸ Ld. a KDB D.761/9/2011. számú határozatát: „A megkötött szerződés felmondására tekintettel nem állhatott elő az a Kbt.-ben szabályozott tényállás, hogy a nyertes ajánlattevő a szerződés megkötésétől visszalépett a megadott szerződéskötési határidő előtt, hiszen a szerződést megkötötte, csak azt ajánlatkérő az ismert okokból a teljesítés során a későbbiekben felmondta. Erre tekintettel nem nyílt meg ajánlatkérő számára az a jogi lehetőség, hogy a következő legkedvezőbb ajánlattevőnek minősített szervezettel, személlyel kötheti meg a szerződést.”

⁹ A KDB D.256/4/2023. számú végzése. Megsemmisítette és új eljárásra kötelezte a KDB-t a Fővárosi Törvényszék 103.K.702.682/2023/9. számú ítélete.

¹⁰ A Fővárosi Törvényszék 103.K.702.682/2023/9. számú ítélete, [21]–[22]. Ld. még pl. a D.206/5/2023. számú végzését és az azt megsemmisítő és új eljárásra kötelező, a Fővárosi Törvényszék 103.K.702.647/2023/8. számú ítéletét.

¹¹ Ld. a KDB D.78/25/2024. számú határozatát. A döntést keresettel támadták.

Megjegyzendő, hogy az ügyfélképességtől függetlenül egy másik időbeli aspektus is felmerült a megismételt eljárásban. Ugyanis a kérelmező azon az alapon vitatta a nyertes ajánlat érvényességét, hogy az aránytalanul alacsony árra vonatkozó indokolás (és a további kiegészítő indokolás) nem volt elfogadható, az ajánlatkérő jogsértő módon fogadta azt el. Viszont a szerződést az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő megkötötték, a teljesítés folyt. Így felmerült a kérdés: figyelembe vehető-e a teljesítés körülményei (ha már egyszer rendelkezésre álltak) az indokolás elfogadhatóságának vizsgálata során? A KDB a következő választ fogalmazta meg: „A Döntőbizottság fontosnak tartja annak megállapítását, hogy a jogvita elbírálásánál nem annak van jelentősége, hogy az érdekelt az időközben megkötött szerződést hogyan és miként teljesíti, hiszen a Döntőbizottságnak azt kell vizsgálnia, hogy az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntés meghozatalakor jogszerűen járt-e el. Az csak egy speciális helyzetet teremtett, hogy közben az érdekelt a feladatellátást megkezdte és eredményesen – a szerződésben és az ajánlatkérői előírásokban foglaltak szerint – teljesít, ami nincs kihatással az ajánlatkérői döntés megfelelőségére, bár a jogvita megítélése szempontjából mégis értékelhető, hiszen egy nem megfelelően teljesített szerződés adódhat abból, hogy az ajánlat nem volt megfelelően kidolgozva. Jelen esetben ez a tényhelyzet nem áll fenn, mitöbb éppen az ellenkezője állapítható meg, így ebből a kérelem megalapozottságára vonatkozó következtetés nem vonható le. Az a tény viszont mindenképpen megemlíti érdemel, hogy az érdekelt a vállalt áron szerződészerűen teljesít szerződésmódosítás nélkül.”¹²

A jogorvoslati, illetve bírósági eljárások halmozódása, egymásra épülése és időben történő elhúzódnása tehát fontos kérdéseket vetnek fel. Az is egy lehetséges megközelítés, amely szerint „A joggyakorlat alapján a jogorvoslati eljárás lefolytatásához fűződő jogi érdeket nem alapozzák meg [...] a jogorvoslati eljárások bírósági felülvizsgálatának időigénye, az, hogy a Döntőbizottság a kérelmező szerint eleget tesz-e eljárási kötelezettségének, vagy sem, illetve az sem, ha a bíróság

a Döntőbizottság korábbi határozatát, végzését hatályon kívül helyezi, és új eljárásra utasítja.”¹³

Az is előfordulhat azonban, hogy időközben az eljárást az ajánlatkérő *eredménytelenül nyilváníttotta*. A korábbi megközelítés időszakából említhető az a megismételt eljárásban hozott döntés, amikor „A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező által vélelmezett ajánlatkérői jogsértés egy olyan közbeszerzési eljárásban történt, amely már közel egy éve nincs folyamatban, mivel azt az ajánlatkérő [...] eredménytelenül nyilváníttotta. Ebből kifolyólag már nem létezik az a közbeszerzés, amelynek eredményeként megkötendő szerződés elnyerésére a kérelmezőnek esélye lehetne. [...] Továbbá az, hogy az ajánlatkérő újabb közbeszerzési eljárást indít-e, és hogy azon a kérelmező ajánlattevőként indul-e, illetve az új közbeszerzési eljárásban elfoglalt jövőbeli pozíciója, az ügyfélképesség szempontjából bizonytalan jövőbeli eseménynek minősül, így az semmiképpen nem tekinthető kellően közvetlen érdeknek a tárgyi közbeszerzési eljárás tekintetében.”¹⁴ A bíróság akkor osztotta a KDB álláspontját, miszerint „[n]em hagyhatta figyelmen kívül az előzményi végzés meghozatalát követően bekövetkezett változásokat azt, hogy az ajánlatkérő eredménytelenül nyilváníttotta az eljárást, ezért elsődlegesen helyesen vizsgálta meg azt, hogy nem áll-e fenn visszautasítási ok.”¹⁵

Az a kérdés is felmerülhet, hogy ha az ajánlatkérő a folyamatban lévő közigazgatási per idején lezárta az eljárást hirdetménnyel, akkor is le kell-e vonni az ügyfélképesség körében a szükséges következtetéseket? A KDB egy megismételt eljárásban a következőket állapította meg: „A Döntőbizottság a közbeszerzési eljárás iratainak áttekintése során megállapította, hogy a kérelmezők által vélelmezett ajánlatkérői jogsértés egy olyan közbeszerzési eljárásban történt, amely már nincs folyamatban [...] A Kbt. 37. § (2) bekezdés rendelkezik arról, hogy a közbeszerzés az eredménytájékoztató közzétételével zárul le. Ebből kifolyólag már nem létezik az a közbeszerzés, amelynek eredményeként megkötendő szerződés elnyerésére a kérelmezőnek esélye lehetne [...] egy már nem létező közbeszerzési eljárásnak nem

¹² A KDB D.78/25/2024. számú határozata, [138]. A döntést keresettel támadták.

¹³ A KDB D.391/4/2024. számú végzése, [25]. A döntést keresettel támadták.

¹⁴ A KDB D.105/4/2022. számú végzése, [20] A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.701.510/2022/9. számú ítéletét.

¹⁵ A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.510/2022/9. számú ítélete, [14].

lehetnek nyertesként szerződő ajánlattevői.”¹⁶ E döntést felülvizsgáló bíróság azonban már más álláspontot fogadott el. Egyrészt megállapították a per kapcsán, hogy „Az a körülmény, hogy a jogorvoslati eljárásban hozott döntések bíróság előtti megtámadása ellenére szerződéskötésre és annak teljesítésére időközben sor került, a [kérelmező] jelen közigazgatási perbeli keresetjogi jogát nem befolyásolta.” Másrészt „A kérelmező ügyfélképesége a jogorvoslati kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálandó”, tekintettel arra, hogy „[a] KDB a fenti időpontban nem a jogorvoslati eljárást, hanem a megismételt eljárást indította meg, a jogorvoslati kérelem befogadhatóságának vizsgálatára – amennyiben erre sor kerül – a kérelem benyújtásának eredeti időpontja, és nem a megismételt eljárás időpontja az irányadó.” Hozzáadték egyébként azt is, hogy „Az, hogy a [kérelmező] a jelen pertől függetlenül milyen polgári jogi igényeket és kikkel szemben (pl. kártérítési, vagy közigazgatási jogkörben okozott kár) kíván érvényesíteni, az a saját döntésén alapul. Ennek megítélése a jelen per kereteit meghaladja, a [kérelmező] ezzel kapcsolatos esetleges szándéka azonban teljes mértékben független az eljárások során következetesen kifejtett, és a bíróság által is jogszerűnek elismert azon igényétől, hogy a bírósági ítéletek mentén a közbeszerzési jogorvoslati eljárás érdemben lefolytatásra kerüljön.”¹⁷

A megismételt eljárások kapcsán egyébként az is lényeges szempont, hogy a bíróság milyen *iránymutatásokat* ad az ítéletében a KDB-nek.¹⁸ (Ezek teljesítése kötelező, ha az ítéletet például a KDB nem támadja meg a Kúria előtt, akkor „[n]incsen felhatalmazása arra, hogy az abban foglaltakat – döntést és annak indokait – ne pontosan hajtsa végre.”)¹⁹ Így ha a bíróság szerint a KDB feladata az eljárás jogszerűségének a vizsgálata, és nem a jogorvoslati kérelem befogadhatóságának a vizsgálata, akkor a KDB a befogadhatóság körében a kérelmező ügyfél-

képességének hiányát nem állapíthatja meg. Az eljárást nem szüntetheti meg, mert az ítélet alapján nem is vizsgálhatta volna azt, hogy a kérelem joghatályosan került-e előterjesztésre, mivel ilyen irányú vizsgálati kötelezettséget egyik bírósági ítélet sem írt elő a KDB számára, és nem is tett lehetővé.²⁰ Vannak azonban olyan helyzetek, amikor a bíróság előírja a KDB számára a megismételt eljárásban azt, hogy „a közbeszerzési eljárás aktuális helyzete a [KDB] részéről további tényállástisztázást igényel”. Utóbbi gondolat, illetve az iránymutatás egészének értelmezéséből a Döntőbizottság megítélése szerint az következik, hogy érdemi döntés esetén a Döntőbizottságnak meg kell állapítania, hogy jogsértő volt az ajánlatkérő kérelmező által támadott döntése, viszont a Döntőbizottság nem csak érdemi döntést hozhat, hanem annak meghozatala előtt meg kell vizsgálnia az eljárásjogi feltételek fennállását.”²¹ A bíróság szerint azonban ez a döntés sem volt jogszerű, mivel a kérelmezők „[a] keresetükben helytállóan hivatkoztak arra, hogy a [KDB] ügyfélképesége hiányára alapított visszautasító végzése a bíróság megismételt eljárásra adott iránymutatásának nem tesz eleget, e döntésével a [KDB] egyértelműen és teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a bíróság iránymutatásait, amelyek a jogkövetkezményét a bíróság köteles volt levonni.”²²

Arra is említhető példa, amikor a *kérelmező utóbb került kizáró ok hatálya alá*. A kiindulópont az, hogy „Fontos annak kiemelése is, hogy a Döntőbizottságnak a megismételt eljárásban is akként kell döntenie, hogy nem veheti figyelembe az időközben eltelt idő miatt beállott változásokat.”²³ Az ügyfélképeség fennállt, hiszen „[a] kérelmező jogorvoslati kérelmének eredeti elbírálása idején a kizáró okok fennállása még nem volt joghatályos, hiszen az a jövőben következett be, így ez a tény a jogorvoslati jog vizsgálatakor, a jogorvoslati jog gya-

¹⁶ A KDB D.471/13/2022. számú végzése, [102]–[103].

¹⁷ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.635/2023/15. számú ítélete, [33], [38].

¹⁸ Ld. a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 86. § (4) bekezdését.

¹⁹ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.635/2023/15. számú ítélete, [30].

²⁰ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.635/2023/15. számú ítélete, [34]–[35].

²¹ A KDB D.119/4/2023. számú végzése, [27] A végzést megsemmisítette és a KDB-t új eljárásra kötelezte a Fővárosi Törvényszék 103.K.701.470/2023/10. számú ítélete.

²² A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.470/2023/10. számú ítélete, [24].

²³ A KDB D.151/13/2023. számú határozata, [163].

korolthatósága szempontjából nem is lehet releváns’.”²⁴ A KDB hozzátette azonban, hogy „[a]z ajánlatkérő általi eljárásjogi kifogás a Kbt. 165. § (13) bekezdés szerinti esetleges ajánlatkérői cselekmény szempontjából bír relevanciával.”²⁵

Az is előfordulhat, hogy a kérelmező a jogorvoslati eljárást (a határozat meghozatalát) követően kerül kizáró ok hatálya alá (csődeljárás indul vele szemben), viszont közigazgatási per indult a KDB határozatával szemben. Ez azonban nem érinti az ügyfélképesség fennállását: „Ebből következően az [ajánlatkérő] által hivatkozott jogkövetkezmenyt a [KDB] a jogorvoslati eljárásban nyilvánvaló módon nem vonhatta le. A jelen perben pedig abból a szempontból nem volt releváns, hogy az érdekelti minőséget a jogorvoslati eljárásban hozott határozat, illetve az ügyféli minőség már megalapozta, ezért ez a tény a perben résztvevőkre sem lehetett kihatással.”²⁶

Bár a kérelem benyújtásának időpontja a kiindulópont, azonban az ajánlatkérői döntések időbelisége is releváns, azok vizsgálata nem mellőzhető. Ugyanis nem zárható ki az, hogy a kérelmező kedvezőbb jogi helyzetbe kerül, mivel az ajánlatkérő újabb eljárást lezáró döntésének egyik jogszerű kimenetele az, hogy a kérelmező ajánlatát nyertesként hirdeti ki az ajánlatkérő. Ilyenkor nem fogadható el az arra vonatkozó joggyakorlatra való hivatkozás, amely szerint a bizonytalan jövőbeli esemény, az újabb közbeszerzési eljárás lehetséges kiírása és az ahhoz kapcsolódó közvetlen érdek hiánya megállapítható. Ha ugyanis az eljárást lezáró döntés jogszerűsége képezi a jogvita tárgyát, akkor az ezzel szembeni jogorvoslati jog a KDB által nem korlátozható egy bizonytalan jövőbeli ajánlatkérői döntésre alapozva.²⁷

A konzorciumok körében szó volt már erről a megközelítésről, de ismét célszerű megemlíteni azt, hogy a kérelem benyújtási időpontjának a kérelmezői személy, illetve jogi státusz szempontjából is van jelentősége. Ugyanis „Tekintettel arra, hogy az ügyfélképességnek a jogorvoslati kérelem benyújtásakor kell fennállnia [...] a

Kbt. ügyfélképességre vonatkozó rendelkezése nem ad lehetőséget a kérelmező személyének és jogi státuszának a jogorvoslati eljárás során történő változtatására.”²⁸

Az ügyfélképesség kérdése az eljárásrend és -fajta vitatása esetén

A jogszabály alapján elvárható, hogy az ajánlatkérő az előírt eljárásrendben folytassa le az eljárást. Olyan jogorvoslati eljárás is említendő, amikor a kérelmező azt állította, hogy az ajánlatkérő a megadott mennyiség és a saját ajánlattevői számításai szerinti becsült érték alapján uniós eljárásrendben lett volna köteles megindítani az eljárást. Ügyfélképességének alátámasztása érdekében a kérelmező (a hiánypótlásában) arra hivatkozott, hogy a potenciális ajánlattevőknek közvetlen jogi érdekük fűződik az eljárás jogszerű lefolytatásához, jogsértő eljárásban nem lehet megfelelő ajánlatot benyújtani, a szerződés is egy jogsértő eljárás eredménye lenne. Emellett feltételes közbeszerzésről volt szó, jogsértő eljárás esetén a támogatás is veszélybe kerülhet, valamint az ajánlatkérő által választott nemzeti eljárásrendben lefolytatott eljárásokra vonatkozó határidők rövidebbek, továbbá egyes, a beszerzési igény szempontjából releváns elemek beszerzésének árát is meghatározza, hiszen nem haladhatják meg az uniós értékhatárt. A KDB nem fogadta el ezt az érvelést: „A közbeszerzési eljárás keretében a beszerzés becsült értékének a meghatározása kizárólagosan ajánlatkérői felelősségi körbe esik. Az, hogy az eljárás melyik rezsimben kerül lefolytatásra a fent részletezett közvetlenséghez nincs köze. A potenciális ajánlattevő közvetlen jogi érdeke nem állapítható meg, a kérelmező által hivatkozott körökben sem, hisz azok fennállta egyrészt feltételes, másrészt nem került kérelmező tekintetében igazolásra. A reagens beszerzések ár determináló hatása tekintetében felhozott érvek pedig értelemszerűen közvetlenséget a – jelen közbeszerzési eljárás alapján megkötendő – szerződéssel nem feltelezhetnek. Ennek megfelelően a kérelmezőnek

²⁴ A Fővárosi Törvényszék 103.K.705.499/2021/23. számú ítéletében tett „iránymutató jogi állásfoglalását” idézi a KDB D.151/13/2023. számú határozata, [164].

²⁵ A KDB D.151/13/2023. számú határozata, [165].

²⁶ A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.761/2021/24. számú ítélete, [25].

²⁷ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.739/2023/9. számú ítélete, [42]–[43].

²⁸ A KDB D.802/27/2010. és a D.803/29/2010. számú végzése.

ügyfélképesége nem állapítható meg a jogorvoslati kérelem hetedik eleme vonatkozásában.”²⁹

Egy másik esetben az *eljárásfajta* – a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás – választása képezte jogvita tárgyát, hiszen ilyenkor az ajánlattételre fel nem hívott gazdasági szereplők kifogásolhatják ezt az ajánlatkérői döntést. Egy korábbi értelmezés szerint a fel nem hívott gazdasági szereplő ajánlattevőnek nem minősíthető, mivel ajánlatot nem is tehetett, „[e]bből következően jogának, jogos érdekének sérelme vagy veszélyeztettsége nem állapítható meg, ezért kérelmező sem lehet jelen jogorvoslati eljárásban.” A KDB ebben az esetben megállapította, hogy „[a] kérelmező kérelmezői jogosultsága nem áll fenn, a kérelmező ügyfélképeségének hiánya eljárásjogi akadályt képez, így a jogorvoslati kérelem további és érdemi vizsgálata nem lehetséges”, arra is tekintettel, hogy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás hatósági kontroll alatt áll, és a részükről nem került sor jogorvoslati eljárás kezdeményezésére.³⁰ Később azonban más megközelítés is megjelent, és e hivatkozott döntést nem vette a KDB figyelembe, mégpedig abból kifolyólag, hogy más volt a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapja, továbbá abban az esetben több ajánlattevő is felkérésre került, végül nem volt olyan gazdasági szereplő a másik eljárásban, amely kizárólagos jogokkal rendelkezett volna. Ennek megfelelően megállapították a kérelmező mint egyéb érdekelt ügyfélképeségét: „A kérelmező olyan gazdasági szereplő, amely a jelen beszerzés tárgyát képező tanulmányi rendszert érintően szerződéses viszonyban áll az ajánlatkérővel. A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező jogos érdeke sérült azáltal, hogy az ajánlatkérő nem őt, hanem az egyéb érdekeltet hívta fel ajánlattételre, az eljárásfajtaból következően ugyanis ő nem, csak az ajánlattételre felhívott egyéb érdekelt nyújthatott be ajánlatot. A jogalap választásával tehát a kérelmező eleve nem vehetett részt a közbeszerzési eljárásban, amely számára érdeksérelmet okozott, ezzel a jogalap jogszerűsége

számára az ajánlattételi lehetőség korlátozásával függ össze.”³¹

A kivételes jellegű, jogalapokhoz, indokolásokhoz és közbeszerzési hatósági kontrollhoz kötött hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások mellett felmerülhet az ügyfélképeség kérdése ugyanilyen módon a Kbt. 115. §-a szerinti eljárások kapcsán, hiszen ebben az esetben is csak az ajánlatkérő által kiválasztott és ajánlattételre felhívott gazdasági szereplők tehetnek ajánlatot. Ebből adódóan „[a]jánlattételre kizárólag a felhívott gazdasági szereplők jogosultak, így végül az eredményes közbeszerzési eljárást követően kizárólag ezen gazdasági szereplőknek van esélyük, hogy velük az ajánlatkérő szerződést kössön. Ennek megfelelően a közvetlen érdeksérelme fennálltának igazolása ezen felhívott gazdasági szereplői körön kívül rendkívül korlátozottan állhat fenn, s csak kivételesen ismeri el a közbeszerzési gyakorlat.”³² A kérelmező egy ilyen esetben két irányból kifogásolta az ajánlatkérői eljárást: egyrészt az eljárásfajta választását, másrészt pedig a felhívás jogsértő előírásait, illetve a bírálat körében megvalósított ajánlatkérői magatartásokat tett a kérelme tárgyává. A KDB szerint az első esetben megállapítható volt az ügyfélképeség, hiszen „A jogorvoslati első kérelmi elem tekintetében ugyanakkor a választott eljárásfajta jogszerűsége körében a kérelmező ügyfélképesége megállapítható. Állandósult ugyanis azon Döntőbizottsági joggyakorlat (legelőször D.512/2007., D.133/13/2009), mely ezen esetekben az ügyfélképeséget megállapítja, ugyanis éppen ajánlatkérő ezen magatartása zárja el a potenciális ajánlattevőt a közbeszerzési eljárás történé ajánlattételtől.”³³ A többi, az eljárás előírásainak, illetve bírálatának kifogásolására vonatkozó kérelmi elemek esetében azonban már nem állt fenn ügyfélképeség: „A jogorvoslati kérelem azon kérelmi elemei tekintetében ahol a kérelmező a felhívás jogsértő rendelkezéseit, illetve a bírálat körében kifogásolt ajánlatkérői magatartásokat kifogásolja megállapítható, hogy közvetlen jogi érdeksérelme nem áll fenn, hisz a

²⁹ A KDB D.498/18/2017. számú határozata, [47].

³⁰ A KDB D.603/10/2011. számú végzése.

³¹ A KDB D.217/18/2014. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.32.169/2014/17. számú ítéletét, amelyet hatályában fenntartott a Kúria Kfv.III.37.158/2015/11. számú ítélete.

³² A KDB D.59/12/2019. számú határozata, [25]. Az ügyfélképeség körében hatályon kívül helyezte a Fővárosi Törvényszék 104.K.700.247/2019/18. számú ítélete, amelyet hatályon kívül helyezett a Kúria mint felülvizsgáló bíróság Kfv.III.37.647/2020/5. számú végzése.

³³ A KDB D.59/12/2019. számú határozata, [24].

közbeszerzési eljárásnak nem résztvevője, az ajánlatkérő nem hívta fel ajánlattételre. Ezen közvetlen jogi érdeksérelmét még azon tény sem alapozza meg, hogy a közbeszerzés tárgya a tulajdonában lévő eszközöket érinti, valamint, hogy a közbeszerzés tárgya szerinti szolgáltatás ellátására jelenleg hatályban lévő polgári jogi szerződése van. Ez utóbbi hivatkozások ugyanis nem közbeszerzési, hanem polgári jogi kérdéseket vetnek fel.”³⁴

A KDB e döntését azonban a Fővárosi Törvényszék hatályon kívül helyezte, mert szerinte a KDB elmulasztotta megvizsgálni „[a] kérelmező esetében a potenciás ajánlattevői minősítést, melyet csupán a kérelmező személyében rejlő, különösen a szerkezeti, gazdasági, pénzügyi, piaci ok alapozhat meg. A megismételt eljárásra előírta annak vizsgálatát, hogy a Kbt.-be ütköző tevékenység vagy mulasztás a kérelmező mely jogát vagy jogos érdekét sérti, vagy veszélyezteti.”³⁵ A Kúria azonban ezt a döntést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte, hiszen „[a]z eljárásfajta Kbt.-be ütköző választása és az ő jogi helyzete között közvetlenül kimutatható a kapcsolat: a jogsértés miatt szenvedett jog-, vagy érdeksérelmet. E kötelezettségének pedig eleget tett, hiszen igazolta a közbeszerzés tárgya szerinti tevékenység tényleges végzését, a közbeszerzési eljáráson való indulás reális lehetőségét, valamint azt, hogy a jogsértő eljárásfajta választása miatt szenvedett jog-, illetve érdeksérelmet.” Ennek megfelelően előírta a Kúria az új eljárásra nézve, hogy „[a]z elsőfokú bíróságnak abból kell kiindulnia, hogy az érdekelt jogosult volt a jogorvoslati kérelem első kérelmi elemét a [KDB-nél] előterjeszteni, azt a [KDB-nek] érdemben el kellett bírálnia. Erre figyelemmel kell a keresetről érdemben állást foglalni.”³⁶

Az eljárást – vagy éppen adott szakaszt – lezáró döntés vitatásának lehetőségét az is befolyásolja, hogy milyen különleges szabályok vonatkoznak az adott eljárástípusra, illetve fajtára. Több ajánlattevővel kötendő *keretmegállapodás* esetében például az ajánlatkérő köteles megadni a keretszámot. Ha a jogszabály megkövetel

bizonyos érvényes számú ajánlatot az eredményességhez, akkor az a keretmegállapodás első részét lezáró döntés vitatására is kihat. Egy esetben a „Kérelmező jogos érdekét arra alapította, hogy egyedüli ajánlattevőként kíván az eljárás nyertese lenni. A támadott közbeszerzési eljárás sajátossága, hogy egyedüli nyertes ajánlattevőként nem kerülhet szerződést kötő pozícióba egyik ajánlattevő sem.”³⁷ A Kúria a KDB álláspontját osztotta, nem az eljáró bíróságokét. Egyrészt az eljárás fajtájából eredő sajátosságokból vonták le a szükséges következtetést: „A perbeli esetben a [kérelmező] alaptalanul kívánt volna a keretmegállapodásos eljárás szabályaira tekintettel az eljárás egyedüli nyertesévé válni, ezért az az indoka, hogy a jogos érdeke azért áll fenn, mert a másik két ajánlattevő ajánlata érvénytelen, nem alapozza meg a jogos érdekét. Keretmegállapodásos eljárásban nem válhat egyedüli nyertes ajánlattevővé.” Másrészt pedig az eredménytelenség elérésének helyzetét értékelték. Megfogalmazták, hogy „Az az indok pedig, hogy a jogsértés megállapítása mellett megállapításra kerülne a keretmegállapodásos eljárás eredménytelensége is, amelynek következtében ha és amennyiben az ajánlatkérő úgy dönt, hogy egy újabb közbeszerzési eljárást folytat le, abban az eljárásban a kérelmező kedvezőbb helyzetbe kerülhetne, egyértelműen nem állapítható meg, mert ez egy jövőbeni bizonytalan esemény, amely egyértelmű, jelenleg megállapítható végkimenettel nem zárulhat, ezért nem vezethet annak megállapítására, hogy abban az eljárásban a [kérelmező] feltétlenül kedvezőbb helyzetbe kerülne. Annak bekövetkezése csak eshetőleges, ezért ez közvetlen jogi érdeknek szintén nem minősíthető, akként figyelembe nem vehető.”³⁸

A közbeszerzési dokumentumok vitatása

Fontos, hogy a megfelelő ajánlattételhez jogszerű, egyértelmű, a versenyt indokolatlanul nem korlátozó ajánlatkérői követelmények álljanak rendelkezésre. Az eljárást megindító felhívást és a kiegészítő közbeszerzési dokumentumokat úgy kell elkészíteni, hogy azok

³⁴ A KDB D.59/12/2019. számú határozata, [28].

³⁵ A Fővárosi Törvényszék 104.K.700.247/2019/18. számú ítélete, amelyet idéz a Kúria Kf.V.40.591/2021/4. számú ítélete, [8].

³⁶ A Kúria Kf.V.40.591/2021/4. számú ítélete, [10].

³⁷ A KDB D.297/15/2012. számú határozata. Hatályon kívül helyezte és új eljárásra kötelezte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.31.868/2013/11. számú ítélete, amelyet helyben hagyott a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.016/2014/6. számú ítélete, ezt felülvizsgálta (az elsőfokú ítéletet megváltoztatta) a Kúria Kfv.II.37.111/2015/9. számú ítélete.

³⁸ A Kúria Kfv.II.37.111/2015/9. számú ítélete.

alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehesenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be.³⁹ Így ha például a közbeszerzés tárgya vagy egyes fogalmak nincsenek kellőképpen definiálva, az ajánlattevők számára nem határozható meg előre a teljesítendő feladatok köre, tartalma, és ennél fogva nem képesek valós, megfelelő ajánlati árat tartalmazó ajánlatok benyújtására, akkor az ajánlatkérő megsérti a Kbt. előírását.⁴⁰ „A közbeszerzés tárgyának egyértelmű és értelmezési alternatíváktól mentes meghatározása a jogszerű közbeszerzési eljárások alapvető eleme.”⁴¹ A túlzott alkalmassági követelmények, a hibás értékelési előírások vagy a műszaki leírás indokolatlanul korlátozó jellege⁴² említhető a legtöbb olyan jogvita forrásaként, amikor valamely jogellenes előírás elzárhat bizonyos ajánlattevőket a megfelelő ajánlattétel lehetőségétől, de arra is van példa, amikor a megkövetendő szerződéstervezet egyes rendelkezéseit kifogásolják.⁴³ Ugyanakkor „A Döntőbizottság és a bíróság gyakorlata [...] igen széles körben fogadja el az ügyfélképességet egy ajánlati felhívással szemben, hiszen az ajánlattevő, vagy egyéb érdekelti kör lényegében kiterjedhet minden olyan gazdasági szereplőre, aki potenciálisan ajánlattevő, alvállalkozó vagy egyéb érdekelt lehet.”⁴⁴ Természetesen nemcsak az „alap” közbeszerzési dokumentumok, hanem azok módosítása is képezheti jogorvoslati kérelem tárgyát.⁴⁵ A következő bekezdésekben a vonatkozó joggyakorlat kerül áttekintésre, hiszen ebben a körben is számos iránymutató döntés elemezhető.

a) Fontos általános jelleggel rögzíteni, hogy ha az adott feltételt a kérelmező teljesíti, akkor az ügyfélképessége az adott jogsértéshez kapcsolódóan nem állapítha-

tó meg. Egy esetben például „A kérelmező kérelmezői jogosultságát azzal támasztotta alá, hogy a tárgyi eljárásban ajánlatot kíván tenni, a jogsértő előírások miatt azonban alkalmasnak minősülő ajánlatot tenni nem képes. A jogorvoslati eljárás során a kérelmező nyilatkozott, hogy a felhívás III.1.3) pontjának M2. pontjának 3. pontjában előírt szakemberrel rendelkezik. A Döntőbizottság megállapította, hogy fentiekre figyelemmel [...] nem áll fenn a Kbt. 148. § (2) bekezdésében foglalt azon feltétel, hogy a kérelmező (egyéb érdekelt) jogát, vagy jogos érdekét a vélt jogsértés sérti vagy veszélyezteti, mivel a szakemberre vonatkozó követelmény a kérelmezőt nem akadályozza meg abban, hogy alkalmasnak minősülő ajánlatot tegyen.”⁴⁶ Másképpen fogalmazva: „A Döntőbizottság szerint nem sérül a jogos érdek, ha a kérelmező maga tudja teljesíteni az adott eljárásban előírt alkalmassági feltételt, mivel ebben az esetben a közbeszerzési eljárásban történő részvételének, ajánlata benyújtásának és nyertesként történő kiválasztásának a lehetősége fennáll.”⁴⁷ Annak is jelentősége lehet, hogy egy vitatott alkalmassági követelménynek egy korábbi, ugyanolyan tárgyú közbeszerzési eljárásban már megfelelt a kérelmező.⁴⁸

Nem fogadható el az a kérelmezői érvelés sem, amely szerint bár képes teljesíteni az alkalmassági feltételt, viszont ha az ajánlatkérő nem írta elő olyan mértékű követelményt, akkor a kérelmező a rendelkezésére álló felelősségbiztosítással több közbeszerzési eljárásban is indulhatna, nem lenne szükséges megemlíteni a biztosítási limitet magasabb biztosítási díj ellenében. Emellett a szabad pénzeszközállományra, kihasználatlan hitelkeretre vagy likvid értékpapír-állományra vonatkozó pénzügyi alkalmassági követelmény túlzott finanszí-

³⁹ Ld. a Kbt. 50. § (4) bekezdését, valamint pl. a Kúria a Kfv.VI.37.090/2019/4. számú ítéletének [40]–[42] bekezdéseit a kapcsolatos főbb követelményekről.

⁴⁰ Ld. pl. a KDB D.353/9/2016. vagy a D.548/21/2013. számú határozatát.

⁴¹ A KDB D.403/6/2018. számú határozata.

⁴² Megjegyezhető, „hogy valamilyen formában versenyszűkítő valamennyi műszaki követelmény, esetükben azonban annak indokoltságát kell vizsgálni.” A KDB D.422/18/2024. számú határozata, [38]

⁴³ A tervezési szerződéstervezet vitatásáról ld. pl. a KDB D.271/20/2021. számú végzésének [95] bekezdését: „A fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a tervezési szerződéses feltételek tartalma sértheti a valós szerződéskötési szándékkal rendelkező kérelmező közvetlen ajánlattételi és szerződéskötési jogát, ezért a kérelmezőnek a tárgy szerinti közbeszerzési eljárásban fennáll a Kbt. 148. § (2) bekezdése szerinti ügyfélképessége.”

⁴⁴ A KDB D.86/8/2007. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Bíróság 13.K.32.878/2007/12. számú ítéletét.

⁴⁵ Ld. pl. a KDB D.345/22/2021. számú határozatát.

⁴⁶ A KDB D.77/18/2017. számú határozata.

⁴⁷ A KDB D.403/17/2011. számú határozata.

⁴⁸ Ld. a KDB D.399/28/2011. számú határozatát.

rozási terhet eredményezne. A KDB azonban ezt az indokot nem fogadta el: „Az ügyfélképességet a Döntőbizottság álláspontja szerint nem alapozhatják meg jövőben induló közbeszerzési eljárásokra vonatkozó feltételezések, ezek a jogorvoslati kérelem előterjesztőjének az adott közbeszerzési eljárással kapcsolatos közvetlen érdeksérelmét vagy annak veszélyét nem támasztják alá.”⁴⁹

Vagyis nem állapítható meg ügyfélképesség akkor, ha a kérelmező nem volt megakadályozva abban, hogy a közbeszerzési eljárás kiírásának megfelelő ajánlatot tegyen, és ezt a saját elhatározása alapján mulasztotta el, továbbá ha nyilvánvalóan nem volt elzárva a közbeszerzési eljárásban való részvételtől.⁵⁰ Ugyanakkor ha az ajánlatkérő által ugyanazon tárgyban indított más közbeszerzési eljárásokban a kérelmező nem vitatta a jogorvoslati eljárásban kifogásolt feltételeket, akkor az nem eredményezi az ügyfélképesség hiányát: „A Döntőbizottság nem fogadta el az ajánlatkérő azon megítélését, hogy a kérelmező ügyfélképessége azért nem áll fenn, mert más közbeszerzési eljárásban ugyanezeket a tervezési szerződéses feltételeket nem találta jogsértőnek, mivel a Döntőbizottságnak a jogorvoslati eljárás során kizárólag a jogorvoslati kérelemmel érintett közbeszerzési eljárást kell vizsgálnia.”⁵¹

Az *alkalmasság* és az *ügyfélképesség* közé nem tehető egyenlőségjel: „Az alkalmassági feltételek megítélése az ügyfélképesség eldöntése szempontjából csak annyiban játszik szerepet, hogy adott tárgyú beszerzésben a kérelmező a rá jellemző paraméterekkel részt vehet-e. Ebből az is következik, hogy az ügyfélképességre való jogosultság nem egyenlő az alkalmassággal, így a jogorvoslati eljárás kezdeményezéséhez szükséges érdek nem attól függ, hogy – adott esetben – a kérelmező megfelelő referenciaigazolásokkal bír-e, így az alkalmassági követelménynek megfelelhet-e vagy sem, hanem attól, hogy a jelentkezési szándéka reális lehet-e, [...] hiszen a kérelmező éppen azt sérelmezte, hogy mint érintett piaci szereplő, a referenciára vonatkozó minimum elvárás miatt akadályoztatva van a részvételi

jelentkezésben. Az a jogorvoslati eljárás során tudható volt és nem volt vitatott a felek részéről, hogy a kérelmező a beszerzés tárgyával érintett piac gyakorló résztvevője, és az sem, hogy az előző három évre összesen 10 db jelentős, nagy összegű szerződése van orvosi gépek, műszerek szállítására, üzemeltetésére. Mindezeket összességében értékelve a kérelmező részvételi jelentkezési szándéka a jelen közbeszerzési eljárásban reális lehetett, azaz kimutatható olyan egyéni és közvetlen érdeksérelme, amely az ügyfélképességét megalapozta.”⁵² Ebben a körben a bíróság szerint helyesen döntött a KDB a reális jelentkezési szándékról, amelyet a cégszűrt adatok, az ebben szereplő tevékenységi körök, a TEÁOR számok megfelelően alátámasztottak.⁵³

b) A második lényeges kérdés a kérelmező *gazdasági szereplő tevékenységi köreinek vizsgálata*. Az elvi kiindulópont a közvetlen jog-, illetve érdeksérelme, valamint a cél hiánya (a szerződéskötés lehetőségének elnyerése) lehet. Hiszen ha a kérelmező nem foglalkozik a közbeszerzési eljárás tárgyát képező tevékenységgel, akkor nyilván reális lehetősége sem lehet megfelelő ajánlatot tenni és nyertes ajánlattevővé válni. Ennek megfelelően szokott a joggyakorlatban az arra vonatkozó vizsgálat megjelenni, hogy a kérelmező „szakcégnek” tekintendő-e vagy sem.⁵⁴

Egy esetben az ajánlatkérő arra hivatkozott, hogy a kérelmező azért nem rendelkezik ügyfélképességgel, mert a cégkivonatában (cégnyilvántartásban) nem szerepel az a TEÁOR-szám, amely a közbeszerzési eljárás tárgyához kapcsolódó tevékenység végzését jelöli. A KDB a következőket fogalmazta meg: „A társasági szerződésben meg kell határozni a gazdasági társaság fő tevékenységét és azon tevékenységeket, amelyeket a társaság cégjegyzékben feltüntetni kíván. Ebből a megfogalmazásból egyértelmű, hogy a törvény nem teszi kötelezővé, hogy egy adott gazdasági társaság minden egyes tevékenységet fel kell, hogy tüntessen a *cégnyilvántartásban*, amelyet végez, vagy végezni kíván.”⁵⁵ (A kérelmező az eljárást megindító ajánlati felhívást tá-

⁴⁹ A KDB D.403/17/2011. számú határozata.

⁵⁰ A Kúria Kfv.III.37.645/2012/4. számú ítélete.

⁵¹ A KDB D.271/20/2021. számú határozata, [96].

⁵² A Fővárosi Ítéletábrla 3.Kf.27.246/2011/3. számú ítélete.

⁵³ A Fővárosi Ítéletábrla 3.Kf.27.246/2011/3. számú ítélete.

⁵⁴ Ld. pl. a KDB D.345/22/2021. számú határozatát.

⁵⁵ A KDB D.86/8/2007. számú határozata.

madta arra hivatkozással, hogy túlzott mértékű referenciát követelt meg.)

Másik oldalról is meg lehet közelíteni a kérdést: önmagában elegendő-e az ügyfélképesség megállapításához az a körülmény, hogy a kérelmező a *cégnyilvántartás adatai* szerint végzi az adott tevékenységet? E kérdésre a következő válasz fogalmazható meg: „Állandósult a joggyakorlat abban is, hogy egy adott közbeszerzés vonatkozásában potenciális ajánlattevői minőség önmagában a cégkivonatban foglalt – a beszerzés tárgyával megegyező – tevékenységi körök alapján nem állapítható meg, a kérelmező által ténylegesen végzett tevékenységek és rendelkezésére álló erőforrások határozzák meg a felhívás vitatására vonatkozó közvetlen jogos érdeksérelem fennállását (D.800/2010., D.908/2010., D.144/2011. számú határozatok). Ezzel összefüggésben a Döntőbizottság a D.908/2010. számú határozatában azt is kimondta, hogy nem követelmény, hogy kizárólag már a korábbi évek során beszakosodott cégek vehetnek részt valamely közbeszerzési eljárásban, különösen nem abban az esetben, ha egyébként fennáll a lehetősége az erőforrások és a korábbi tevékenység alapján, hogy a tevékenységet, illetve annak egy részét az adott szervezet is elvégezhesse.”⁵⁶

Másképpen fogalmazva: „A Döntőbizottság következetes álláspontja szerint az ügyfélképesség fennállásához szükséges az is, hogy a kérelmező legyen érintett közvetlenül a tevékenysége által a közbeszerzés tárgyában és az ajánlatkérő által meghatározott jogsértő előírások akadályozzák a részvételi lehetőségét. A Döntőbizottság arra már több határozatában rámutatott, hogy önmagában a cégkivonatban feltüntetett tevékenységi körök, még abban az esetben sem elégségesek az ügyfélképesség alátámasztására, ha a beszerzés tárgyát képező tevékenységek feltüntetésre kerülnek.”⁵⁷ Továbbá az is megemlíthető, hogy „A Döntőbizottság álláspontja szerint nem alapos az a kérelmezői hivatkozás, amely alapján az ügyfélképességhez elegendő annak bizonyítása, hogy a kérelmező főtevékenysége, ezzel összefüggő bevételszerzése önmagában jogot biztosít a kérelmezői státuszhoz.”⁵⁸

A fentiekből következően megállapítható, hogy a kérelmező által ténylegesen végzett, valamint végezhető

tevékenységeknek elsődleges jelentőségük van. Egy esetben az ajánlatkérő biztosítási, egészségbiztosítási szolgáltatást kívánt beszerezni, melynek részét képezték különböző szűrővizsgálatok is. Az ajánlatkérő kifejezetten előírta, hogy ajánlattevők kizárólag biztosítási tevékenységet végzők – a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) szerinti biztosítók – lehetnek, az alkalmassági követelményeket is ennek megfelelően határozta meg. A KDB megállapította a kérelmező ügyfélképességének hiányát az alábbiak szerint: „Az ajánlatkérő által beszerezni kívánt komplex szolgáltatás nyújtására megfelelő engedélyekkel rendelkező szolgáltató képes, ehhez képest a kérelmező által végezhető tevékenység nyújtása a szolgáltatás egy részére terjed ki. Ezt támasztja alá a kérelmező tevékenységi köreit és főtevékenységét tartalmazó cégkivonata, melyből megállapíthatóan a kérelmező egészségügyi szolgáltatás végzésére jogosult, biztosítási, egészségbiztosítási tevékenységet azonban nem végezhet. A Döntőbizottság megállapította, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem vonható le következtetés a kérelmezőnek a közbeszerzési eljárás tárgya tekintetében fennálló ügyfélképességére, a Bit. 41. § (1) bekezdése szerinti biztosítási tevékenység végzésére való jogosultságot, erre utaló adatot, tényt a kérelmező a Döntőbizottság felhívására sem tudott igazolni. Tekintettel arra, hogy a kérelmező az ajánlatkérő által megkívánt valamennyi tevékenység végzésére nem jogosult, csupán részfeladat ellátására alkalmas, a közbeszerzés tárgya tekintetében jogi érdeke sem igazolható, így annak sérelme, vagy veszélyeztetése sem állapítható meg.” Ezzel az esettel kapcsolatban az is megjegyezhető, hogy a kérelmező a kérelmében rögzítette azon álláspontját is, hogy az ajánlatkérő tárgymeghatározása az adóelkerülést szolgálta. A KDB szerint azonban „[n]em vehető figyelembe az ajánlatkérő esetleges adóelkerülést célzó magatartása, annak vizsgálata nem

⁵⁶ A KDB D.267/19/2011. számú határozata.

⁵⁷ A KDB D.485/15/2012. számú végzése.

⁵⁸ A KDB D.399/28/2011. számú határozata.

tartozik a Döntőbizottság hatáskörébe.”⁵⁹ Annak azonban nincs jelentősége, hogy a kérelmező *mióta végzi a tevékenységét*. „A Döntőbizottság a fentiekben már rögzítette, hogy a kérelmező orvostechikai eszközök forgalmazásával foglalkozó cég, annak pedig a Kbt. rendszerében *nincs jogi relevanciája*, hogy ezen tevékenységét *hány éve vette fel a tevékenységi körébe*.”⁶⁰ Támpont lehet az is, ha a kérelmező az ajánlatkérő korábbi hasonló tárgyú eljárásaiban már részt vett: „Tekintettel arra, hogy a kérelmező ajánlatkérő korábbi hasonló tárgyú közbeszerzési eljárásaiban ajánlattevő volt, így tevékenységi körére is tekintettel, érdekeltsége megállapítható.”⁶¹ Továbbá az is megalapozza az ügyfélképességet, ha rendszeresen indul hasonló tárgyú közbeszerzési eljárásokon a kérelmező, így megállapították, „[h]ogy a kérelmező valós szerződéskötési szándéka fennáll, mivel rendszeres résztvevője az azonos tervezési szerződéses feltételekkel megindított közbeszerzési eljárásoknak és tevékenységi köre kiterjed a jelen közbeszerzés tárgyának a teljesítésére.”⁶²

Ha azonban a kérelmező maga is forgalmazza a kifogásolt *eszközt*, illetve azt *csak bizonyos célokra ajánlja meg*, akkor már az ügyfélképessége hiányozhat: „A tárgyi közbeszerzési eljárásban a kérelmező úgy nyilatkozott, hogy előhívó reagensekre nyílt rendszerű IHC festő automatát forgalmaz, azonban azt kizárólag kutatási célokra ajánlja meg, diagnosztikai célokra nem. A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmezőnek nem áll fenn jogos érdeke a jogorvoslati kérelem előterjesztéséhez, mivel maga is forgalmaz a kifogásolt tulajdonsággal rendelkező gépet. A kérelmezőt nem az ajánlatkérő előírása, hanem *a saját döntése akadályozhatta volna* abban, hogy ajánlatot nyújtson be a tárgyi eljárásban. Az ajánlatkérő ajánlati felhívásban és dokumentációban foglalt előírásait a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre tekintettel vizsgálhatja meg a Döntőbizottság, az ajánlattevők saját döntése nem lehet a jogszerűség viszonyítási alapja.”⁶³

c) Némely esetben *nem adnak elegendő támpontot a formális tevékenységi körök*, hiszen műszaki részletkérdések is felmerülhetnek a forgalmazott termékekhez kapcsolódóan. Egy esetben az eljárás tárgya „Immunhematológiai (vércsoport szerológiai) automata készülékek beszerzése” volt, és az ajánlatkérő szerint az ügyfélképesség azért hiányzott, mert a kérelmező nem rendelkezett a közbeszerzés tárgya szerinti teljes automata készülékkel, tekintettel arra, hogy az általa forgalmazott termékek között kizárólag félautomata készülékek szerepelnek. Ebből adódóan a vitatott műszaki paraméterek esetleges megváltoztatását követően sem tudna érvényes ajánlatot tenni. A KDB azonban nem fogadta el ezt a hivatkozást: „A jelen ügyben a közbeszerzési eljárás tárgya automata készülékek beszerzése volt. A kérelmező többek között közbeszerzés tárgya szerinti immunhematológiai készülékek forgalmazásával foglalkozó gazdasági szereplő. Tekintettel arra, hogy ezt a tényt az ajánlatkérő sem vitatta, a Döntőbizottság rögzíti, hogy a kérelmezőnek a közbeszerzési eljárás tárgya vonatkozásában az érdekeltsége megállapítható.”⁶⁴

d) Önmagában nem alapozza meg az ügyfélképességet, ha a *műszaki leírás* folytán az ajánlattevő csak költségesebb megoldást tud megajánlani. „A Döntőbizottság kiemeli, hogy e körben következetes a döntőbizottsági gyakorlat, hogy az ügyfélképességet kifejezetten megalapozza az, ha az ajánlatkérői vitatott jogsértő előírások akadályozzák meg a kérelmezőket a közbeszerzési eljárásban való részvételben. [...] A Döntőbizottság álláspontja szerint az első kérelmi elem vonatkozásában nem állapítható meg a kérelmező ügyfélképessége, tekintettel arra, hogy nincs elzárva a hivatkozott műszaki előírások következtében attól, hogy ajánlatot nyújtson be. A kérelmező hivatkozása, mely az ügyfélképességét, illetve a jogsértést magát is abban látta, hogy a kérelmező által hivatkozott műszaki paramétereket kielégítő műszaki megoldás tekintetében

⁵⁹ A KDB D.737/9/2016. számú végzése. A döntést jogorvoslattal támadták.

⁶⁰ A KDB D.530/16/2017. számú határozata, [51]. A döntést keresettel támadták.

⁶¹ A KDB D.340/11/2018. számú határozata, [24]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.943/2018/18.számú ítéletét.

⁶² A KDB D.271/20/2021. számú végzése, [91].

⁶³ A KDB D.532/18/2017. számú határozata, [19]–[20].

⁶⁴ A KDB D.498/18/2017. számú határozata, [30].

kérelmező költségesebb megoldást tud csak megajánlani, közgazdasági kérdés.”⁶⁵

Az ügyfélképesség megítélése szempontjából alapvető jelentőségű kérdés, hogy *valóban elzárja-e a vitatott előírás a kérelmezőt az ajánlattételtől* vagy sem. „A második-harmadik-negyedik kérelmi elemeknél a kérelmező alapvetően azt állította, hogy a vitatott előírások azért zárják el őt az ajánlattételtől, mert legalább 100 mm-es fókusz távolságú, girosztabilizált platformon működő nagy formátumú kamerarendszert tesznek szükségessé és ezzel ő nem rendelkezik, annak beszerzése, akár bérleti jogviszony keretében is, több százmillió forinttal emelné az ajánlati árát, mindezt az ajánlatkérő vitatta, de érdemben nem cáfolta. A Döntőbizottság álláspontja szerint a második-harmadik-negyedik kérelmi elemek esetében a kérelmező ügyfélképessége fennáll, tekintettel arra, hogy a készülékek beszerzése, bérlete az azzal nem rendelkező gazdasági szereplő részére valóban olyan, jelentős többletköltséget jelenthet, amely az ajánlattételtől elzárja őt. Az ötödik kérelmi elem esetében ugyanakkor a kérelmező ügyfélképessége körében kizárólag azzal érvelt, hogy a kiértékelés légifelvelelek útján történő elvégzése azért nem megfelelő, mert a LIDAR-technológia is alkalmas ezen feladat elvégzésére. A kérelmező a jogorvoslati eljárás során nem igazolta, hogy miért nem képes a légifelvelelek alapján történő kiértékelésre vonatkozó előírás alapján ajánlattételre, az mely módon akadályozza őt az ajánlattételben, ezért a Döntőbizottság az ügyfélképességet e körben nem látta megállapíthatónak.”⁶⁶

e) Az ajánlattétel időszakában a *becsült értékhez* kapcsolódóan is merülhetnek fel jogviták, így érdemes megemlíteni azt az esetet is, amikor a kérelmező azt sérelmezte, hogy az ajánlatkérő nem közölte a becsült értéket az eljárást megindító felhívásban, és emiatt nem tud megfelelő ajánlatot tenni. A KDB – az előírtak szerint – közölte a kérelmezővel a becsült értéket a hiánypótlási felhívásában. Mivel ennél fogva a kérelmező megismerte azt, így közvetlen érdeksérelem már nem állt fenn, hiszen „Akkor van az egyéb érdekeltnek lehetősége joghatályos kérelem előterjesztésére, ha az ajánlatkérő döntése, eljárása, mulasztása

jogát vagy jogos érdekét sérti vagy veszélyezteti. Jelen esetben azonban ilyen közvetlen érdeksérelem nem állt fenn, hiszen az ajánlatkérő által megállapított becsült értéket a kérelmező már megismerte, így nincs helye a kérelem érdemben való elbírálásának. A kérelmező által felvetett jogszerű szerződés-kötési helyzet kialakulása pedig olyan közvetett és eshetőleges következmény, amelynek biztosítása semmiképpen sem egyéb érdekelti pozícióban lévő kérelmező feladata.”⁶⁷

f) Arra is említhető példa, hogy a *kérelmező benyújtja a jogorvoslati kérelmét, majd ezt követően mégis ajánlatot tesz*. A kérdés az, hogy ez megszüntetheti-e az ügyfélképességet? A KDB szerint „[ö]nmagában az ajánlat benyújtása a jogorvoslati kérelem előterjesztését követően nem támasztja alá, hogy ajánlatkérő előírása jogszerű, és nem sérti a kérelmező jogát vagy jogos érdekét az ajánlatkérő a részekben meghatározott tárgy együttes beszerzése, és az alkalmasság igazolásának módja. Mindezek csak egy érdemi vizsgálattal állapíthatók meg. [...] További észrevétellel, irattal az ajánlatkérő nem vitatta a kérelmező ügyfélképességét. Erre figyelemmel a Döntőbizottság érdemben vizsgálta a jogorvoslati kérelmet.”⁶⁸

Ugyancsak megállapította a KDB azon kérelmező ügyfélképességét, aki az alkalmassági követelményt kívánta vitatni, viszont ajánlatot tett, de az ajánlatában jelezte, hogy a vitatott követelménynek nem tud megfelelni oly módon, hogy az egységes európai közbeszerzési dokumentum IV. részében úgy nyilatkozott, hogy nem felel meg valamennyi előírt kiválasztási szempontnak. A KDB szerint „[a] kérelmező ügyfélképessége fennáll, mert bár a sérelmezett alkalmassági követelmények ellenére ajánlatot tett, ugyanakkor az ajánlatában is jelezte, hogy a vitatott alkalmassági követelményeknek nem tud megfelelni. Ebből kifolyólag az ügyfélképességhez szükséges közvetlen érdekeltsége fennállt, mert a vitatott követelmények akadályozták meg abban, hogy érvényes ajánlatot nyújtson be. A Döntőbizottság álláspontja szerint annak nincs jelentősége, hogy az ajánlat más okból kifolyólag is érvénytelen lett, hisz a jogorvoslati kérelemmel összefüggésben kizárólag a sérelmezett követelmények vonatkozásában vizsgálhat-

⁶⁵ A KDB D.264/28/2017. számú határozata.

⁶⁶ A KDB D.114/29/2024. számú határozata, [42].

⁶⁷ A KDB D.776/6/2015. számú végzése.

⁶⁸ A KDB D.530/16/2017. számú határozata, [51]. A határozatot keresettel támadták.

ta az ügyfélképeség fennálltát.”⁶⁹ Vagyis a kérelmező „[...] később tett érvénytelenné nyilvánított ajánlatának az ügyfélképeség szempontjából nincs relevanciája”, ennek megfelelően „a kérelmét a Döntőbizottság érdemben vizsgálta.”⁷⁰ Ha viszont az ajánlattevő képes az ajánlattételre, és a Kbt. 66. § (2) bekezdése alapján csatolandó nyilatkozatban ki is jelenti a feltételek elfogadását, akkor az ügyfélképeség hiánya megállapítható: „Tekintettel arra, hogy a kérelmező ajánlatában kifejezetten elfogadta a felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban foglalt feltételeket és meg tudta tenni az ajánlatát az opcionális tételként meghatározott műteti fogyóanyagok esetében is, a Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező esetében közvetlen jogvagy érdeksérelem nem mutatható ki.”⁷¹

Az ajánlattétel azonban nem követelhető meg az EUB álláspontja szerint a jogorvoslat igénybevételéhez. Úgy fogalmaztak, hogy „Abban az esetben azonban, ha valamely vállalkozás azért nem nyújtott be ajánlatot, mert a közbeszerzési eljárással kapcsolatos dokumentumokban vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban olyan állítólagosan hátrányosan megkülönböztető előírások szerepeltek, amelyek konkrétan megakadályozták abban, hogy képes legyen valamennyi kért szolgáltatás nyújtására, túlzott lenne annak megkövetelése, hogy azt megelőzően, hogy ezen előírásokkal szemben igénybe vehetné a 89/665 irányelvben szereplő jogorvoslati eljárásokat, nyújtson be ajánlatot a szóban forgó közbeszerzési eljárás keretében, noha az említett előírások miatt nincs esélye e szerződés odaítélésének elnyerésére.”⁷² Ennek megfelelően „[a]z ajánlattételi felhívás, a dokumentáció, illetve a kiegészítő tájékoztatás jogszerűségének vitatásához szükséges ügyfélképeség fennállásának nem feltétele az, hogy a kérelmező az ajánlatot az eljárásban benyújtsa figyelemmel arra, hogy éppen az ajánlattételi felhívás

sérelmezett feltételrendszere az, ami a kérelmezőnek az eljárásban való részvételét kizárja.”⁷³

g) A gazdasági szereplőknek arra is van lehetőségük, hogy az értékelési szempontokra vonatkozó ajánlatkérői előírásokat kifogásolják. Alapvető kiindulópont azonban, hogy „A bírálati részszerzőpontokat ajánlatkérő saját belátása szerint, igényeihez igazodva, szabadon határozhatja meg, ebben a jogában az alapvető rendelkezések korlátozzák és a Kbt. [...] rendelkezései. A Döntőbizottság vizsgálata a jogszabályi feltételek teljesülésére szorítkozhat, nem vizsgálhatja az ajánlatkérői szempontok célszerűségét.”⁷⁴ A „célszerűséggel” egy tekintet alá esik az „indokoltság” vizsgálata is: „[ö]nmagában az, hogy egy értékelési szempont indokolt vagy indokolatlan nem von maga után a Kbt. szabályaiban meghatározott érvénytelenséget, feltéve, ha megfelel a Kbt. 76. § (6) bekezdésében foglaltaknak.”⁷⁵

Másfelől az ügyfélképeség értelemszerűen az, amely behatárolja az érdekérvényesítés lehetőségeit eljárási oldalról nézve. Vannak olyan helyzetek, amikor a kérelmezőnek az állna az érdekében, hogy „[n]e kerüljön előírásra a vitatott értékelési részszerzőpont, mert az gátolja őt a versenyképes ajánlattételben. A kérelmezőnek a jogérvényesítésre irányuló tevékenysége körében tehát egyértelműen az jelentett motivációt, hogy versenyképes ajánlatot legyen képes adni a tárgyi közbeszerzésben, amelyben őt állítása szerint akadályozta a szóban forgó feltétel.”⁷⁶ Megállapítható volt az ügyfélképeség ebben az esetben: „Ebben a tekintetben a jelen ügyben az bír jelentőséggel, hogy a jogorvoslati kérelem benyújtására az ajánlattételt megelőzően került sor, a kérelmező nem tett ajánlatot, bár állította, hogy mint az érintett termékek piacán működő gazdasági szereplő, a vitatott előírás hiányában képes lenne ver-

⁶⁹ A KDB D.340/11/2018. számú határozata, [13], [26]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.943/2018/18. számú ítéletét.

⁷⁰ A KDB D.819/14/2015. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.050/2016/12. számú ítéletét, amelyet hatályában fenntartott a Kúria Kfv.III.37.851/2016/4. számú ítélete.

⁷¹ A KDB D.471/20/2024. számú végzése, [53], [56].

⁷² Az EUB C-328/17. számú ügyben hozott ítélete, ECLI:EU:C:2018:958, [47].

⁷³ A KDB D.430/12/2008. számú határozata.

⁷⁴ A KDB D.698/8/2007. számú határozata.

⁷⁵ A KDB D.781/12/2016. számú határozata.

⁷⁶ A KDB D.567/17/2023. számú határozata, [19].

senyképes ajánlatot benyújtani és erre is törekszik. [...] az ügyfélképeség körében a joggyakorlat valós és a jogsértéssel közvetlen oksági kapcsolatban álló érdeksérelemnek tekinti azt a jogsértést, amely a közbeszerzés elnyerése érdekében erőfeszítéseket kifejtő ajánlattevő ezen tevékenységét akadályozhatja, jelen esetben pedig az értékelési részszerzőpont vitatott előírása és súlyszáma a Döntőbizottság szerint is a kérelmező tekintetében ilyen hatást fejt ki.”⁷⁷

Egy másik esetben a kérelmező az értékelési szempontokra vonatkozó előírások jogszerűségének kifogásolását arra alapította, hogy azok nem biztosítanak valódi versenyt. Megállapították, hogy „[a] jogorvoslati kérelem és a kérelmező nyilatkozatai következetesen hangsúlyozták, hogy az ajánlatkérő által meghatározott valamennyi értékelési részszerzőpont kapcsolódik a beszerzés tárgyához, azok tényleges relevanciával bírnak, nem eltúlzott mértékben kerültek meghatározásra és külön-külön jogszerűen kerültek megfogalmazásra.” Emellett rámutatott arra is a kérelmező, hogy ilyen ajánlatkérői előírások mellett – akárcsak az ajánlatkérő előző közbeszerzési eljárásában – pontszámegyenlőség fog kialakulni, amelyet közjegyzői sorsolással lehet csak megoldani, így a szerencse fog dönteni. Ezért a kérelmezői álláspont szerint mindent meg kell tenni a valódi verseny biztosítása érdekében. A KDB megvizsgálta a közbeszerzés tárgya szerinti piac jellemzőit is röviden, és végül az ügyfélképeség hiányát állapította meg: „A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező helyzetét nem segíti elő az élesebb verseny a részvételi jelentkezők között, azzal nem kerül előnyösebb helyzetbe a szerződés elnyerése érdekében. A Döntőbizottság álláspontja szerint a Kbt. rendelkezéseiből az következik, hogy az ajánlatkérő kötelessége a lehetőség szerint minél szélesebb körű verseny megvalósítása, azonban figyelemmel arra, hogy a beszerzés tárgya szűk piacon valósul meg és valamennyi potenciális gazdasági szereplő részt vesz a közbeszerzési eljárásban, az értékelési szempontrendszer a versenyt nem szélesítheti. A kérelmező nem jelölt meg megsértett jogszabályi rendelkezést és a Kbt. sem tartalmaz olyan konkrét normaszöveget, amely szerint az ajánlatkérő kötele-

zettsége, hogy mindent megtegyen a közjegyzői sorsolás elkerülésére. [...] Mindezekből következően a kérelmezőnek nem fűződik közvetlen jogos érdeke a jogorvoslati kérelme érdemi vizsgálatához, ugyanis a jogsértés megállapítása esetén sem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, nem lehet nagyobb esélye a szerződés elnyerésére. Ennek hiányában azonban olyan közvetett érdekelttség valósul meg, amely nem alapozza meg a közvetlen érdeksérelem fennállását.”⁷⁸

Akárcsak az alkalmassági követelmények körében, az értékelési szempontokra vonatkozó ajánlatkérői előírások kapcsán is alapvető kiindulópont, hogy „A Döntőbizottság és a bíróság következetes joggyakorlata alapján a felhívás jogsértő rendelkezésével kapcsolatban csak és kizárólag abban az esetben áll fenn az ajánlattevőnek a jogos érdeke, ha az adott rendelkezést nem tudja teljesíteni.”⁷⁹

Az értékelési szempontokra vonatkozó előírások kifogásolása kapcsán is felmerülhet az a kérdés, hogy az időközben megvalósult ajánlattétel hogyan érintheti az ügyfélképeséget, még úgy is, ha az ajánlat a részszerzőpontokra értékelhetetlen vállalásokat tartalmaz. Egy esetben a kérelmező olyan speciális szakemberre vonatkozó értékelési szempont jogszerűségét kifogásolta, akivel kapcsolatban nagyon ritka szakmai többlettapasztalat meglétét írták elő. Az ajánlatát azonban benyújtotta. A KDB az ügyfélképeség fennállását állapította meg az alábbiak szerint: „A kérelmező kérelmében az ajánlatkérő felhívásának jogsértő jellegét állította több okból, de az ajánlattételi határidőre ajánlatot nyújtott be 1,-Ft-os ajánlati árral, valamint a 2., 4. és 5. értékelési szempontra „nem” / „0” vállalást tett. [...] A Döntőbizottság megállapította, hogy bár a kérelmező a közbeszerzési eljárásban ajánlatot nyújtott be, de a vitatott előírások kapcsán az ajánlata nem értékelhető, azaz nemleges vagy 0 megajánlást tett, azaz nem tudott a vélelmezett jogsértő szempontokra pontszámot elérő vállalást tenni, így a jogos érdeke fennáll a kérelem előterjesztése kapcsán.”⁸⁰

Vannak helyzetek, amikor az értékelésre vonatkozó előírások vitatásának lehetőségétől az zárja el a kérelmezőt,

⁷⁷ A KDB D.567/17/2023. számú határozata, [19].

⁷⁸ A KDB D.395/14/2022. számú végzése [47]–[49], [52].

⁷⁹ A KDB D.201/18/2021. számú határozata, [154].

⁸⁰ A KDB D.201/18/2021. számú határozata, [152], [155].

hogya a műszaki leírás jogellenes versenykorlátozó jellegét nem tudta megállapítani, a vonatkozó kérelmi elemet elutasították, ennél fogva már érdeke sem fűződhet ahhoz, hogy az értékelés körében megfogalmazott ajánlatkérői rendelkezéseket kifogásolja. A következőképpen fogalmazták meg mindezt egy határozatban: „A Döntőbizottság álláspontja szerint az első kérelmi elem elutasítására tekintettel nem áll fenn a kérelmező ügyfélképessége a második-harmadik kérelmi elemeket érintően. A két kérelmi elem az értékelési szempontrendszer szerint kifogásolja, és a kérelmező ügyfélképessége körében úgy nyilatkozott, hogy a vitatott műszaki követelmény miatt (direkt hajtás) nem képes a közbeszerzési eljárásban részt venni. Ügyfélképességét arra alapította tehát, hogy ajánlatot nem képes benyújtani, arra, hogy az értékelési szempontok között szereplő két előírás pontosan miért akadályozza az ajánlattételben, nem tért ki. Ajánlatot egyébként nem is nyújtott be, amely alátámasztja állítását, ugyanakkor fentebb megállapításra került, hogy az ajánlattételben öt akadályozó, direkt hajtásra vonatkozó követelmény nem ütközik a Kbt. 58. § (3) bekezdésébe. Figyelemmel arra, hogy a tárgyi közbeszerzésben ajánlatot tenni nem képes a kérelmező azért, mert egy műszaki követelménynek nem felelnek meg a termékei, közvetlen jogi érdeke hiányzik az értékelési részszerzőpontokban szerelő további feltételek vitatására. A kérelmezőnek ugyanis nincs reális esélye a közbeszerzés elnyerésére.”⁸¹

h) Az ajánlatkérő kötelezettsége, hogy az ajánlattételhez szükséges adatokat a gazdasági szereplők rendelkezésére bocsássa. Így nem hivatkozhatott arra eredményesen az ajánlatkérő a jogorvoslati eljárásban, hogy a kérelmező az automaták korábbi üzemeltetőjeként rendelkezhet azon adatokkal, amelyek hiányát az eljárásban állította. A KDB szerint „[a]z ajánlatkérő kötelezettsége a felhívásban minden olyan adat, tény megadása, mely elősegíti az ajánlattevőket abban, hogy megfelelő ajánlatot nyújtsanak be. Ezen kötelezettség nem teljesíthető azáltal, hogy olyan ajánlattevők jelentkeznek, akik már ezen ismeret birtokában vannak. [...] Az a tény, hogy egy ajánlattevő üzemeltet egy automatát, nem jelenti azt, hogy ezen automata kapcsán rendelkezik olyan konkrét méretekkel, amik ahhoz kellene, hogy az automata felújítása milyen költséggel jár.” Azt is megállapították

továbbá, hogy a kifogásolt adatok egyébként sem állhattak az ajánlattevők rendelkezésére teljes körűen.⁸²

i) A közbeszerzési dokumentumok módosítása kapcsán is vizsgálni kell az ügyfélképesség kérdését, hiszen elképzelhető, hogy a módosítás már olyan jog- és érdeksérelmet idéz elő, amely lehetővé teszi a kérelem benyújtását és a Kbt. 55. § (6) bekezdése szerinti vizsgálatot. Egy esetben az ajánlatkérő lecsökkentette a beszerzés mennyiségét (115 db kórházi ágyról 95 darabra, és opciós mennyiséget vezetett be), műszaki paraméterre (magasságállítás maximuma) vonatkozó értékelési szempontot is módosított, továbbá a teljesítési határidőre vonatkozó rendelkezéseket is megváltoztatta. A kérelmező ezeket a módosításokat, valamint azt is kifogásolta, hogy nem állt elegendő idő rendelkezésre az ajánlat összeállításához. A KDB részben megállapította az ügyfélképességet, részben pedig nem. A mennyiség csökkentése, az opciós lehetőség bevezetése, valamint a teljesítési határidő módosítása azért okoztak érdeksérelmet a kérelmező számára, mert már megállapodott egy kedvezményes árban a beszerzésre kerülő termék gyártójával, és ajánlati árát ennek alapján számította ki. A módosítások következtében azonban úgy változtak meg a teljesítési feltételek, hogy ezzel a kérelmező elesett a gyártó által adott, kérelmező által a jogorvoslati eljárás során ismerttetett, de részleteiben üzleti titokként kezelni kért kedvezményektől. Az ajánlattétel céljából a gyártóval folytatott ajánlatkérés, és végül a főbb szállítási feltételekről való megegyezés az ügyfélképességet megalapozta, mert a vélt jogsértés és a veszélyeztetett érdek közötti ok-okozati összefüggés fennállt. A műszaki paraméter megváltoztatása kapcsán a kérelmező arra hivatkozott, hogy olyan új feltételek álltak be, amelyeknek való megfelelést a kérelmezőnek ellenőriznie kellett ahhoz, hogy ajánlatot tudjon benyújtani, és erre nem állt elégséges időtartam rendelkezésre a módosított ajánlattételi határidőre tekintettel. Elfogadta a KDB „[a] kérelmező ügyfélképességét érintő előadását: amennyiben a kérelmező álláspontja az, hogy a jogsértés abban áll, hogy a közbeszerzési feltételei lényegesen megváltoztak, mindez az ajánlatadás alapján szolgáló ajánlati ár, illetve a megajánlott termék feltételeinek újragondolását jelentheti a számára. Egyrészt a már kialakult piaci pozíciója úgy is megváltoz-

⁸¹ A KDB D.422/18/2024. számú határozata, [40].

⁸² A KDB D.345/22/2021. számú határozata, [116]–[117].

hat, hogy más termékkel kell a közbeszerzési eljárásban megjelennie, mindez pedig változtathat az ajánlati ár-képzési módszerén is. Mindezzel együtt, amennyiben feltehető, hogy a megajánlott termék, vagy az ajánlati ár változhat, a kérelmező számára fontos kérdés lehet, hogy mennyi idő áll rendelkezésére ahhoz, hogy az ajánlatadás feltételeit átgondolja, módosítsa.” Viszont hiányzott az ügyfélképesség az arra vonatkozó kérelmi elem kapcsán, amely arra vonatkozott, hogy az ajánlatkérő az egyik kiegészítő tájékoztatás megadását követően nem módosította az ajánlattételi határidőt. A kérelmező az említett érvekre hivatkozott az ügyfélképesség körében (az ajánlatadás feltételei módosultak, és nem állt rendelkezésére elégséges időtartam a korrekt ajánlat összeállításához). A KDB szerint az ajánlatadás feltételei (a műszaki követelmények) nem módosultak a kiegészítő tájékoztatás eredményeként, ezért a kérelmezőnek a kiegészítő tájékoztatásban megfogalmazott válasz miatt nem kellett átgondolnia, hogy terméke megfelel-e az ajánlatkérői elvárásoknak, ebből eredően nem merült fel, hogy az eddig esetleg megajánlott termék helyett másikat keressen, vagy ajánlati ára képzését megváltoztassa. A válaszadás nem eredményezte azt, hogy a kérelmezőnek több időre lett volna szüksége az ajánlata összeállításához: az említett vélt jogsértés és a kérelmező érdeksérleme között az ok-okozati összefüggés nem állt fenn.⁸³

j) Megemlíthető az *előzetes piaci konzultáció* (EPK) jelentősége is. Vannak esetek, amikor kötelező az EPK alkalmazása,⁸⁴ jogalkotói kötelezés hiányában azonban az ajánlatkérő döntésétől függ, hogy alkalmazza-e a közbeszerzési eljárás előkészítése körében ezt a lehetőséget vagy sem. E jogintézmény célja egyébként, hogy „[a]z ajánlatkérő és az érdekelt gazdasági szereplők között egyfajta előzetes információcsere következzen be a konzultáció keretében, az összetettebb beszerzési konstrukciók esetén kifejezetten hasznos az előzetes konzultáció alkalmazása, továbbá ajánlatkérők behatóbb ismereteket szerezzenek az érintett piac működéséről, feltérképezzék a sajátos igényeik kielégítésére szolgáló termékek körét, különösen hasznos lehet a

szakemberekkel vagy más, a piacról aktuális ismeretekkel rendelkező szereplőkkel folytatott párbeszéd.”⁸⁵

A kérdés az, hogy ha az ajánlatkérő alkalmazott EPK-t, és abban a kérelmező részt vett, viszont észrevétel nem tett a műszaki leírás versenykorlátozó jellege kapcsán, akkor az érinti-e az ügyfélképességet a közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslati eljárásban? Az ajánlatkérő egy ilyen esetben az ügyfélképesség hiányával érvelt, hiszen a kérelmező az EPK során nem kifogásolta a konkrét előírást (a direkt hajtáslánc megkövetelését). Ezzel szemben „A kérelmező ügyfélképessége körében kifejtette, hogy földmunkagépek forgalmazásával, szervizelésével, bérbeadásával és alkatrészek értékesítésével foglalkozik, és kifejezetten a direkt hajtáslánccra vonatkozó előírás miatt sem tud ajánlatot benyújtani, terméke nem felel meg a műszaki követelményeknek, továbbá az előírás szerint versenykorlátozó, rendkívül kevés azon termékek köre, amelyek egyáltalán részt vehetnek a közbeszerzésben.” A KDB szerint az ügyfélképesség fennállt: „A Döntőbizottság megállapította, hogy sem a normaszöveg, sem a joggyakorlat nem tekinti egyértelműen az ügyfélképesség hiányának azon esetkört, amikor egy korábbi információ alapján – jelen esetben az EPK-k során – a kérelmezőnek lett volna lehetősége egy előírás versenykorlátozó jellegét vitatni, de nem tette. A normaszövegből és a joggyakorlatból, különösen a fentiekben ismertetett bírósági ítéletekből az következik, hogy a jogorvoslati kérelemnek az adott közbeszerzéssel fennálló kapcsolatát kell vizsgálni és azt, hogy a vélt jogsértés milyen hatással van a kérelmezőre. A jelen esetben megállapítható, hogy a kérelmező nem az EPK-kban való részvételi lehetősége hiányát kifogásolja, nem az EPK-kban történő részvételét akadályozta a direkt hajtásra vonatkozó előírás, hanem a tárgyi közbeszerzésben szeretne ajánlatot benyújtani, annak elnyerésére törekszik, és így a vitatott előírás valójában ebben akadályozza őt. Fentiekből következően a Döntőbizottság szerint a jogorvoslati kérelem első kérelmi eleme körében vitatott előírás és a kérelmező jogi érdeke közötti oksági kapcsolat fennáll, mert a vélt jogsértés vizsgálatára így konkrétan abban a

⁸³ A KDB D.160/16/2019. számú határozata, [42]–[47].

⁸⁴ Ld. az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 1-4. §-ait. A törvényi szabályozásról ld. a Kbt. 28. § (4)–(6) bekezdését.

⁸⁵ A KDB D.345/22/2017. számú határozata.

közbeszerzésben kerül sor, amelynek elnyerése érdekében a kérelmező tényleges lépéseket tesz.”⁸⁶

k) Végül lényeges az is, hogy egy „újabb közbeszerzési eljáráshoz fűződő közvetlen jogos érdek az újabb közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódóan teremt közvetlen jogos érdeket.” Vagyis ügyfélképesség hiányát állapította meg a KDB egy olyan esetben, amikor az ajánlattevő az ajánlattételi határidő lejártának napján nyújtotta be a jogorvoslati kérelmét a közbeszerzési dokumentumok több elemének vitatása céljából. A kérelmező nem tett ajánlatot, az ajánlatkérő pedig fedezethiány miatt az eljárást eredménytelenné nyilvánította időközben. „A kérelmező a közbeszerzési eljárás eredményét nem vitatta a jogorvoslati kérelmével, ebből következően a kérelmező az adott közbeszerzési eljárásban kedvezőbb helyzetbe nem kerülhet, nem lehet a közbeszerzési eljárás nyertes ajánlattevője, nem köthet szerződést az ajánlatkérő beszerzési igényének megvalósítására. [...] A kérelmezőnek az ajánlatkérő által indított újabb eljáráshoz fűződő közvetlen jogos érdeke a tárgyi jogorvoslati kérelem vonatkozásában nem teremt közvetlen jogos érdeket, ugyanis a Döntőbizottság által vizsgált eljárásban a kérelmező nem lehet a közbeszerzési eljárás nyertes ajánlattevője. Az újabb közbeszerzési eljáráshoz fűződő közvetlen jogos érdek az újabb közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódóan teremt közvetlen jogos érdeket.”⁸⁷ A jogorvoslati eljárás során két hivatkozott esetet egyébként nem találta a KDB alkalmazhatónak, mivel az egyik döntés (D.436/26/2023. számú végzés) tényállása „teljes mértékben eltérő” volt, mert a kérelmező abban az eljárásban ajánlatot tett, amelyet az ajánlatkérő érvénytelenné nyilvánított, és vitatta a nyertes ajánlat érvényességét és a saját ajánlat érvénytelenségét. A Fővárosi Törvényszék 103.K.704.121/2023/18. számú ítélete pedig a kérelmező ajánlata érvényességéhez kapcsolódóan állapította meg a kérelmező ügyfélképességének fennállását.⁸⁸

Az ajánlatkérői eljárási cselekmények vitatása a bíróságon, illetve a döntés időszakában

Meglehetősen gyakori az, hogy az ajánlatkérő érvénytelenné nyilvánító közbenső döntését, illetve az eljárást

lezáró döntését vitatják, de természetesen más döntések jogorvoslati eljárás tárgyává tételére is szükséges példákat említeni az ügyfélképesség szempontjából azt megelőzően, hogy az ajánlatok érvényességét, érvénytelenségét, illetve az eljárás eredményét érintő döntésekhez kapcsolódó joggyakorlat kerülne bemutatásra.

a) Elsőként említhető az a példa, amikor olyan hiánypótlási felhívás jogszerűségét kívánta a kérelmező vizsgáltatni, amelyet az ajánlatkérő már visszavont. „Felhívta emellett a Döntőbizottság a kérelmezőt [...] az ügyfélképessége igazolásaként annak megjelölésére, hogy az ajánlatkérő támadott döntése (a korábban kiadott hiánypótlás visszavonása) miben sérti közvetlenül a kérelmező jogát vagy jogos érdekét, illetőleg milyen Kbt-ben rögzített kötelezettségét szegte meg, vagy mulasztotta el az ajánlatkérő.” (A jogorvoslati kérelem tekintetében megállapított hiányokat egyébként a kérelmező nem pótolta.)⁸⁹

b) Tárgyalni kell tehát azt a kérdést is, hogy valamely eljárási cselekmény ajánlatkérői orvoslása hogyan érinti az ügyfélképesség helyzetét. Egy esetben a közbeszerzési eljárásban elektronikus árlejtést alkalmaztak, azt megvalósították, viszont nem a közbeszerzési dokumentumokban előírtak szerint (a szolgáltatói tájékoztatás szerint téves beállítás történt az ajánlatkérő részéről az elektronikus rendszerben). A kérelmező fontosnak tartotta, hogy az előírásokhoz igazítsa az ajánlattételi stratégiáját. Az ajánlatkérő megismételte az elektronikus árlejtést, amelyen kérelmező regisztrált, ajánlatot tett, és végül második helyezett lett. „A fentiekből következően a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő nem vitatottan egy rossz beállítás eredményeként olyan árlejtést folytatott be, mely nem az árlejtési felhívásban foglaltak szerint zajlott. Ezt követően döntött az ajánlatkérő akként, hogy az árlejtés Korm. rendelet szerinti eredménytelenné nyilvánításával új árlejtést ír ki, melyben az árlejtési kiírás szabályai maradéktalanul érvényesülnek [...] Megállapítható volt, hogy ezen árlejtés kiírásával és lebonyolításával az ajánlatkérő célja az volt, hogy a korábbi árlejtésben megvalósult hibákat orvosolja. Tényként az is megállapítható, hogy a kérelmező ezen árlejtés lebo-

⁸⁶ A KDB D.422/18/2024. számú határozata, [33].

⁸⁷ A KDB D.424/14/2024. számú végzése, [63], [66].

⁸⁸ A KDB D.424/14/2024. számú végzése, [64]-[65].

⁸⁹ A KDB D.177/3/2017. számú végzése.

nyolításával kapcsolatban jogorvoslással nem élt, a jogorvoslati kérelmét azon időpontban nyújtotta be, mikor a február 15-i árlejtés megtörtént. Mindezekből következően a kérelmezőnek nem fűződik közvetlen jogos érdeke a 2018. január 30-i árlejtés vitatásához és az árlejtés eredménytelensége megállapításához, hiszen a vélelmezett jogsértést az ajánlatkérő az eljárása során orvosolta.”⁹⁰

c) Az iratbetekintés megtagadására vonatkozó döntés megsemmisítése is kérhető. Fontos kiindulópont, hogy „A Kbt. nem szűkíti le az iratbetekintési jog gyakorlását azzal, hogy arra csak az összegezésben meghatározott helyezést elért ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők lennének jogosultak. A Kbt. 45. § (1) bekezdése az eljárásban való részvételhez köti az iratbetekintésre vonatkozó jogképességet.”⁹¹ Ha a gazdasági szereplő üzleti titokra vonatkozó közlést rögzített az ajánlatában, és az ajánlatkérő erre hivatkozással korlátozza egy másik ajánlattevő betekintési jogát, akkor ez ajánlatkérői döntésnek minősül, tehát – ha jogellenesen történt a korlátozás – megsemmisíthető. Az ajánlatkérői döntés megjelenési formája ilyen esetben az iratbetekintési jegyzőkönyv vonatkozó megállapítása lehet.⁹² Fontos, hogy „A Kbt. [meghatározza] a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosultak körét és az ügyfélképességük feltételeit. Az ajánlatkérő nem korlátozhatja és nem lehetetlenítheti el egy ügyfélképességgel rendelkező kérelmező jogorvoslati jogosultságát akképpen, hogy nem engedi a jogorvoslati kérelem alapjául szolgáló jogsértés tudomására jutását.”⁹³

Ha az ajánlatkérő jogsértő módon tagadja meg az iratbetekintés lehetőségét, akkor önmagában ez nem elegendő az ügyfélképesség megállapításához egy érvénytelen ajánlatot benyújtó kérelméhez kapcsolódóan. „A Döntőbizottság az irányadó joggyakorlat alapján arra a következtetésre jutott, hogy az érvénytelen ajánlatot benyújtó kérelmező ügyfélképessége a továbbiakban nem áll fenn az érdekelt iratbetekintését elutasító ajánlatkérői döntéssel szemben, mert az adott közbeszerzési eljárásban nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe

még abban az esetben sem, ha a jogorvoslati kérelme eléri célját. Ajánlata érvénytelenségére tekintettel részére az ajánlatkérő a keretmegállapodásos eljárás második részében ajánlattételi felhívást nem fog küldeni, az a cél pedig, hogy eléri az érdekelt ajánlatának érvénytelenségét az iratbetekintés során szerzett információk alapján, és ezzel a közbeszerzés eredménytelensége kerül megállapításra, a vonatkozó joggyakorlat alapján nem minősül a Kbt. 148. § (2) bekezdésének megfelelő közvetlen jogi érdeknek.”⁹⁴ Ugyancsak jelentősége van annak, hogy a rangsorban hol helyezkedik el a kérelmező, vitatta-e a sorban előtte álló valamennyi ajánlat érvényességét vagy sem. Ha nem, akkor az iratbetekintésre vonatkozó döntés megsemmisítésével sem kerülhetne kedvezőbb helyzetbe, legfeljebb az ajánlatkérőt köteleznék az iratbetekintés biztosítására, az összegezés megsemmisítésére nem kerülne sor, valamint nem nyílna újra az ajánlatok támadása vonatkozásában a jogorvoslati határidő.⁹⁵

Az üzleti titok és az iratbetekintés kapcsán megemlíthető az az eset, amikor a kérelmező azt kifogásolta, hogy a nyertes ajánlattevő utólag nyilvánította üzleti titokká az árazott költségvetését, és nem pedig az ajánlattétel körében. Miután azonban ezt megelőzően a korábbi iratbetekintés során, a felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint megtekinthette ezt a dokumentumot is, ezért a KDB az ügyfélképesség hiányát állapította meg: „A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező által állított jogsértés kapcsán, mivel a kérelmezőt ért közvetlen jogsérelmet nem adott elő (hiszen maga a kérdéses árazott költségvetést megismerhette), annak tekintetében ügyfélképessége hiányzik.”⁹⁶

d) Számtalan jogvita forrása az *aránytalanul alacsony arra vonatkozó indokoláskérés*, illetve annak elmaradása, valamint a benyújtott indokolások megfelelő bírálata, annak elfogadása, az érvénytelenné nyilvánítás, vagy éppen a további kiegészítő indokolás kérésének szükségessége. Egy esetben a KDB azért állapította meg az ügyfélképesség hiányát közvetettség fennállása és a kedvezőbb helyzetbe kerülés hiánya okán (kitérve a

⁹⁰ A KDB D.42/15/2018. számú végzése, [56]–[58].

⁹¹ A KDB D.562/17/2017. számú határozata, [27]–[28] A határozatot keresettel támadták.

⁹² Ld. a KDB D.239/15/2012. számú határozatát.

⁹³ A KDB D.239/15/2012. számú határozata.

⁹⁴ A KDB D.223/13/2021. számú határozata, [65].

⁹⁵ A KDB D.106/22/2023. számú végzése, [35].

⁹⁶ A KDB D.405/12/2024. számú határozata, [53].

közbeszerzési szerződések és a polgári jog egyes összefüggéseire, különösen a kérdésfeltevés jogára), mert a kérelmező az indokoláskérés tényét, és nem pedig a tartalmát vitatta, mégpedig kifejezetten a joggal való visszaélés tilalmára vonatkozó alapelv megsértését megjelölve utóbb a Kbt. 72. § (1) bekezdése helyett. „A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy adott esetben a kérelmező nem az áringoklás-kérés tartalmát vitatta, hanem pusztán az áringoklás-kérés tényét. A kérelmező úgy nyilatkozott a jogorvoslati eljárás során, hogy a Kbt. tételes jogi rendelkezése nem tiltja az ajánlatkérő számára az áringoklás-kérést, ezért jelölte meg a Kbt. alapelvi rendelkezését megsértett jogszabályi rendelkezésként. A Döntőbizottság utal a fent idézett, az Alkotmánybíróság 3241/2015. (XII. 8.) AB végzése [30] pontjára, amely szerint valamely jog gyakorlása és a jogok kimerítése önmagában nem valósít meg joggal való visszaélést. A Döntőbizottság álláspontja szerint ebből következően a kérelmező jogos érdekének sérelmét sem alapozhatja meg az a tény, hogy az ajánlatkérő áringoklást bocsátott ki a kérelmező és további öt ajánlattevő részére teljesen azonos tartalommal. A Döntőbizottság arra is kitér, hogy valamennyi ajánlattevőnek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy azonos mércével bírálja el az ajánlatkérő valamennyi ajánlattevő ajánlatát. A tényállásban foglaltak alapján megállapítható, hogy az ajánlatkérő 6 ajánlattevőtől kért áringoklást teljesen azonos tartalommal. Mindezekből következően a kérelmezőnek nem fűződik közvetlen jogos érdeke a jogorvoslati kérelme érdemi vizsgálatához, ugyanis az áringoklás-kérés tartalmi vizsgálata nélkül nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, nem lehet nagyobb esélye a szerződés elnyerésére.”⁹⁷

A KDB egyébként kifejezetten kérte a kérelmezőtől, hogy jelölje meg, „[a] Kbt. melyik rendelkezése tiltja meg, hogy az ajánlatkérő áringoklást kérjen az ajánlattevőktől, továbbá azt is, hogy a kérelmező számára milyen érdeksérelmet okozott az ajánlatkérő áringoklás-kérése.”⁹⁸ Ekkor „váltott át” a kérelmező az alapelvi sérelemre.

Megjegyezhető e megközelítéssel szemben, hogy egyébként fontos kérdés lehet, hogy valóban jogszerű-e az indokoláskérés ténye, például különböző, a szerződés tárgyára, a becsült értékre és az ajánlati árak egymáshoz való viszonyára tekintettel levezetett számítások valóban megkérdőjelezik-e az adott ellenszolgáltatás melletti teljesíthetőséget vagy sem. Később, egy esetleges érvénytelenné nyilvánító döntésnél ugyanis ennek a kérdésnek igenis lehet jelentősége: „A Döntőbizottság jogi álláspontja szerint amennyiben nem állapítható meg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalás, abban az esetben hiányzik az érvénytelenné nyilvánításhoz szükséges alapfeltétel, így a vállalat megalapozottságára vonatkozó indokoláskéréshez szükséges feltétel.”⁹⁹ Természetesen azonban más szempontokat is figyelembe kell venni az ügyfélképesség megítélésakor egy-egy konkrét eljárás során, így a például a kedvezőbb helyzetbe kerülés, az ajánlattevői rangsor, vagy éppen a bizonytalan jövőbeli események megítélésének kérdését.

Vitatható az, ha a nyertes ajánlattevőtől például nem kért az ajánlatkérő indokolást, pedig a kérelmező szerint a rendelkezésre álló értékekre figyelemmel kellett volna.¹⁰⁰ Ugyancsak vitatható az, ha az ajánlatkérő még bizonytalan tartalmú indokolást fogadott el, voltak még tisztázatlan, ellentmondásos elemek, azonban mindezek ellenére nem kért további kiegészítő indokolást.¹⁰¹ Adódik a kérdés: ha a további, kiegészítő indokolás hiányát kifogásolja a kérelmező, akkor ezzel kerülhet-e kedvezőbb helyzetbe, megalapozható-e az ügyfélképesség? E kérdésre „igen” válasz adható: „A kérelmező által megjelölt jogsértések eredményezhetik azt, hogy a nyertes ajánlattevő ajánlata érvénytelenné nyilvánításra kerül. Amennyiben a nyertes ajánlattevő aránytalanul alacsony ár körében adott indokolása nem elfogadható és a nyertes ajánlata érvénytelen, úgy a második legkedvezőbb ajánlattevőként a kérelmező kerülhetne nyertes pozícióba. Továbbá ha kiegészítő indokoláskérés szükségessége kerül megállapításra, akkor is közelebb kerül

⁹⁷ A KDB D.133/17/2023. számú végzése, [59]-[64].

⁹⁸ A KDB D.133/17/2023. számú végzése, [22].

⁹⁹ A KDB D.387/38/2011. számú határozata.

¹⁰⁰ Ld. pl. a KDB D.143/27/2020. vagy a D.382/27/2024. számú határozatát.

¹⁰¹ Ld. pl. a KDB D.321/10/2019. számú határozatát.

a kérelmező a nyertessé váláshoz, mert annak során is érvénytelenítésre kerülhet a nyertes ajánlat. Így a kérelmező által a kérelemben megjelölt jogsértések kihatással vannak a közbeszerzési eljárás eredményére, ezáltal a szerződés elnyerése esélyének növelésére. A kérelmező az általa a kérelemben állított jogsértések megállapítása esetén kedvezőbb helyzetbe kerülne, a második legkedvezőbb ajánlatot tevőként az összegezésben való megjelölése okán, közvetlen esélye lenne a tárgyi közbeszerzési eljárásban a szerződéskötésre alapos jogorvoslati kérelem esetén. Ezért fennáll közvetlenül az érdeke ahhoz, hogy a nyertes ajánlattevő indokolásának el nem fogadhatósága okán a nyertes ajánlat érvénytelenné nyilvánításra kerüljön, vagy további, kiegészítő indokoláskérések folytán kerüljön kedvezőbb helyzetbe a kérelmező, esetleg annak során kerüljön akár érvénytelenné nyilvánításra a nyertes ajánlattevő. Azon körülmény, hogy a kiegészítő indokoláskérések során még nem lehet látni, hogy az milyen eredményre vezet, nem releváns, mert a kérelmező már a további kiegészítő indokolás esetleges elrendelésével is közelebb kerül a nyertesi pozícióhoz. Továbbá az sem releváns, hogy esetlegesen a kérelmezőt is felhívja majd aránytalanul alacsony ár indoklására az ajánlatkérő.¹⁰² Egy másik esetben pedig megállapítást nyert az esetleges jövőbeli indokoláskérések kapcsán, hogy „Az így figyelembe vett többi ajánlat számtani átlaga 9.600.-Ft, amelyre tekintettel nincs reális esély arra, hogy az ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánítsa az értékelési sorrendben a kérelmező ajánlatát megelőző ajánlatokat azon az alapon, hogy azok aránytalanul alacsony árat tartalmaznak.”¹⁰³

e) Szintén fontos kérdés lehet az *előzetes vitarendezési kérelemre* adott ajánlatkérői válaszok vitatásához kapcsolódó ügyfélképeség. Egy esetben a 4. helyeztként kihirdetett kérelmező azt kifogásolta, hogy az aján-

latkérő az előzetes vitarendezési kérelemre nem adott érdemi választ, ugyanakkor a sorban előtte lévő ajánlattevők ajánlatának érvényességét nem vitatta. Az ügyfélképeség az ügyben hiányzott: „Az erre vonatkozó jogsértés megállapítása esetén nem kerülhetne sor az összegezés és az abban foglalt eredmény megsemmisítésére, kizárólag az ajánlatkérő kötelezésére az előzetes vitarendezési kérelem Kbt. 80. § (3) bekezdésének megfelelő megválaszolására. Ezen jogkövetkezmény, intézkedés a jogorvoslatra nyitvaálló határidőt azonban nem nyitja újra a nyertes ajánlattevő és a 2. és 3. helyezett ajánlattevő ajánlata érvényességének elmaradt vitatására.”¹⁰⁴

f) Arra is említhető példa, amikor a kérelmező a *bevont szaktanácsadó magatartását* kifogásolta arra hivatkozással, hogy az „megfélemlítő”, „személyeskedő” válaszaival igyekszik „eltántorítani” a „vele ellentétes jogértelmezést képviselő gazdasági szereplőt” a Kbt. által szabályozott jogok gyakorlásától. A gyakorlat diszkrimináló volt a kérelmező szerint, és úgy fogalmazott, hogy „[a]z ajánlatkérő képviselőjében eljáró felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó kérelmező jó hírnevét sértő kinyilatkoztatásainak van kitéve, mely egyértelműen jelzi az ajánlatkérői oldal negatív irányú elfogultságát a kérelmezővel szemben. A kérelmező ajánlatának érvénytelenítésével való fenyegetésnek a kérelmező szerint nem lehet helye egy közbeszerzési eljárásban.” A KDB az ügyfélképeség hiányát állapította meg ehhez kapcsolódóan, hiszen a kérelmező a negyedik helyen áll, a sorban előtte lévő ajánlatok érvényességét nem vitatta, a jogsértés megállapítása sem eredményezné az összegezés megsemmisítését, kedvezőbb helyzetbe, szerződéskötési pozícióba a kérelmező nem kerülhetne.¹⁰⁵

¹⁰² A KDB D.385/19/2023. számú határozata, [53] A döntést keresettel támadták.

¹⁰³ A KDB D.66/31/2021. számú végzése, [64].

¹⁰⁴ A KDB D.106/22/2023. számú végzése, [34]–[35].

¹⁰⁵ A KDB D.106/22/2023. számú végzése, [20], [35].

STATISZTIKA

Eljárásalapú és szerződésalapú közbeszerzési statisztikák a 2023-as év vonatkozásában

Mikó Zsófia, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.12.4

Címszavak: statisztikai módszertan, eForms, hirdetmény minta, eljárásalapú statisztika, szerződésalapú statisztika, eredménytájékoztató

A Közbeszerzési Hatóság statisztikáit 2024 első félévétől kezdődően a korábbiakhoz képest új módszertan alapján készíti. A váltásra azért volt szükség, mert az Európai Bizottság 2019/1780 Végrehajtási Rendelete nyomán valamennyi európai uniós tagállamban kötelezővé vált az elektronikus hirdetmény minták (eForms) használata az uniós közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárások során. A módosítás következtében a közbeszerzési statisztikák alapját jelentő hirdetmények megjelenítése és technikai felépítése megváltozott, így azok alapján minden tagállamban azonos, összehangolt statisztikai adatfeldolgozás történhet.

A bevezetett új hirdetmény minták lehetővé teszik, hogy az eljárás eredményéről szóló eredménytájékoztatót részenként lehessen közzétenni. A Kbt. a részenkénti közzétételt 2024. április 1-jétől teszi lehetővé az uniós

értékhatárt elérő közbeszerzési eljárások esetén, a továbbiakban tehát a Közbeszerzési Hatóság statisztikáit az egyes, szerződéssel eredményesen lezárult részekhez kapcsolódó eredménytájékoztató hirdetmények alapján készíti.¹ Bár a jogszabályi előírás egyelőre csak az uniós eljárási rendben lefolytatott eljárásokat érinti, a Közbeszerzési Hatóság 2024 első félévétől szerződés alapon publikálja a statisztikáit a nemzeti eljárásrendben lefolytatott közbeszerzési eljárások tekintetében is.

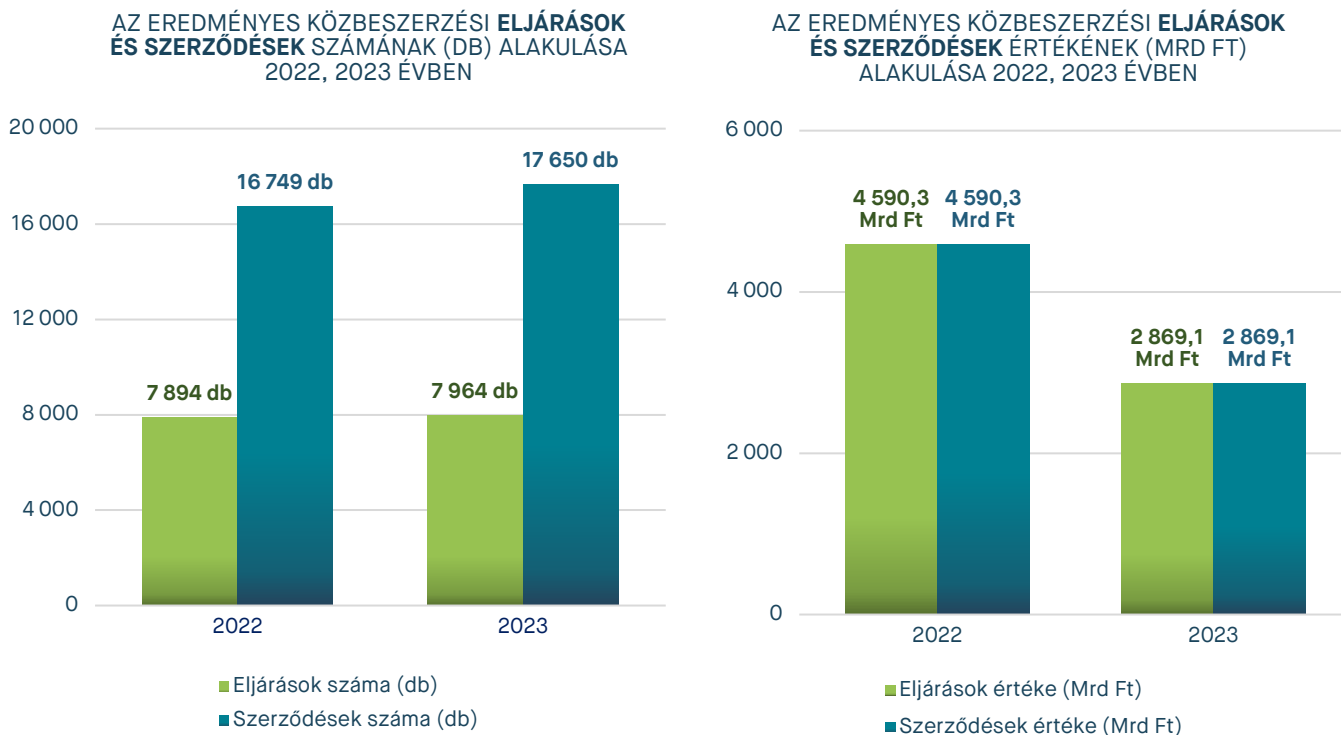
A Közbeszerzési Hatóság a jogszabályváltozás előtt is nyilvántartotta a szerződésekre vonatkozó adatokat, így az alábbiakban a 2023. évi eredménytájékoztató hirdetmények adatain keresztül mutatjuk be, hogy a publikációkban milyen különbségek figyelhetők meg a közbeszerzési eljárások² és a szerződések³ statisztikai adatai között.

¹ A statisztika az egyes, szerződéssel eredményesen lezárult részekhez kapcsolódó eredménytájékoztató hirdetmények alapján készül. Az uniós statisztikai gyakorlatnak megfelelően nem tüntetjük fel a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások eredményeként kötött szerződéseket, csak az eredményes keretmegállapodások alapján lehívott részekhez kapcsolódó szerződések adatait.

² Az eljárás/közbeszerzési eljárás alatt az eredményes, nem keretmegállapodás megkötésére irányuló teljes (akár több részből álló) közbeszerzési eljárásokat értjük.

³ A szerződés alatt az eredményes, nem keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárásrészekhez kapcsolódó szerződéseket értjük.

1. ÁBRA: AZ EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK, ILLETVE A MEGKÖTÖTT KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMÁNAK (DB) ÉS ÉRTÉKÉNEK (MRD FT) ALAKULÁSA 2022. ÉS 2023. ÉVBEN

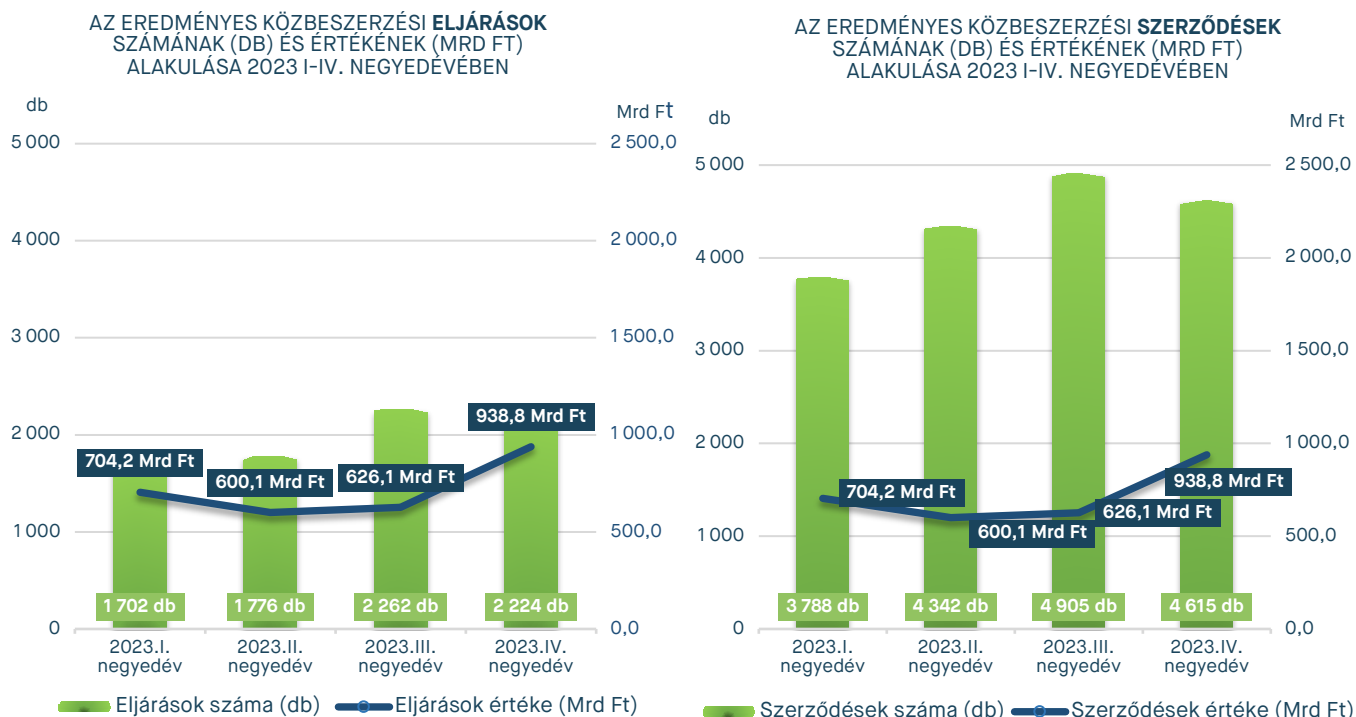

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2023-ban az ajánlatkérők összesen 7964 eredményes közbeszerzési eljárást folytattak le, ez a bevezetett új, szerződés alapon számított módszer szerint összesen 17.650 közbeszerzési szerződés megkötését jelentette. 2022-ről 2023-ra a lefolytatott eredményes közbeszerzési eljárások 0,9 százalékos, a megkötött szerződések darabszáma 5,4 százalékos növekedést mutatott, előbbi 70, utóbbi 901 darabbal haladta meg az előző évi értéket. 2022-ben és 2023-ban az eredményes közbeszerzési eljárások és a megkötött közbeszerzési szerződések értékei megegyeznek, mivel az eljárások lezárását követően az eredménytájékoztatók minden megkötött szerződés adatait egyben tartalmazták, tekintettel arra, hogy ekkor még nem volt lehetőség az eredménytájékoztatók részenkénti közzétételére. A közbeszerzési eljárások és szerződések értéke 2022-ről 2023-ra jelentősen, 1721,2 milliárd forinttal csökkent, így mindössze 62,5 százaléka előző év értékadatának.

rások és a megkötött közbeszerzési szerződések értékei megegyeznek, mivel az eljárások lezárását követően az eredménytájékoztatók minden megkötött szerződés adatait egyben tartalmazták, tekintettel arra, hogy ekkor még nem volt lehetőség az eredménytájékoztatók részenkénti közzétételére. A közbeszerzési eljárások és szerződések értéke 2022-ről 2023-ra jelentősen, 1721,2 milliárd forinttal csökkent, így mindössze 62,5 százaléka előző év értékadatának.

2. ÁBRA: AZ EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK, ILLETVE A MEGKÖTÖTT KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMÁNAK (DB) ÉS ÉRTÉKÉNEK (MRD FT) ALAKULÁSA 2023 I-IV. NEGYEDÉVBEN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az ajánlatkérők negyedévente átlagosan 1991 eredményes közbeszerzési eljárást folytattak le 2023-ban, mely során negyedévente átlagosan 4413 közbeszerzési szerződést kötöttek meg. Az eredményes közbeszerzések és a megkötött közbeszerzési szerződések azonos értékeket mutatnak a negyedévek vonatkozásában mindkét módszertan szerint, mely éves szinten összesen 2869,1 milliárd forint volt.

Ahogy láthattuk, a 2023-as évben és azt megelőzően a közbeszerzési eljárások értéke és a megkötött közbeszerzési szerződések értéke minden azonos időszakra vonatkozó vizsgálatában még megegyeznek, hiszen az új módszertan bevezetését megelőzően a részajánlattételi lehetőséget tartalmazó eljárások esetén csak egyetlen, a teljes eljárás lezárását követő, a szerződéseket összesítő eredménytájékoztató jelent meg. A továbbiakban ezért elemzésünk az eredményes közbeszerzési

eljárások és a megkötött közbeszerzési szerződések darabszámának vizsgálatát helyezi fókuszba, viszont lényeges kiemelnünk, hogy a bevezetett új módszertan értelmében a megkötött közbeszerzési szerződések értékének adatai 2024 második félévétől meghaladhatják az eredményes közbeszerzési eljárások értékének adatait, mivel az eredménytájékoztatóval részben lezárult közbeszerzési eljárások még nem tekinthetők befejezett közbeszerzési eljárásnak.

Egy eljárás csak akkor tekinthető lezártnak, ha az összes részére vonatkozóan született döntés. Az új módszertan figyelembe veszi, hogy egy közbeszerzési eljáráson belül több szerződés megkötésére is sor kerülhet, mivel az eljárások részekre tagolhatók, és az egyes részekhez kapcsolódó megrendelésekért külön-külön is versenyezhetnek az ajánlattevők.

1. TÁBLÁZAT: EGY KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSRA JUTÓ KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK ÁTLAGOS SZÁMA (DB) ELJÁRÁSRENDEK SZERINT 2023 I-IV. NEGYEDÉVBEN

	Nemzeti eljárásrend			Uniós eljárásrend			Együtt		
	Egy eljárásra jutó szerződések száma (db)	Összes eljárás száma (db)	Összes szerződés száma (db)	Egy eljárásra jutó szerződések száma (db)	Összes eljárás száma (db)	Összes szerződés száma (db)	Egy eljárásra jutó szerződések száma (db)	Összes eljárás száma (db)	Összes szerződés száma (db)
2023. I. negyedév	1,5	883	1 323	3,0	819	2 465	2,2	1 702	3 788
2023. II. negyedév	1,6	1 009	1 664	3,5	767	2 678	2,4	1 776	4 342
2023. III. negyedév	1,5	1 387	2 127	3,2	875	2 778	2,2	2 262	4 905
2023. IV. negyedév	1,5	1 255	1 853	2,9	969	2 762	2,1	2 224	4 615
Összesen	-	4 534	6 967	-	3 430	10 683	-	7 964	17 650
Átlag	1,5	1133,5	1741,8	3,1	857,5	2670,8	2,2	1991,0	4412,5

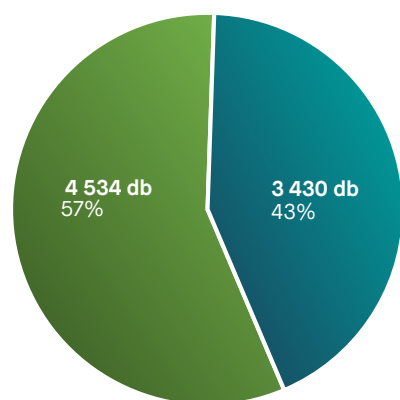
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2023-ban 7964 közbeszerzési eljárás során 17.650 közbeszerzési szerződést kötöttek, így az elmúlt egy évben az egy közbeszerzési eljárásra jutó közbeszerzési szerződések száma átlagosan 2,2 darab volt. A nagyobb értékű közbeszerzéseket magában foglaló uniós eljárásrendben megkötött szerződések száma magasabb, átlagosan 3,1 darab, a nemzeti eljárásrendben ennél

alacsonyabb, átlagosan 1,5 darab szerződés megkötését jelentette. Az adatok alapján megállapítható, hogy az uniós és a nemzeti eljárásrendben lefolytatott közbeszerzésekben az ajánlatkérők egyaránt alkalmazzák a részekre történő ajánlattétel biztosításának lehetőségét, amely a verseny intenzitásának növelését és a mikro-, kis- és középvállalkozások részvételét is elősegíti.

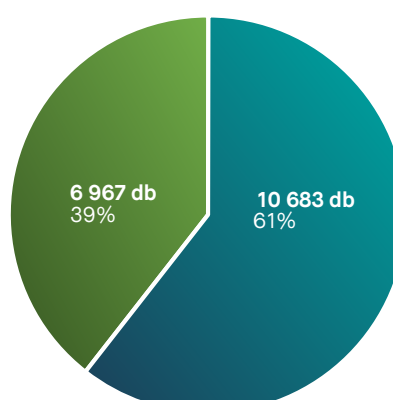
3. ÁBRA: AZ EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK, ILLETVE A MEGKÖTÖTT KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMÁNAK (DB) MEGOSZLÁSA A NEMZETI ÉS UNIÓS ELJÁRÁSREND SZERINT 2023. ÉVBEN

A KÖZBESZERZÉSI **ELJÁRÁSOK** SZÁMÁNAK (DB) MEGOSZLÁSA A NEMZETI ÉS UNIÓS ELJÁRÁSREND SZERINT 2023 ÉVBEN

■ Nemzeti eljárásrend ■ Uniós eljárásrend

A KÖZBESZERZÉSI **SZERZŐDÉSEK** SZÁMÁNAK (DB) MEGOSZLÁSA A NEMZETI ÉS UNIÓS ELJÁRÁSREND SZERINT 2023 ÉVBEN

■ Nemzeti eljárásrend ■ Uniós eljárásrend

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A tavalyi évben az eljárások majdnem 60 százalékát a nemzeti, kevéssel több, mint 40 százalékát az uniós eljárásrendben bonyolították. Amennyiben viszont az eljárásrend szerinti megoszlást a bevezetett új módszertan szerint vizsgáljuk, látható, hogy a megoszlás éppen fordítottan aránylik egymáshoz, e szerint a szerződéseknek csak közel 40 százalékát kötötték a nemzeti

eljárásrendben bonyolított közbeszerzési eljárások során és kicsivel több, mint 60 százalékát az uniós eljárásrendben. Ez annak köszönhető, hogy a nagyobb értékű közbeszerzéseket magában foglaló uniós eljárásrendben indított eljárások több részre bonthatók, a részek száma magasabb és – ahogy láthattuk – több szerződés megkötését eredményezik.

2. TÁBLÁZAT: AZ EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK, ILLETVE A MEGKÖTÖTT KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK FŐBB BESZERZÉSI TÁRGYAK SZERINTI SZÁMÁNAK (DB) MEGOSZLÁSA A NEMZETI ÉS UNIÓS ELJÁRÁSREND SZERINT 2023. ÉVBEN

	Eljárások száma (db)			Eljárások számaránya (%)		Szerződések száma (db)			Szerződések számaránya (%)	
	Nemzeti eljárásrend	Uniós eljárásrend	Összesen	Nemzeti eljárásrend	Uniós eljárásrend	Nemzeti eljárásrend	Uniós eljárásrend	Összesen	Nemzeti eljárásrend	Uniós eljárásrend
Árubeszerzés	951	1 863	2 814	33,8%	66,2%	1 858	6 929	8 787	21,1%	78,9%
Építési beruházás	2 589	329	2 918	88,7%	11,3%	3 761	749	4 510	83,4%	16,6%
Szolgáltatás-megrendelés	994	1 238	2 232	44,5%	55,5%	1 348	3 005	4 353	31,0%	69,0%

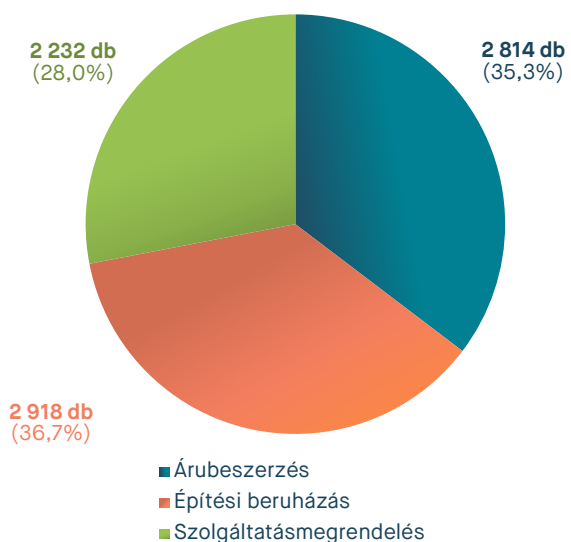
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Beszerzés tárgya szerint a közbeszerzési eljárások és szerződések terén a nemzeti eljárásrendben az építési beruházások kaptak nagyobb szerepet, míg az uniós

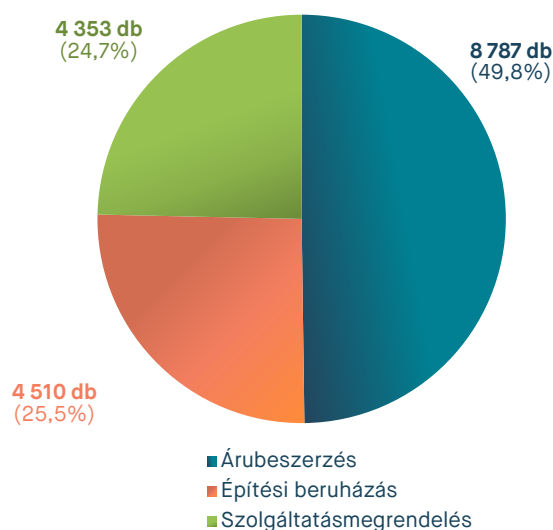
eljárásrend esetében az árubeszerzések és a szolgáltatás-megrendelések voltak hangsúlyosabbak.

4. ÁBRA: AZ EREDMÉNYES KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK, ILLETVE A MEGKÖTÖTT KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMA (DB) FŐBB BESZERZÉSI TÁRGYAK SZERINT 2023. ÉVBEN

A KÖZBESZERZÉSI **ELJÁRÁSOK** SZÁMA (DB) FŐBB BESZERZÉSI TÁRGYAK SZERINT 2023 ÉVBEN

A KÖZBESZERZÉSI **SZERZŐDÉSEK** SZÁMA (DB) FŐBB BESZERZÉSI TÁRGYAK SZERINT 2023 ÉVBEN

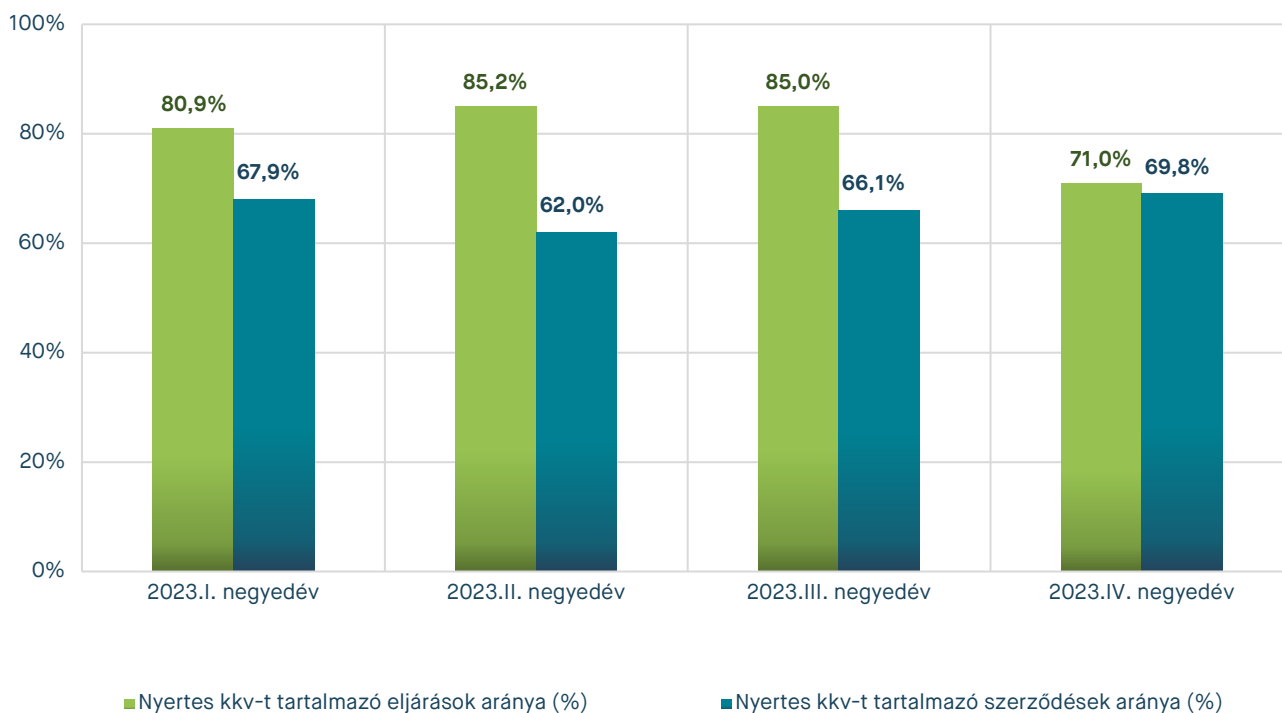
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2023-ban a legtöbb közbeszerzési eljárás építési beruházásokhoz kapcsolódott, amelyek együttesen a közbeszerzések 36,7 százalékát tették ki. Árubeszerzésre az eljárások 35,3 százaléka irányult, az eljárások további 28,0 százalékát a szolgáltatásmegrendelések adták.

Ezzel szemben a megkötött közbeszerzési szerződések

számát tekintve a legtöbb közbeszerzés árubeszerzésre irányult, a szerződések 49,8 százalékát ebben a tárgyban kötötték, míg az építési beruházásokra vonatkozó szerződéskötések mindössze 25,5 százalékot tettek ki, a szolgáltatásmegrendelésekre vonatkozó szerződések aránya 24,7 százalék volt.

5. ÁBRA: A NYERTES KKV-T TARTALMAZÓ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ÉS SZERZŐDÉSEK SZÁMARÁNYA (%) AZ ÖSSZES MEGKÖTÖTT SZERZŐDÉSEN BELÜL 2023 I-IV. NEGYEDÉVÉBEN

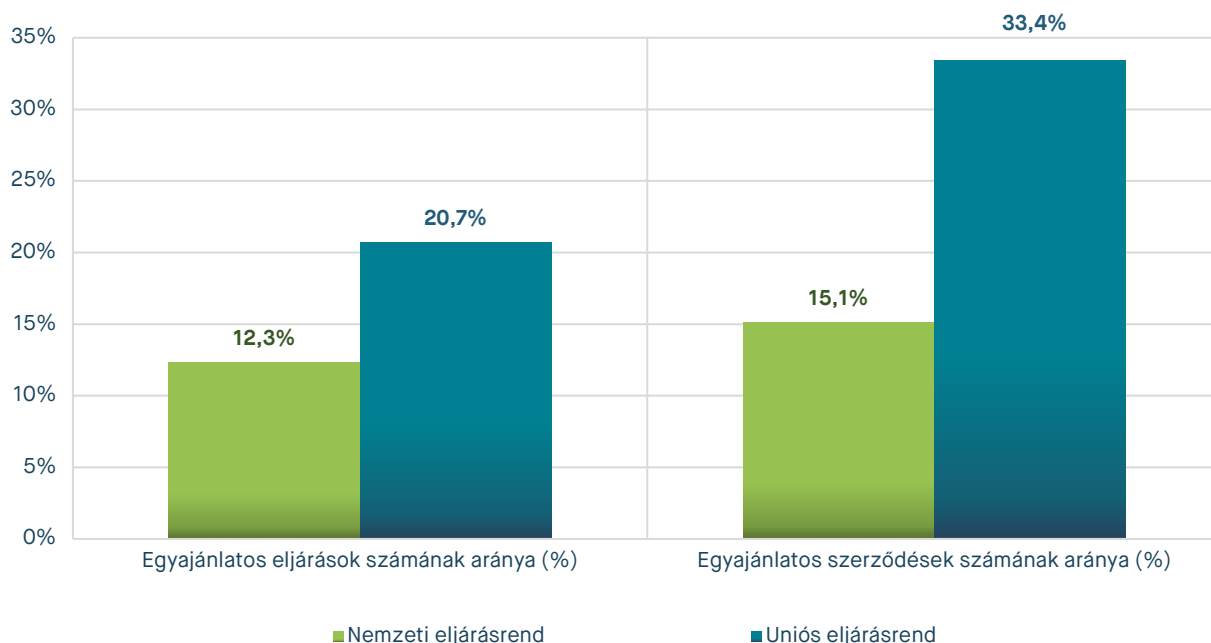

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2023-ban az összes eredményesen lefolytatott közbeszerzési eljárás (7964 db) több, mint 80 százalékában (6393 eljárásban) vettek részt mikro-, kis- és középvállalkozások.

Az új módszertan szerint a 17.650 megkötött közbeszerzési szerződésből 11.728-ban szerepelt KKV nyertes ajánlattevőként, amely az összes megkötött szerződés 66 százalékát jelenti.

6. ÁBRA: AZ EGYAJÁNLTOS KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ÉS SZERZŐDÉSEK SZÁMÁNAK ARÁNYA (%) A NEMZETI ÉS AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDEN 2023 ÉVBEN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzési piacon megvalósuló verseny intenzitásának mérésére az egyajánlatos közbeszerzések⁴ alakulását már régóta mind a két módszer alapján elemezte: egyfelől az Európai Bizottság Belső Piaci Eredménytáblájának megfelelően a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szerződéseket is vizsgálta, másrészt – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – a teljes közbeszerzési eljárások tükrében is értékelte azokat.

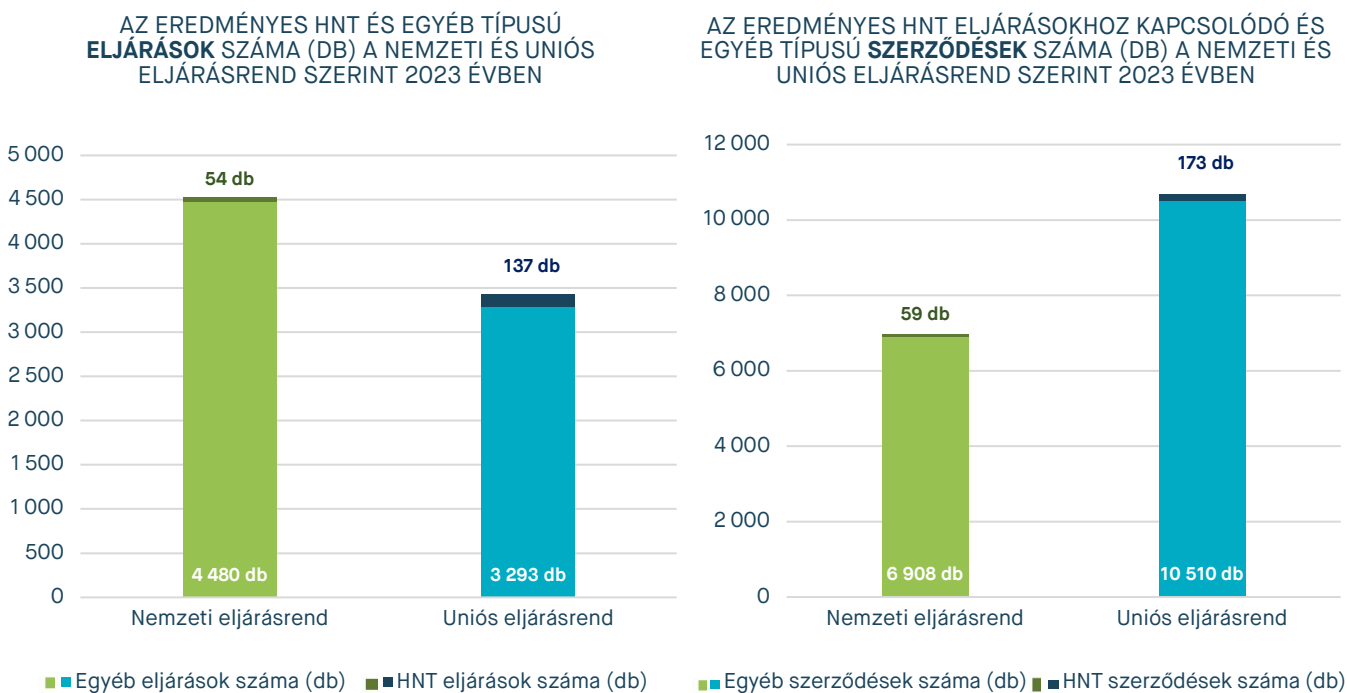
Jól látható, hogy 2023-ban az egyajánlatos közbeszerzések számaránya szerződésalapon vizsgálva magasabb, mint eljárásalapon, mind a nemzeti, mind pedig az uniós eljárásrendben. A nemzeti eljárásrendben kisebb mértékben, csupán 2,8 százalékponttal, míg a magasabb értékű közbeszerzéseket magába foglaló uniós eljárásrendben jóval nagyobb értékben, 12,7 százalékponttal magasabb az egyajánlatos közbeszerzések számaránya.

⁴ A statisztikában – az Európai Bizottság által alkalmazott statisztikai gyakorlatnak megfelelően – figyelembe vételre kerülnek az eredményes keretmegállapodások alapján lehívott részekhez kapcsolódó szerződések adatai, azonban a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárások eredményeként kötött szerződések (keretmegállapodások) nem kerülnek szerepeltetésre.

Az egyajánlatos szerződésekre vonatkozó mutatók számításának módszere eltér az előbbiektől, mivel ezeknél sem a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások eredményeként kötött szerződéseket (keretmegállapodásokat), sem az ezek alapján lehívott részekhez kapcsolódó szerződések adatait nem vesszük figyelembe az uniós gyakorlatnak megfelelően.

Az uniós eljárásrendben megkötött közbeszerzési szerződések esetén 2023. október 25-től az eredménytájékoztatók lehetőséget nyújtanak a keretmegállapodások részletjesítéséhez kapcsolódó közbeszerzési szerződések pontos azonosítására, így azok a bizottsági módszertannak megfelelően nem kerülnek szerepeltetésre az ábrán. A nemzeti eljárásrend esetén az egyajánlatos szerződésekre vonatkozó ábrák a keretmegállapodások részletjesítéséhez kapcsolódó szerződés nélküli becslést tartalmaznak.

7. ÁBRA: AZ EREDMÉNYES HNT ÉS EGYÉB TÍPUSÚ ELJÁRÁSOK ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ MEGKÖTÖTT SZERZŐDÉSEK SZÁMA (DB) A NEMZETI ÉS UNIÓS ELJÁRÁSREND SZERINT 2023. ÉVBEN

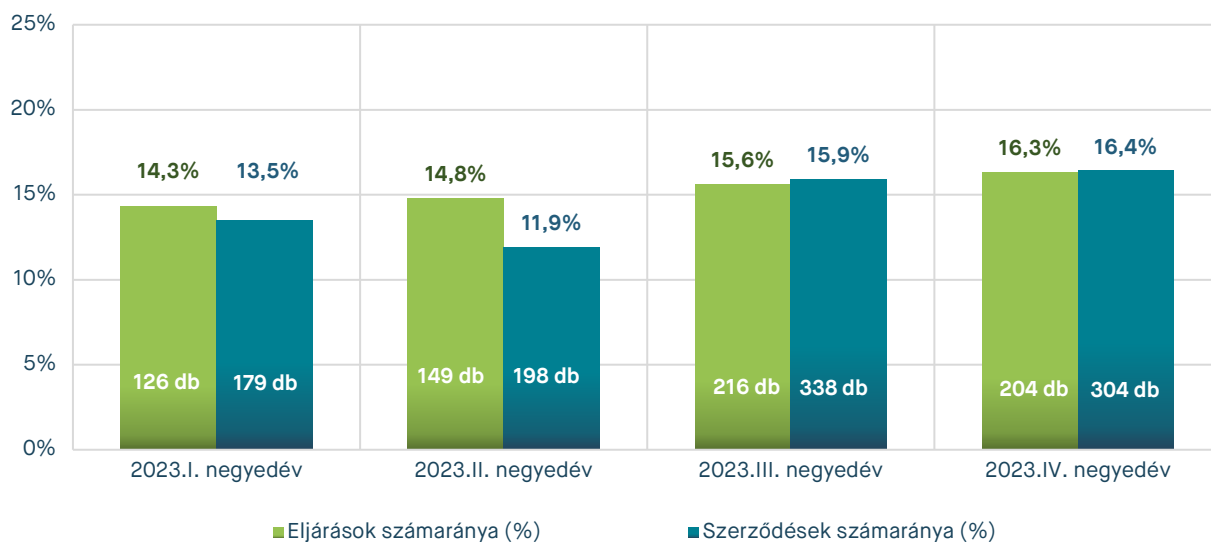
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2023-ban a közbeszerzési eljárások elemzése szerint az összes eljárás (7964 db) 2,4 százalékát a lezárt HNT eljárások tették ki (191 db). Az új módszertan szerint azonban az összes megkötött közbeszerzési szerződésből (17.650 db) mindössze 1,3 százalék, vagyis 232 szerződés kapcsolódott eredményes HNT eljárásokhoz. A két megközelítés között több, mint 1 százalékpontos különbség figyelhető meg.

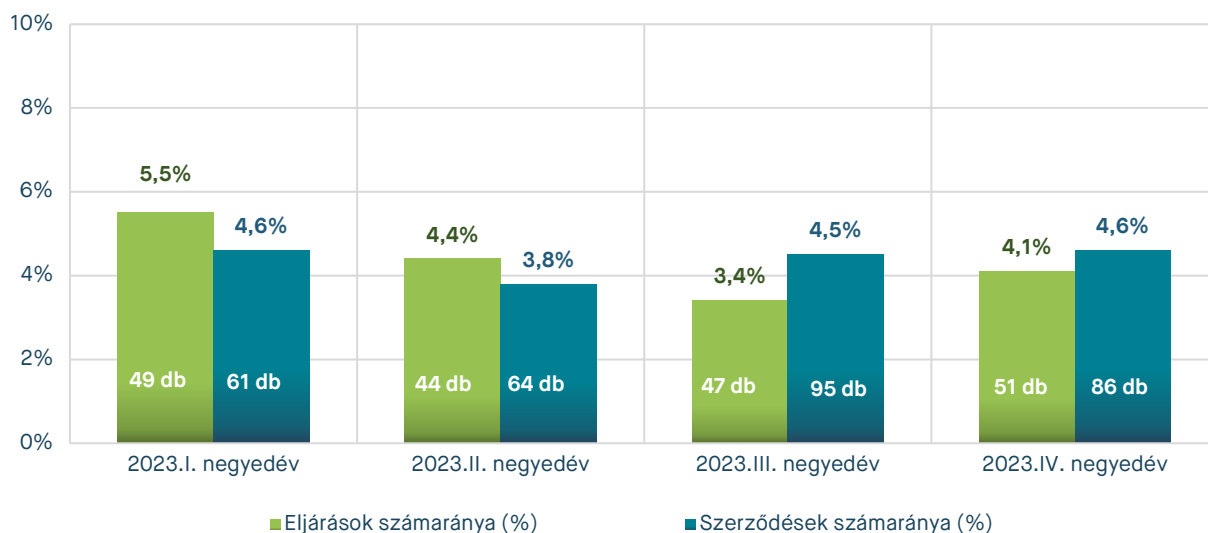
A nemzeti eljárásrendben mind az eljárások, mind a szerződések esetében is 1 százalék körüli volt a lezárt hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások számaránya. Ezzel szemben az uniós eljárásrendben, az eljárások 4,0 százalékos számarányához viszonyítva a szerződéseké csak 1,6 százalék volt.

8. ÁBRA: KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS SZOCIÁLIS SZEMPONTOKAT TARTALMAZÓ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ÉS SZERZŐDÉSEK 2023. ÉVBEN

A ZÖLD SZEMPONTOKAT TARTALMAZÓ KÖZBESZERZÉSI **ELJÁRÁSOK ÉS SZERZŐDÉSEK** SZÁMÁNAK ARÁNYA (%) A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023 ÉVBEN

A SZOCIÁLIS SZEMPONTOKAT TARTALMAZÓ KÖZBESZERZÉSI **ELJÁRÁSOK ÉS SZERZŐDÉSEK** SZÁMÁNAK ARÁNYA (%) A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023 ÉVBEN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A nemzeti eljárásrendben lefolytatott közbeszerzési eljárások 15,3 százaléka tartalmazott környezetvédelmi szempontot 2023-ban, a szerződések számaránya ennél kicsit alacsonyabb, 14,6 százalék.

A szociális szempontokat tartalmazó nemzeti eljárásrendű közbeszerzések esetében viszont a szerződések számaránya (4,4%) volt magasabb, mint az eljárásoké (4,2%).

Kijelenthetjük, hogy az új módszertan bevezetésének köszönhetően a korábbiaknál is részletesebb, pontosabb adatokkal tud szolgálni a Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzési piac alakulása és trendjei kapcsán. Az új, európai uniós statisztikai adatközlési módszertan ezen kívül lehetőséget ad arra, hogy az Európai Unió minden tagállamában azonos, összehangolt statisztikai adatfel-

dolgozásra kerülhessen sor. A közbeszerzésekben a részekre történő ajánlattétel biztosítása hozzájárul a verseny élénkítéséhez, és elősegíti a mikro-, kis- és középvállalkozások hatékonyabb részvételét az eljárásokban, ezáltal előnyös mind az adófizetők, mind pedig a gazdasági szereplők számára.

#CSAKTÉNYEK

2024 első félévében az előző év azonos időszakához képest a terven felüli közbeszerzési szerződés-ellenőrzések száma 26 darabbal emelkedett, emellett az ajánlatkérők által bejelentett szerződésszegések és a szerződés-ellenőrzési eljárás lefolytatását nem igénylő közérdekű bejelentés alapján indított vizsgálatok száma is nőtt.

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

#CSAKTÉNYEK

A jogorvoslatok száma 2024 első félévében jelentősen növekedett: tavaly ebben az időszakban 254 darab volt, idén már 412. A kiszabott bírság értéke is növekedett, míg 2023-ban 169,4 millió forint volt, idén 282,6 millió forint. A Közbeszerzési Döntőbizottság következetes bírságolási gyakorlatot követ: súlyosabb jogsértések esetén szab ki nagyobb összegű bírságot.

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

#CSAKTÉNYEK

2024-ben a megindított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások száma összességében továbbra is nagyon alacsony szinten áll. Az év első felében összesen 110 darab HNT eljárást indítottak meg, amely közel 3 százalékos csökkenést jelent az előző félév adatához képest.

**KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG**

**KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG**